Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Alp(LX)2766

This weekly newspaper was mailed on Tuesday, June 4, 2002

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (2725) 2002 JUNE-BIRŽELIS 4 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3, CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Kultūriniai išeivijos lobiai

Išeivija. Tai svarus žodis, kuriame glūdi daugybė niuansų ir jausmų. Išeivija yra žmonijos dalis, kuri išvyko iš savo krašto dėl įvairių priežasčių – išvietinimo, išsilaisvinimo, mirties grėsmės, skriaudos ir skurdo. Išeivijos sąvoka yra daugialypė ir sudėtinga, kurios nagrinėjimas būtų itin naudingas įvairių kartų ir imigracijos bangų tarpusavio supratimui.

NET neįsigilinus į sociologinius aspektus galima teigti, kad vienas išeivijai būdingas bruožas yra Tėvynės ilgesys. Jis išeiviams gali būti nuolatinis gyvenimo palydovas, kitiems – laikinas. Jam galima leisti ilgai reikštis arba užgniaužti. Kaip bebūtų, jo vietoje lieka tuštuma, kuri užpildoma – kuo? Darbais, šeima, draugais – viskuo kas yra normalu gyvenimo eigoje. Tačiau dažnai renkamasi tai, kas yra sava ir miela, kas primena Tėvynę, šaknis, priklausymą. Todėl mūsiškėje pokario išeivijoje, ypač supratus, kad grįžimo galimybių nėra – juk daugelio svajonėse išvykimas tebuvo laikinas – išaugo lietuviški sambūriai, institucijos, ėmė klestėti įvairios kultūrinės išraiškos formos. Ši kūryba buvo savita, nes Lietuvos įtaka buvo griežtai varžoma, neprieinama. Iš ten buvo gaudomos tik nuotrupos, daugiausia knygos, kurių vėlesniais laikais jau buvo vis daugiau leidžiama atsiųsti. Todėl bene kiekvienuose namuose šiandien galima rasti gražius leidinių rinkinius, bent keletą savų menininkų paveikslų ar drožinių, audinių, gintaro papuošalų.

ATĖJO kiti laikai. Dar lengviau tapo įsigyti meno ir spaudos iš Lietuvos. Išeivijoje sumažėjo jų kūrimas, bet užsiliko jų branginimas – dėl tradicijos, dėl sentimento, dėl fizinio ryšio su tuo, kas kadaise buvo tikra, šviesu ir svarbu. Deja, laikas, kuris atneša visokeriopus lauktus ir nelauktus pokyčius, atneša ir negailestingas pasėkmes. Išeivijos visuomenės kūrėjai iškeliauja amžinybėn. Lieka jų meiliai išsaugoti tautodailės, tapybos, leidinių rinkiniai vaikams ir vaikaičiams, kurie dažnai jų nevertina, gal net nesupranta. Paveikslai pradėjo keliauti per įvairių organizacijų loterijas. Bet ypač akivaizdi problema pastaruoju laiku tapo leidinių, knygų, dokumentų palikimai. Visuomeninių bibliotekų, archyvų aiškiai yra tik keletas išeivijos lietuviškuose telkiniuose. O juose nėra sąlygų, kurias gali suteikti įvairios Lietuvos bibliotekos, archyvai. Nebėra nei vietos, nei lėšų apsaugojimui, tyrinėjimui ir katalogavimui visos suplaukiančios medžiagos bei išsiuntinėjimui ten, kur ji būtų naudingiausia.

PRADEDA bręsti supratimas, kad didelę dalį išeivijoje sukurtos ir su jos veikla susijusios medžiagos su laiku reikės siųsti į Lietuvą, nes tik ten yra didesnės galimybės ja pilnai pasinaudoti, tinkamai sutvarkyti. Tenka pripažinti ateities tikrovę. Žvelgdami į dabartinius mūsų kultūros lobius, turime rimtai pagalvoti, kurie yra naudingi, kas jais domėsis, kur jie bus ir kokioje būklėje dar po 20, 30 ar 50 metų? Todėl šiuo klausimu turi susirūpinti bendruomenėse dirbantys kultūrininkai, imtis konkrečių, suderintų ir nuoseklių priemonių, kad šis mūsų turtas neliktų trūnyti rūsiuose ar būtų išmestas į sąvartynus. Tai būtų uolių lietuvių kūrybos ir pastangų nuženimimas. O jų nuoširdus darbas, užtikrinęs išeivijos gyvavimą ir tautiškumo puoselėjimą per pastaruosius 50 metų, yra tikrai vertas pagarbos. **RSJ**

Scena iš J. Tumo Vaižganto kūrinio "Nebylys". Vaidina Kupiškio kultūros rūmų teatras "Provincija"

PRANEŠIMAS IŠ MADRIDO

Lietuvos piliečiai Ispanijoje

Daug lietuvių, atvykusių dirbti Ispanijon, susiduria su daugybe sunkiai įveikiamų problemų

VIRGINIJA POTELIŪNAITĖ

Sparčiai auganti Ispanijos ekonomika kiekvienais metais pritraukia vis daugiau migrantų. Jau 2000 m. Lietuvos piliečiai atrado Ispaniją kaip šalį, kurioje daug laisvų darbo vietų (ypač žemės ūkyje, statybose, namuose, viešbučiuose ir restoranuose), kur galima dirbti ir užsidirbti.

Pirmosios kliūtys

Negalima teigti, kad atvykusių į Ispanją lietuvių laukia rojus. Atvykęs ieškoti darbo lietuvis čia susiduria su begale problemų. Tai visų pirma darbo paieška. Net atvykimas pagal skelbimą laikraštyje, sumokėjus nustatytą mokestį įdarbinti žadančiai firmai, nėra garantijos, kad neteks pačiam vaikščioti pas ūkininkus ir siūlytis į darbą.

Pirmoji problema, su kuria susiduria atvykęs ieškoti darbo pilietis, yra kalbos barjeras. Turbūt niekam ne paslaptis, kad anglų kalbos žinios Ispanijos kaime nelabai kam bepravers, o ir pagrindinių žodžių sąrašas sąsiuvinyje, kai reikia nors kiek susikalbėti, nelabai gelbsti. Be to, darbdaviai dažnai nesiryžta priimti žmogaus, neturinčio leidimo legaliai dirbti šalyje, nes tai jiems gresia didelės baudos. Neretai pasitaiko, kad toks žmogus atsiduria kitų Lietuvos piliečių, vadinamų "darbų organizatorių" rankose. Jie aprūpina gyvenamąja vieta, maistu, darbu, įrankiais, moka atlyginimą, žinoma, nemažą dalį pasilikdami sau už gyvenamosios vietos nuomą, maistą ir įrankių amortizaciją. Toks žmogus turi labai mažai vilties tapti legaliu Ispanijos darbuotoju ir gyventoju, nes "darbų organizatoriai" nesuinteresuoti, kad žmonės, gavę dirbti leidžiančius dokumentus, pradėtų ieškoti geresnio darbo. Būna atvejų, kai, prisidengus dokumentų legaliam darbui tvarkymu, iš tokių asmenų surenkami pasai ir tokiu būdu žmonės atsiduria dar didesnėje "darbų organizatoriaus" priklausomybėje.

Darbo leidimai

Net jei asmeniui pasiseka susirasti darbdavį, jam darbdavys tvarko pasiūlymą darbui, padeda pateikti prašymą leidimui legaliai dirbti ir gyventi šalyje, nelegaliai įdarbina, kol bus gautas leidimas. Tokio dirbančio žmogaus padėtis yra labai neapibrėžta – jam kartais tenka laukti šešis ir daugiau mėnesių, kol bus gautas minėtas leidimas. Tuo laikotarpiu jis negali išvažiuoti iš šalies, nes rizikuoja, kad bus neįleistas atgal (dažniausiai toks Lietuvos pilietis jau būna pragyvenęs Ispanijoje daug daugiau negu tris mėnesius).

Dar labiau padėtis komplikuojasi, jeigu jis tuo metu pameta pasą ar jo galiojimas baigiasi. Per Lietuvos ambasadą dokumentus pasui keisti ar naujam pasui gauti pilietis gali pateikti tik turėdamas savo teisinę padėtį Ispanijoje pateisinantį dokumentą. O iš kitos pusės, nei dokumentų leidimui dirbti bei gyventi, nei pasiimti duoto leidimo, – jis negali neturėdamas galiojančio paso.

Atrodo, kad piliečiui, norinčiam legaliai dirbti Ispanijoje, lieka vienas kelias: gauti iš darbdavio pasiūlymą darbui, pateikti dokumentus Ispanijos ambasadoje Kopenhagoje ir laukti Lietuvoje atsakymo dėl darbo vizos. Tačiau šiuo atveju kai kada atsakymo laukiama metus ir daugiau. Ne visi darbdaviai tiek laiko gali laukti trūkstamo darbuotojo, o iš kitos pusės ne kiekvienas pilietis pasiruošęs tiek laiko laukti sprendimo.

Automobilio perregistravimas

Susiradusio gerą darbą ir apsigyvenusio Ispanijoje piliečio problemos nesibaigia. Visų pirma, jeigu automobilis yra su lietuviškais numeriais, per vieną mėnesį reikia perregistruoti ir sumokėti muito mokestį. Tačiau net norint atlikti viską taip, kaip reikalauja įstatymai, iškyla sunkumų. Perregistruojant automobilį iš savininko reikalaujama leidimo gyventi Ispanijoje arba bent pažymos, kad asmuo įrašytas į ambasados konsulinį registrą (į registrą galima įrašyti tik leidimą gyventi šalyje turinčius asmenis).

Dar viena vairuotojus kankinanti problema – tai lietuviškų vairuotojo teisių galiojimas Ispanijoje. Pagal Ispanijos įstatymus, užsienio valstybių, prisijungusių prie 1968 m. lapkričio 8 d. Vienos konvencijos, kurių tarpe yra Lietuva, vairuotojo teisės galioja tik šešis mėnesius nuo apsigyvenimo šalyje (net ir šiuo atveju gali būti reikalaujamas teisių vertimo į ispanų kalbą). Praėjus šešiems mėnesiams reikia lankyti kursus, išlaikyti egzaminus ir gauti ispaniškas teises. Prastai ispaniškai kalbantiems tai padaryti dažnai būna neįmanoma, o policijos sankcijos pakankamai skaudžios – bauda už vairavimą su negaliojančiom teisėm yra 300 eurų. Be to, Ispanijos draudimo bendrovės dažnai atsisako apdrausti automobilius, jeigu vairuotojas neturi ispaniškų vairuotojo teisių.

Merginų išnaudojimas

Lietuvos merginų vežimas Ispanijon, siekiant jas įdarbinti

(Nukelta į 2-rą psl.)

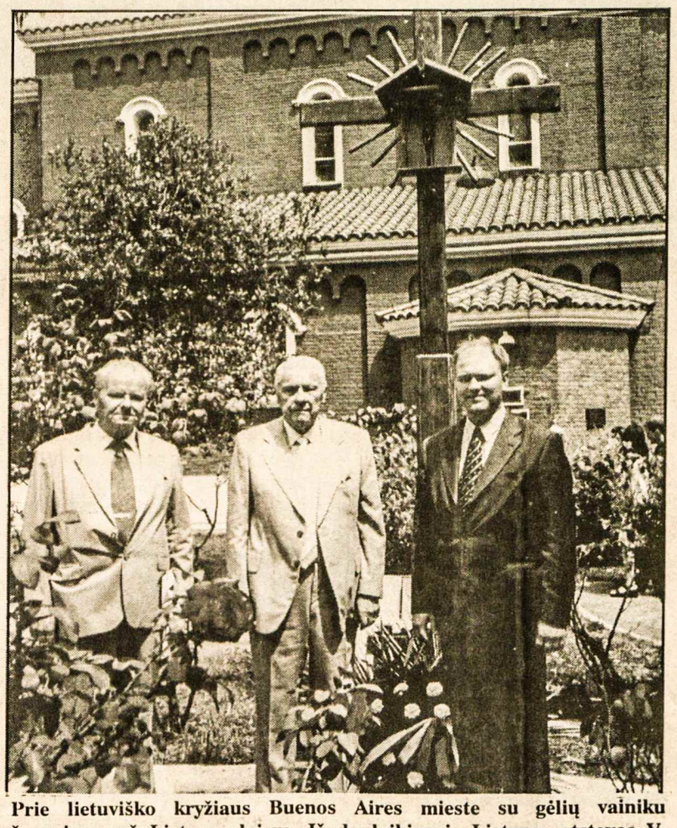

Prie lietuviško kryžiaus Buenos Aires mieste su gėlių vainiku žuvusiems už Lietuvos laisvę. Iš d.: laikinasis Lietuvos atstovas V. Baliukonis, ALOST pirm. J. Mičiūdas, garbės konsulas dr. J. M. Daujotas Nuotr. A. Mičiūdo

KANADOS ĮVYKIAI

Pasikeitimai federacinėje valdžioje

Ministeris pirmininkas J. Chretien, prisiklausęs apie savo ministerių pinigų švaistymą ir dosnumą liberalų partijos rėmėjams, draugams, draugėms, nebeiškentė ir padarė ministerių kabineto pakeitimus. Anksčiau buvo priverstas pasižymėjusį įvairiais liberalų partijos draugams pelningais išmokėjimais, ministerį A. Gagliano neva nubausti – jį pasiuntė ambasadoriaus pareigoms į Daniją. Po to nauju Viešųjų darbų ministeriu buvo paskirtas D. Boudria, kuris privalėjo toje ministerijoje įvesti tvarką, panaikinti skelbiant varžytines neaiškius sandėrius. Deja, netrukus pasigirdo D. Boudriai skirti užmetimai. Jo valdomos ministerijos darbuotojai, be varžytinių, pradėjo duoti užsakymus liberalų partiją remiančiai Montrealio firmai "Groupe Everest". Užsakymų vertė siekė apie 56,000 dolerių. "Group Everest" turėjo įvertinti vykusias Otavoje prancūziškai kalbančių kraštų žaidynes. Negana to, padarė dar lemiamą politinę klaidą.

Vieną savaitgalį išvyko slidinėti ir apsigyveno "Groupe Everest" firmos prezidento namuose. Atrodo, dėl viso ko, apsisaugojant, 800 dolerių čekį prezidento žmonai išrašė D. Boudria sūnus. Prezidento žmona čekį atidavė kunigui, kuris pareiškė, kad čekis nebuvo išrašytas jo vardu, ir jį grąžino atgal. Čekis buvo iškeistas praėjus daugiau kaip dviem mėnesiams, kai parlamente prasidėjo kalbos apie D. Boudria praleistą savaitgalį tos firmos vadovo namuose. Dabar jis buvo sugrąžintas į eitas pareigas valdžios parlamento vadovu su ministerio padėtimi. D. Boudria yra kvebekietis, iškilęs iš parlamento restorano tarnautojo iki įtakingo valdžios šulo.

Ministeris pirmininkas J. Chretien gina ir iš dalies teisina savo valdžios padarytas klaidas. Jis pareiškė, kad jei buvo padarytos klaidos, jos bus ištaisytos, jei pinigai buvo neteisėtai išleisti – bus bandoma juos atgauti. Su nepaisančiais įstatymų, potvarkių, bus atitinkamai pasielgta. Pagal J. Chretien paruoštos valdžios ir tarnautojų elgesio nuostatus bus pertvarkytas partijų rėmimas, valdžios ryšiai su įvairiomis firmomis visokie užpirkimai ir projektai bus vykdomi varžytinių būdu. Bus žiūrima, kad, pasinaudojant tarnybine padėtimi, nebūtų teikiama pirmenybė giminėms bei draugams. Ne visi tais J. Chretien pažadais pasitiki, nes panašiai buvo žadėta ir prieš dešimtį metų.

Labai nepasisekė gynybos ministeriui A. Eggleton. Jis jau buvo "įpuolęs į karštą vandenį"

(Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Svarbi sutartis

Lietuva prieš mėnesį paskelbė patvirtinimo raštus prisijungimui prie Jungtinių Tautų 2000 m. sutarties prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, praneša LGTIC. Ši sutartis apibrėžia esmines sąvokas, kaip "organizuotos nusikalstamos grupuotės", "sunkaus nusikaltimo" ir kt., įpareigoja valstybes numatyti baudžiamąją atsakomybę už dalyvavimą organizuotoje nusikalstamoje grupuotėje, nusikalstama veikla įgyto turto "plovimą" bei sukurti ir įgyvendinti veiksmingas priemones prieš pinigų "plovimą" ir korupciją.

Sutarties šalys privalo imtis priemonių, leidžiančių konfiskuoti nusikalstama veikla įgytą nuosavybę, nusikaltimo padarymo įrankius bei numato valstybių bendradarbiavimo pagrindus šioje srityje. Šis tarptautinis dokumentas tvarko teisinės pagalbos, nuteistųjų asmenų perdavimo, liudytojų bei nukentėjusiųjų apsaugos bei paramos jiems, pasikeitimo informacija ir kitus svarbius klausimus.

Sutartis įsigalios 90 dienų po paskelbimo JT generaliniam sekretoriui visų 40 prisijungimo dokumentų. Papildomus du protokolus dėl prekybos žmonėmis bei neteisėto migrantų įvežimo sustabdymo ir bausmių Lietuva pasirašė š.m. balandžio 25 d.

Posėdžiavo parlamentarai

Vilniuje gegužės 23-25 d.d. posėdžiavo "Baltijos asamblėja". Parlamentarai susirinko 20-ajai sesijai, kurioje aptartos naujos galimybės, Baltijos valstybėms tapus Europos sąjungos ir ŠAS narėmis, bei informacinės visuomenės plėtra. Taip pat buvo priimti 9 dokumentai, skelbia LGTIC, pirmininkavimas perduotas Latvijai. Sesijoje pasiūlyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybėms veiksmingiau pasinaudoti ES parama, įtraukti Baltijos valstybes į ES iniciatyvas bei programas. Taip pat raginama sustiprinti bendradarbiavimą su Šiaurės taryba bei su Karaliaučiaus sritimi.

Ateityje bus svarstomos kovos su korupcija priemonės, transporto problemos, skiriamas dėmesys visuomenės švietimui apie narystės Europos sąjungoje pliusus ir minusus. Lietuvos parlamentinės delegacijos vadovė – Giedrė Purvaneckienė. Kita sesija vyks Rygoje š.m. gruodžio mėn.

JAV lėšos narystei

Gegužės viduryje JAV kongresas pateikė prezidento George Bush tvirtinimui įstatymo projektą, kuriame ketinančiomis tapti ŠAS narėms septynioms valstybėms numatoma skirti 55.5 milijono JAV dolerių karinę paramą. Iš tos sumos Lietuvai numatyta 7.5 mln. JAV dolerių, praneša LGTIC. Šios lėšos būtų naudojamos personalo mokymams, įvairių žinybų plėtrai bei įrangai įsigyti, paspartintų saugumo sistemos pertvarkymą.

Ši kasmetinė parama narystės ŠAS siekiančioms valstybėms yra JAV-bių teikiama pagal Saugumo paramos programą. Lėšos negali būti naudojamos ginkluotės įsigyjimui. Šis įstatymo projektas išreiškia JAV Senato paramą ŠAS plėtrai, nors dar neužtikrina, kad JAV balsuos už kandidačių priėmimą.

Prezidentas Čekijoje

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus gegužės pradžioje lankėsi Prahoje, kur susitiko su Čekijos ministeriu pirmininku Miloš Zeman. Jie aptarė įvairius bendradarbiavimo ir ŠAS bei ES plėtros klausimus. Čekijos pareigūnas patvirtino jo valstybės paramą Lietuvos įsijungimui į tas organizacijas. Taip pat buvo aptartos dvišalių santykių plėtros galimybės, M. Zemanas domėjosi Klaipėdos uosto naudojimu prekybos mainams. V. Adamkus taip pat susitiko su Čekijos Atstovų rūmų pirmininku Vaclav Klaus ir Senato pirmininku Petr Pithart, rašo LGTIC.

Tarėsi dėl IAE

Gegužės 22-24 d.d. Lietuvoje lankėsi Europos atominio forumo (Foratom) su direktoriumi David Sycamore ir Europos parlamento narių delegacija, rašo LGTIC. Susitikime su prezidentu Valdu Adamkumi D. Sycamore patarė Lietuvai nekovoti, kad Ignalinos atominė jėgainė veiktų ilgiau kaip iki 2009 m. Jo teigimu, reikia suvokti, kad Ignalina yra praeitis, dabar reikia spręsti, kas bus po to, kai ji bus uždaryta.

"Foratomo" delegacijos nariams V. Adamkus patvirtino, jog Lietuva viena pati nepagėji uždaryti IAE, galės tai padaryti tik su ES finansine parama. Jis taip pat nurodė, kad Lietuva neatsisako svarstyti galimybės ateityje plėtoti atominę energetiką, pabrėžė, kad svarbu įgyvendinti "Baltijos žiedo" projektą – Lietuvos, Latvijos ir Estijos energetines sistemas sujungti su Lenkijos ir Suomijos elektros tinklais.

Delegacija taip pat aplankė jėgainę, susitiko su seimo komisija, kuri rūpinasi IAE apylinkės problemomis. Ūkio ministerijos patalpose vyko seminaras branduolinės energetikos klausimais, remiamas Lietuvos pramonininkų organizacijos, susirūpinusios dėl elektros energijos kainos didėjimo uždarius IAE. **RSJ**

Šiame numeryje

Kultūriniai išeivijos lobiai
Paveiklsai pradėjo keliauti per įvairių organizacijų loterijas
Lietuvos piliečiai Ispanijoje
Žmogus atsiduria vadinamų "darbų organizatorių" rankose
Lenkai kaltina Lietuvą
Pavardžių rašymo klausimas Lenkijoje per daug išpučiamas
Ką duoda valstybė neturtingai šeimai?
Kas antras jaunos šeimos tėvas uždarbiauja užsieinio šalyje
Amerikiečiai, įsikūrę Lietuvoje
Puikų įspūdį daro mandagus Lietuvos jaunimas
Iškraipyta istorija...
Vengdami KGB, turėjome būti labai atsargūs
Reikia antro išsilaisvinimo
Senoji nomenklatūra tapo naujais turtuoliais
Vilnijos lietuviai lenkų okupacijoje
Lietuvių lenkų okupacijoje gyveno daugiau nei šiandien – lenkų Lietuvoje
Lietuvos Balbieriškiui – 500 metų
Visos įmonės priklausė žydams arba vokiečiams
Liga, miegas ir sapnai II
Geros sveikatos žmonių sapnai susiję su gražiais daiktais

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com

www.tzib.com

PAP Registration No. 9408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

VERIFIED CIRCULATION PAID

RELIGINIAME GYVENIME

"Krikščionybės ateitis akademinėje bendruomenėje" - šia tema š.m. balandžio 25-28 d.d. Klaipėdoje, Šiauliuose ir Vilniuje vyko tarptautinė mokslinė konferencija. Jos organizavimą koordinavo aukštųjų mokyklų krikščionys dėstytojai. Prie rengimo prisidėjo Klaipėdos universiteto Pedagogikos fakulteto Katechetikos katedra, Šiaulių universiteto Edukologijos fakultetas bei specialiosios pedagogikos fakultetas. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė svečiai iš Belgijos bei kai kurie Lietuvos mokslininkai. Renginys susilaukė apie 120 krikščionių dėstytojų. Pasisakyta, kad asmenybės vientisumui palaikyti nebeužtenka ekonomikos, politikos ar kultūros, reikia tikėjimo kaip asmenybės stabilizavimo veiksnio. Iškeltas įvairių kartų kunigų įnašas į kultūros vertybių lobyną. Apibūdinta Vilniaus akademinės sielovados centro veiklos esmė ir perspektyvos. Krikščioniškų vertybių negalima padalinti - jos esanti viena visuma, kurios pagrindą sudaro žmogaus tarnavimas vienas kitam. Šiauliuose buvo perskaityta dešimt mokslinių pranešimų. Daugelio kalbėtojų pabrėžtas pozityvus akademinio jaunimo vaidmuo. Įvairių šalių studentai piktinasi dėl neteisybių valstybių politikoje. Svarstyta, kaip būtų galima geriau gilintis į krikščioniškąjį dvasingumo paveldą ne tik studentams, bet ir dėstytojams. Savo nuomonę anketose išdėstė 200 studentų. Iš apklaustųjų 93% save laiko katalikais, bet tik 10 nuošimčių sekmadieniais dalyvauja Mišiose. Vilniuje šios konferencijos metu buvo paskelbti reikšmingi teoriniai tyrinėjimai apie Katalikų Bendrijos ir universiteto perspektyvinius ryšius bei bendradarbiavimą ugdant studentus krikščioniška dvasia. Svarstyta krikščioniškosios etikos svarba. Aktualiausi konferencijos pranešimai bus spausdinami Klaipėdos universiteto moksliniame leidinyje "Tiltai".

Motinos dieną Vilniaus arkikatedroje Mišias aukojo kardinolas A. J. Bačkis, koncelebravo kun. G. Petronis ir naujasis katedros klebonas kun. R. Doveika. Kardinolas pamoksle pabrėžė gyvybės svarbą, pasisakė prieš planuojamą įstatymą, leidžiantį dirbtinį apvaisinimą ir abortus. Klebonas kvietė tikinčiuosius įsijungti į parašų rinkimo vajų, kuriuo siekiama sustabdyti minėto įstatymo projektą. Po Mišių vyko iškilmingas motinų palaiminimas.

Kauno ir Vilniaus arkivyskupijų jaunimo atstovai ir kunigai K. Kėvalas, R. Janšauskas ir A. Šuškevičius, diak. A. Mikitiukas š.m. balandžio 26 - gegužės 1 d.d. dalyvavo Vokietijos Kelno arkivyskupijos renginyje "Altenbergo šviesa". Be lietuvių, į šį suvažiavimą atvyko jaunimas iš Airijos, Italijos ir Jeruzalės. Dalyviai apmąstė dabartinę padėtį Izraelyje, pasidalijo įžvalgomis apie Dievo veikimą kasdienybėje, susipažino su žymiausiomis Bonos ir Kelno istorinėmis vietomis.

Kristaus Karaliaus katedroje Panevėžyje š.m. balandžio 14 d. buvo paminėtas katalikiškojo Prano Daunio fondo dešimtmetis. Mons. J. Antanavičius apžvelgė veiklą fondo, besirūpinančio silpnaregių dvasiniais bei kultūriniais reikalais. Koncertavo aklųjų choras "Vilnius" ir kariuomenės orkestras. Šventėje dalyvavo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas, dieną prieš tai dalyvavęs ir ateitininkų renginyje, kuriame vadovai dalyvius supažindino su veiklos programa.

Lietuvos "Caritas" generalinis direktorius kun. Robertas Grigas Ruklos pabėgėlių centre š.m. balandžio 26 d. Čečėnijos atstovei A. Saijevai perdavė Lietuvos gyventojų suaukotus 1,163 litus, kaip priminimą veiklos, skatinančios blogį nugalėti gerumu. Šiuo metu Ruklos pabėgėlių stovykloje gyvena apie 150 benamių, iš kurių 127 yra čečėnai.

Katalikų Bendrijos ir mokyklos įtaka vaikų auklėjime aptarta konferencijoje, vykusioje Noreikiškių vidurinėje mokykloje š.m. balandžio 26 d. Dalyvavo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, rajono kunigai, vienuolės, tikybos dėstytojai bei mokyklų direktoriai. Arkivyskupas susirinkusiems teigė, kad jau nemažai padaryta, bet blogybių esą dar daug. Glaudus Katalikų Bendrijos ir mokyklų bendradarbiavimas gali labai daug padėti jaunimui išsiugdyti dvasines vertybes. Kauno rajono meras P. Mikelionis teigiamai įvertino mokyklų ir tikinčiųjų bendras pastangas. Pagrindinį pranešimą padarė kun. R. Repšys, Katechetikos centro direktorius. Pabrėžė, kad su įsigalinčiu pragmatizmu Katalikų Bendrija niekada nesutiks, nes ji skatina pozityvų asmenybės ugdymą. Kalbėjo tikybos ir etikos mokytojai, mokyklų vadovai, kunigai. Rezoliucijoje įvertinta Katalikų Bendrijos ir mokyklų bendradarbiavimo svarba.

A†A

BIRUTEI PRAKAPIENEI

mirus,

nuoširdžią užuojautą skausmo valandoje reiškiame jos vyrui JONUI ir dukrai LAIMAI.

Jūsų draugai ir bičiuliai:

Jonas ir Salomėja Andruliai
Vytautas ir Sigita Aušrotai
Antanas Bumbulis
Silvestras ir Emilija Čepai
Vytautas ir Elena Krikščiūnai
Vytautas Montvilas
Vytautas ir Liuda Sendžikai
Teodoras ir Birutė Stanuliai

Vokietijos Heseno vyriausybės surengtame Europos savaitės atidaryme politikai diskutuoja Lietuvos perspektyvas įstoti į Europos sąjungą. Iš kairės: Europos teismo gen. prokuroras dr. C.O. Lenz, Lietuvos užsienio reikalų ministerio pavaduotojas Justas Paleckis, Heseno ministeris I. Riebel, pirmininkaujantis R. Ofenloch, Europos parlamento nariai T. Mann ir dr. U. Bullmann **Nuotr. M. Šmitienės**

Vasario 16 gimnazijos mokiniai šoka Europos savaitės atidarymo proga gegužės 4 d. Hiutenfelde **Nuotr. M. Šmitienės**

Lenkai kaltina Lietuvą

ŽIVILĖ MAKAUSKIENĖ

Lenkijos seimo Ryšių su užsienyje gyvenančiais lenkais komisija ketina kreiptis į JAV "Polonijos" kongreso pirmininką E. Moskal, prašydama, kad Amerikos lenkai prieštarautų Lietuvos priėmimui į NATO, jeigu Vilnius nesiliaus skriaudęs tenykščių lenkų. Dėl to, kad Lietuvoje lenkai yra diskriminuojami, neturėjo abejonių dauguma šios komisijos narių.

"Taikykime pariteto ir grupinės atsakomybės principą: jeigu Lietuvoje skriaudžiami mūsų tautiečiai, mes irgi siaurinkime Lenkijos lietuvių teises", – ragino Lenkiškų šeimų lygos atstovas A. Fedorowicz.

Tokiai politikai nepritarė kairiųjų demokratinės sąjungos narys J. Byra. Jis sakė, kad Lietuva yra suvereni valstybė, ir negalima jai nurodinėti, kaip turi elgtis, kokius įstatymus turi priimti. Lenkija, sakė seimo narys, gali tik derėtis, prašyti, pati rodyti gerą pavyzdį, kaip reikia elgtis su mažumomis. "Gal jau ieškokime naujo Želigovskio", – ironizavo J. Byra.

Parlamentarai gyrė Lenkijos užsienio reikalų ministeriją bei Lenkijos diplomatus Lietuvoje už labai aktyvią veiklą Lietuvos lenkų labui. Jie pažymėjo, kad nors Lietuvoje vis dar vyrauja antilenkiškos nuotaikos, pastaruoju metu atsiranda vis daugiau prolenkiškos inteligentijos. Teigiamą vaidmenį atliko taip pat Lietuvos ir Lenkijos savivaldybių susigiminiavimas.

"Ypač naudingas bendradarbiavimas yra su tomis Lietuvos savivaldybėmis, kurių teritorijoje gyvena lenkai. Tuo būdu mes ne tik aprūpiname lenkų mokyklas lenkiškais vadovėliais, bet ir padedame įsitvirtinti lenkų kultūrai", – džiaugėsi parlamentaras A. Fedorowicz, pažymėjęs, kad ten, kur savivaldybės labai glaudžiai bendradarbiauja, "suminkštėjo" lietuvių antilenkiškumas.

Piliečių platformos (Platforma Obywatelska) atstovė ragino į Lietuvos lenkų "skriaudų" sąrašą, kuris bus pristatyas JAV "Polonijos" kongreso pirmininkui, įtraukti ir kitus klausimus: ne tik pavardžių ir vardų rašymo bei lenkų švietimo "naikinimo" temas, bet ir žemės grąžinimo problemas, vadovėlių leidybą ir kt. Komisijos pirmininkas R. Giertych išreiškė nuomonę, kad geriausiai būtų Lietuvos lenkų diskriminavimo klausimą iškelti Europos taryboje.

Lietuvos ambasadorius

Į lenkų kaltinimus taip atsakė Lietuvos ambasadorius Lenkijai Darius Degutis.

– Lenkijos seimo Ryšių su užsienyje gyvenančiais lenkais komisija nusprendė kreiptis į JAV "Polonijos" kongresą, kad jis neremtų Lietuvos siekių tapti NATO nare, jeigu Lietuva nesiliaus skriaudusi ir diskriminavusi lenkus. Ambasadoriau, ar Lietuvoje pažeidžiamos lenkų mažumos teisės?

– Jokiu būdu ne.

– Jau kelinti metai kartoja, kad Lietuva pažeidžia lenkų mažumos teises, nors keičiasi motyvai: kartą tai būna žemės grąžinimo klausimas, kitąsyk švietimas, šįkart pavardės, bet nuolat kaltinimas toks pats – Vilnius skriaudžia lenkus. Kodėl, jeigu teigiate, jog taip nėra, Lietuvos politikams nepavyksta išaiškinti lenkams, kad jie klysta? Juk yra bendros institucijos Asamblėja, Tarpvyriausybinė bendradarbiavimo taryba, Prezidentų konsultacinė taryba ir daugelis kitų, tad galima turbūt viską ramiai išsiaiškinti. Gal lietuviai nesugeba to padaryti?

– Girdime tokių teiginių, kad atseit persekiojami yra lenkai. Viena, kai tokie realybės neatitinkantys teiginiai pasirodo nereikšminguose laikraščiuose ar juos išsako ne itin svarbūs politikos veikėjai. Suprantama, kad kiekvienas gali laisvai reikšti savo nuomonę, tam nėra ribų. Manau, kad vardų ir pavardžių rašymo klausimas Lenkijoje per daug išpučiamas. Yra daug iškreiptos informacijos, juolab, kad kai kurie klausimai yra patrauklūs politikams, norintiems lengvai susikrauti politinį kapitalą. Ir Lietuvoje yra žmonių, kurie jautriai žiūri į lenkų-lietuvių santykius, teigia, kad mums vėl gresia lenkinimas. Aš taip nemanau. Mano tikslas – kurti ateitį ne ieškant duobių ir klampynių, bet ateičiai naudingų sprendimų.

– Ambasadoriau, manau, kad negalima tvirtinti, jog tik tokie radikalai kaip Lenkiškų šeimų lyga kaltina Lietuvą lenkų diskriminavimu. Panašias mintis per minėtąjį seimo komisijos posėdį išsakė ir Piliečių platformos atstovė Radiszewska, kuri, beje, paragino į Lietuvos "skriaudų lenkams" sąrašą, skirtą JAV "Polonijos" kongreso pirmininkui, įtraukti ir žemės grąžinimo klausimą. Lietuvą jau ne pirmą kartą puola ir valdančiosios koalicijos atstovai – liaudininkai.

– Visose partijose būna įvairių nuomonių. Tačiau noriu atkreipti dėmesį į tai, kad pastaruoju metu lenkų spaudoje pasirodė nemažai reikšmingų straipsnių, kokie dar prieš keletą metų būtų buvę neįmanomi. Turiu omeny straipsnius dienraštyje *Gazeta Wyborcza* ir Balstogės regioniniame laikraštyje *Kurier Poranny*. Beje, pastarojo autorius pažymėjo, kad "kvailių karų" tarp lietuvių ir lenkų pabaigos ko gero galėsime sulaukti po kartų kaitos. Aš irgi matau didelį skirtumą tarp senosios ir jaunosios kartos.

– Kai kurie Lietuvos politikai (pvz. konservatorius J. Razma) abejoja, ar numatoma pasirašyti sutartis dėl vardų ir pavardžių rašymo asmens dokumentuose su diakritiniais ženklais ir pagal kitos valstybės gramatikos taisykles Lenkijos lietuviams bus reikalinga, ar jie ja naudosis. Kiti (pvz. seimo vicepirmininkas A. Skardžius) aiškina, kad jos laukia ne tik Lietuvos lenkai, bet ir Lenkijos lietuviai. Tačiau iki šiol niekas net nepasidomėjo, ką Lenkijos lietuviai apie tai mano, kaip jie vertina sutartį, kurios, beje, net lietuvių organizacijų vadovai nematė.

– Dėl politikų pasisakymų reikėtų atsiklausti jų pačių. Aš tik noriu pabrėžti, kad Lietuvos ir Lenkijos įsipareigojimai sutarties atžvilgiu siekia 1994 metus ir juos reikia vykdyti.

– (Lietuvos-Lenkijos traktate numatyta, kad Lietuvos lenkai ir Lenkijos lietuviai savo vardus ir pavardes gali vartoti pagal tautinės mažumos kalbos skambėjimą, o detalios pavardžių rašymo normos bus nustatytos specialioje sutartyje, Red.).

– Ambasadoriau, ar, Jūsų nuomone, gerai, kad Lietuva sutinka lenkų pavardes ir vardus rašyti su diakritiniais ženklais, kas, beje, kainuos 10 milijonų litų?

– Dar nieks nežino, kiek iš tikrųjų kainuos sutarties įgyvendinimas. Aš jau sakiau, kad įsipareigojimai siekia 1994 metus, ir juos reikia vykdyti.

SPAUDOS BALSAI

Dabartinė Lietuvos ekonomija

Vokietijos mėnesinis ekonomikos žurnalas *Ost-West Contact* š.m. balandžio laidoje rašo apie Hamburge kovo mėn. įvykusį informacijomis pasidalijimą tarp Lietuvos ir Vokietijos iškilių ekonomikos atstovų. Žurnalas rašo: "Ministeris Rainys (Lietuvos ūkio min. pavaduotojas) savo pranešime pabrėžė žymų paskutiniuosiuose metuose krašto ekonomikos augimą, padarytas reformas ryšium su ketinimu įstoti į Europos sąjungą ir palankias investicijų sąlygas. OMV (*Ost-Und Mitteleuropa Verein*) reikalų vedėjas dr. Ulrich Dietsch patvirtino šiuos pozityvius įnašus, bet taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad nepaisant visko, palyginus su Lenkijos prekybos, investicijų ir susisiekimo krašte sąlygomis, Lietuva yra blogesnėje padėtyje. Bet įvedus tinkamas sienos su Lenkija peržengimo taisykles, šioje srityje daug ką būtų galima pagerinti".

(Investicijų sąlygos vakariečiams Lenkijoje buvo geros todėl, kad pagal prof. Z. Poznanskį nuosavybės buvo pardavinėjamos pusvelčiui, beveik nemokamai. Sunkvežimių susigrūdimo prie Lietuvos-Lenkijos sienos peržengimo punktų sumažinimas priklauso ne vien tik nuo Lietuvos, bet ir nuo Lenkijos, J.B.).

Ilgametis pokalbių su OMV partneris L. Labanauskas taip apibūdina padėtį Lietuvoje: "Dėl paskutiniųjų metų ekononomikos plėtotės, gerų, kaip ir anksčiau, Rytų-Vakarų ryšių, valiutos tvirtumo, pozityvios investicijų padėties, politinio pastovumo ir valstybinės teisės *Wall Street* žurnalas Europos laidoje iš 27-nių Centro ir Rytų Europos kraštų Lietuvai pripažino 7-tą vietą. Tačiau dėl pasaulyje susidariusios blogos padėties teko nukentėti ir Lietuvai. Apskaičiuotas 2001 metams 5.7% augimas dėl šių priežasčių nebuvo įgyvendintas. Importo ir eksporto partnerystėje Vokietija buvo viena pirmųjų, o investicijų srityje ketvirtoji po Danijos, Švedijos ir Estijos. Tarp 2001 m. sausio ir lapkričio mėn. investicijos sudarė 2.6 milijardų JAV dolerių".

Žydų nuosavybės grąžinimas

Maskvos dienraštis *Kommersant* š.m. balandžio 12 d. laidoje rašo: "Lietuvos min. pirm. A. Brazauskas ir prez. V. Adamkus svarstė galimybę į nuosavybės grąžinimo įstatymą pataisų įvedimą. Ši mintis Lietuvoje nuo seno nėra populiari, tačiau jeigu šie pataisymai būtų įvesti, galima būtų tikėtis paramos labai įtakingos JAV kongrese žydų spaudimo grupės šiai Baltijos respublikos kandidatūrai, kai bus balsuojama dėl naujų narių į ŠAS(NATO) priėmimo. Tačiau p. Brazauskas nepanorėjo susitikti su žymiu JAV žydų veikėju A. Baker, specialiai atvykusiu į Lietuvą apsvarsyti šios problemos su respublikos vadovybe. Premjeras atmetė prezidento kanceliarijos kaltinimus, kad jis bando pasišalinti nuo žydams nuosavybės grąžinimo problemos ir nori, kad tuo užsiimtų valstybės galva. Ypatingai aštrina reikalą tai, kad gruodžio 22 d. Lietuvoje įvyks prezidento rinkimai, ir abu vadovai (V. Adamkus ir A. Brazauskas) greičiausiai rungsis šiuose rinkimuose. Brazauskas sako, kad kaip tik jis 1993-1997 m. būdamas prezidentu bandė šią skausmingą problemą spręsti.

Kadangi tokių pačių teisių reikalavo ir Lietuvos lenkai, buvo nuspręsta padaryti pataisas jau esančiame įstatyme, pagal kurį nuosavybės yra grąžinamos religinėms, o ne tautinėms bendrijoms.

Lietuva švenčia ŠAS dieną

Maskvos dienraštis *Kommersant* š.m. gegužės 5 d. laidoje rašo: "ŠAS dienos suderintos su sąjungos įsteigimų data – 1949 m. balandžio 4 d. Jų pagrindinis tikslas – supažindinti krašto gyventojus su Sąjungos veikla ir atkreipti dėmesį į Lietuvos įstojimo į ŠAS galimybes. Prie Užsienio reikalų ir Krašto apsaugos ministerijų iniciatyvos prisidėjo Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija, kuri siūlė būtinai mokyklose įvesti pamokas ŠAS tema. Užmojo organizatoriai pristatė žurnalistams naują kompaktinę plokštelę, kurioje 'suprantamu būdu' pasakojama apie ŠAS istoriją, jos plėtotę ir ŠAS narių apginklavimą. Pagaminta tūkstančio tiražu plokštelė (kainavo 7,500 dolerių) yra skirta vyresniųjų klasių moksleiviams.

ŠAS dienų programa plati: atsakinėjimas žodžiu į klausimus, koncertas po atviru dangumi 'Mes už ŠAS', kryžiažodžių konkursas, kurio svarbiausiu prizu yra trijų dienų kelionė į ŠAS štabą Briuselyje, Lietuvos Užsienio reikalų ministerija iš anksto suorganizavo loteriją. Norint tapti jos dalyviu, reikia nurodyti metus, kuriuose Lietuva gaus oficialų kvietimą įstoti į ŠAS. (...) Buvo gauti 672 atsakymai, kurių 520 buvo teisingi. Laimėtojas Panevėžio gyventojas turės galimybę pavakarieniauti viename sostinės restoranų su 'p. ŠAS' Užsienio reikalų min. pavaduotojo, atsakingo už krašto priėmimą į sąjungą, Giedrumi Čekuoliu".

Kur dingo pinigai?

Nuo 1996 ligi 2000 m. Lenkų namų statybai plaukė pinigai iš visos Lietuvos ir užsienio. Aišku, didžiuma pinigų gauta iš Lenkijos biudžeto, tačiau entuziazmas eilinių piliečių ir vietos organizacijų buvo labai didelis. (...) Tik iš informacijos *Nasza Gazeta* laikraštyje aiškėja, kad piliečiai Lenkų namų statybai paaukojo per 70,000 litų. (...) Lig šiol iš surinktų tūkstančių LN negavo nė vieno lito. Statuto komisijos pirmininkė pasakė, kad R. Maciejkianiec, buvęs LLS-gos pirmininkas, už surinktus pinigus ataskaitos nedarė. Nebuvo įvykdytas duotas aukotojams aukojusiems 40 Lt. ir daugiau pažadas dėl jų pavardžių įamžinimo. Jiems buvo pažadėta, kad LN prieangyje bus įmūrytos simbolinės plytelės suaukotojų vardais ir pavardėmis. (...) Visa atsakomybė už paaukotus pinigus tenka R. Maciejkianiec. Jis turi pasakyti, kur yra tie pinigai. *Kurier Wilenski* 2002 m. gegužės 5 d. **J.B.**

Lietuvos piliečiai Ispanijoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

prostitutėmis, yra atskira ir labai plati tema. Yra jau beveik nusistovėjęs tokio gabenimo scenarijus. Paprastai jos išvažiuoja iš Lietuvos pagal skelbimą kokiame nors laikraštyje, arba per atsitiktinius pažįstamus, kurie pasiūlo padirbėti bare ar skinti apelsinus. Atvažiavus Ispanijon iš merginų, pasinaudojus apgaule ar grasinimais, atimami pasai. Jos atvežamos į klubus ir čia parduodamos (arba nuomojamos) už tam tikrą sumą klubų savininkams. Ispanijos policija, dirbanti nelegalaus žmonių pervežimo srityje, mano, šioje prekyboje egzistuoja atskiros organizauotos grupuotės, kurių nariai ne tik lietuviai.

Šiais metais Lietuvos ambasados darbuotojai buvo susitikę su Ispanijos policijos skyriaus, užsiimančio nelegaliu žmonių gabenimu darbuotojais. Jie (amb. darbuotojai) tarpininkavo, kai keturios merginos apsisprendė pabėgti iš klubų, kuriuose ne savo valia dirbo. Ispanijoje yra griežti įstatymai, siekiantys apginti tokias moteris ir merginas. Jeigu jos praneša vertingą informaciją Ispanijos teisėsaugos organams, joms suteikiamas valstybės ginamo liudytojo statusas, jų vardas ir pavardė yra įslaptinami, visuose dokumentuose rašomas tik liudytojos numeris. Jai gali būti suteiktas leidimas gyventi ir dirbti šalyje. Socialiniai darbutojai šiuo atveju rūpinasi jos įdarbinimu bei gyvenimu Ispanijoje.

Tiesa, susiduriama su naujų pasų išdavimu vietoj prarastųjų (teisingiau sakant, sutenerių atimtųjų). Merginos negali gauti leidimo dirbti ir gyventi Ispanijoje, kol neturi savo šalies dokumento. Iš kitos pusės, pateikiant dokumentus pasui gauti jis yra būtinas. Be to, naujo paso vietoj prarastojo išdavimo procesas yra gana ilgas, o mergina negali būti įdarbinta, kol nesutvarkyti jos legalaus gyvenimo Ispanijoje dokumentai. Šiuo metu, bendradarbiaujant su policija, yra ruošiami dviejų lietuvaičių, kurios turi slaptų liudininkių statusą, dokumentai pasams gauti vietoj prarastųjų.

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74

Turner & Porter

LAIDOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Amerikietis EDVARDAS BARANAUSKAS, persikėlęs į Lietuvą, su Lietuvos kariuomenės vadu generolu JONU KRONKAIČIU

Amerikiečiai, įsikūrę Lietuvoje

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Prieš kelerius metus gavau laišką iš nepažįstamo asmens, gyvenančio Brooklyne. Savo pirmame laiške jis rašė gavęs mano adresą iš vietinės klebonijos ir pareiškė norą susirašinėti, nes susidomėjo mano straipsniais Vilniuje leidžiamame anglų kalba *Lithuanian Weekly.* Netrukus užsimezgė paštu gan artima pažintis, o susirašinėjome tik anglų kalba. Nors neturėjome progos asmeniškai susipažinti, tačiau po ilgokos eilės laiškų užsimezgė draugystė, nes mudu suartino bendri interesai, kurių pagrinde yra patriotiniai jausmai Lietuvai.

Savo laiškuose jis mane informavo, kad jo tėvai Amerikon atvyko prieš Pirmąjį pasaulinį karą, tačiau jis neišmoko kalbėti lietuviškai. Lietuvoje apsilankęs, jis susipažino su patrauklia mergina Genute. Jiedu susituokė ir apsigyveno Brooklyne. Savo laiškuose jis rašė, kad jis nuo pat mažens labai domėjosi Lietuva, paaugęs pradėjo knistis imigracijos archyvuose, sužinojo kuriai parapijai jo tėvai priklausė, kur jie buvo krikštyti ir kur susituokė. Jis man siuntė daugybę spaudos kopijų, kuriose buvo spausdinami jo straipsniai apie įvykius Lietuvoje. Štai turiu *New York Times* 1935 metų rugsėjo 22-os dienos laidą, kurioje yra jo ilgas straipsnis apie Felikso Vaitkaus skrydį per Atlantą su lėktuvo, Vaitkaus ir jo žmonos nuotraukomis. Jis dažnai rašo anglų kalba žurnale *Vytis.* Skaitau jo du straipsnius 1973 metų vasario 13 dienos *Albany Times* laidoje. Jis tvirtina, kad Lietuvoje komunistams nesiseka ir kad Amerikos lietuviai kasmet labai iškilmingai švenčia Vasario 16-sios minėjimus. Kituose straipsniuose jis tvirtino, kad "Lietuva yra išsiilgusi laisvės".

Edvardas daug kartų keliavo į Lietuvą dar sovietinės okupacijos laikais, tačiau jo pirmoji kelionė į išsilaisvinusią Lietuvą 1992 metais jame paliko neišdildomus įspūdžius. Jis net turėjo progą Kaune susipažinti su kardinolu Vincentu Sladkevičiumi. Pažymėtinas Edvardo Lietuvos istorijos pažinimas, kai jis mini, kad Jurgis Radvila 1584 metais buvo paskelbtas pirmuoju Lietuvos kardinolu ir, kad jis mirė 1600 metų vasario mėnesį.

Edvardą žavėjo tas faktas, kad jis į išsilaisvinusią Lietuvą galėjo skristi per Kopenhagą, labai graudžiai prisimindamas savo skrydžius su "Aeroflotu" per Maskvą ir Leningradą. Jo giminės iš motinos pusės gyvena Ukmergėje. Kai buvo minimas jo motinos 100-sis gimtadienis, jis aplankė Vidiškių šventovę, kuri yra apie 50 mylių į šiaurę nuo Vilniaus ir kurioje ji buvo krikštyta. Ta proga parapijos klebonas kun. Gerardas Dunda aukojo specialias Mišias.

Praeitų metų vasaros pradžioje jis su Genute apsisprendė persikelti į Lietuvą. Aukšto išsilavinimo sėkmingas profesionalas, puikiai įsikūręs Schenectady, NY, švęsdamas savo aštuoniasdešimtajį gimtadienį nutarė likviduoti savo turtą ir su savo numylėta Genute persikelti Lietuvon. Vilniaus Žvėryne jiedu pasistatė labai patogų namą, nors turėjo daug problemų, kai reikėjo prijungti vandens, elektros ir dujų laidas. Jie stebisi, kad jų kaimynai vis dar vandenį semiasi iš lauke stovinčių šulinių.

Edvardas gėrisi Vilniaus autobusais, nes jie veikia be oro taršos. Jam nepaprastai puikų įspūdį daro mandagus Lietuvos jaunimas, kai autobuse vienas jaunuolis jam užleido savo vietą. Edvardas taip pat giriasi, kad Lietuvos dvasiškių padedamas, jis pagaliau išmoko tinkamai pasisveikinti, sakant "Garbė, Jėzui Kristui".

Būdamas aukšto išsilavinimo, jis pradėjo domėtis statistikos duomenimis ir tvirtina, kad jų pragyvenimas Vilniuje yra gan pigus. Jam graudu, kad Lietuvoje mažėja gyventojų skaičius, kad labai mažas gimimų ir sutuoktuvių skaičius. 1990 metais buvo užregistruota 20,000 vedybų, o praeitais metais tik 7,000. Statistikos duomenys taip pat rodo, kad Lietuvoje yra žymiai daugiau moterų negu vyrų ir kad yra didesnis skaičius mirčių negu gimimų.

Taip pat didėja bedarbių skaičius. Žemiausias atlyginimas yra 430 litų (mokytojo alga). Tik 35 gydytojai tenka 10,000 asmenų. Tačiau lietuviai labai mėgsta automobilius, tai, anot statistikos duomenų, 35 automobiliai tenka šimtui šeimų. Populiariausi yra "Fordas", "Volkswagen" ir "Audi". Dėl siaubingo teroristų užpuolimo Niujorke labai pabrango gyvybės daudimas ir sumažėjo kelionės į užsienius.

Žodžiu, Edvardas Baranauskas man teikia informaciją, kurios niekur kitur nerasčiau. Taip pat žinau, kad jis draugauja su Lietuvos kariškiais, jais didžiuojasi ir juos gerbia. Jis džiaugiasi, kad, Genutės padedamas, vis giliau įsijungia į Lietuvos gyvenimą ir nuotaikas. Ant jų naujo namo Žvėryne plevėsuoja lietuviška trispalvė.

Telaimina Aukščiausias Edvardą ir Genutę Baranauskus, sugrįžusius į protėvių namus.

Ką duoda valstybė neturtingai šeimai?

ELĖ KAKANAUSKIENĖ

Sekretorė Gražina, kurios buvęs vyras jau senokai prašapo Rusijos platybėse, pasakojo su penkiais vaikais gyvenanti iš savo 700 litų algos. Ji gauna daugiavaikės šeimos pašalpą – po 40 Lt už vaiką, už mažiausią dukrą, kuriai dar nėra trejų metukų, pašalpa kiek didesnė – tie jau minėti 93.75 Lt. Iš viso tų pašalpų susidaro 330 litų. Pasak Gražinos, susimokėjus visus mokesčius jos šeimai dienai maistui lieka po 10 Lt. Pusryčių šeima nevalgo. Pavalgo mokykloje, po trijų pamokų – vaikams skirtas nemokamas maitinimas už du litus dienai. Pietūs ir vakarienė kartu už tuos dešimtį litų. Nusipirkti skalbimo miltelių, muilo – jau problema. Gražina juokauja, kad ji ir jos šeima galėtų vesti išgyvenimo ekstremaliomis sąlygomis kursus. Knygos, mokymo priemonės? Apranga? Kartais gelbsti labdara.

Gražina nekaltina valstybės dėl savo šeimos skurdo. Tiesiog taip susiklostė gyvenimas. Vaikai gabūs, muzikalūs, turi meninių polinkių, visi labai gerai mokosi. Tačiau kokia ateitis jų laukia? Planuotos studijos aukštosiose mokyklose dabar atrodo tarsi gražus nepasiekiamas miražas. Taigi valstybė Gražinai ir jos vaikams duoda 330 litų bei dar keletą lengvatų – atskaito nuo algos mažesnį pajamų mokestį, mažiau reikia mokėti už darželį. Galbūt šios paramos dėka šeima neišėjo į gatvę ir vis dar gyvena, nors ir žemiau visų pragyvenimo minimumų. Gražina tokio gyvenimo nelinkėtų jokiam Lietuvos piliečiui.

Kita mano pažįstama Viktorija irgi išsiskyrė su vyru, nes šis pernelyg giliai skendo taurelėje. Augina tris berniukus. Jokių socialinių lengvatų jai neteikiama. Likusi bedarbe moteris sužinojo, kad jai nepriklauso lengvatos už buto nuomą ir šildymą. Mat, kad galėtum į jas pretenduoti, tai turi išdirbti dvejus metus be pertraukos.

Valstybės politika šiuo atveju unikali – jeigu neturi jokių pajamų, tai jokios kompensacijos ir lengvatos tau irgi nepriklauso. Gali mirti ramus.

Viktorija verčiasi atsitiktiniais darbais, padeda draugai, giminės. Tai sveiką ir normalų žmogų irgi žemina, trypia jo savigarbą, orumą. Pasak Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus darbuotojų, ne visi neturtingi žmonės tos paramos ir prašo. Vis dar yra Žemaitijoje žmonių, kuriems išdidumas ir savigarba neleidžia imti išmaldos – visokių labdarų ir, kurie net ir skurdžiai gyvendami, atsisako valstybės paramos. Jeigu ir gauni šią paramą, ji tikrai nepadeda išspręsti šeimos problemų.

Šeimai, kuri nori išmokslinti savo vaikus, išauginti juos Lietuvos valstybės piliečiais ir pilnaverčiais žmonėmis, socialinė parama tikrai tėra "katino ašaros". Išmalda tik žemina žmogų. Beje, normali vidutinė šeima, auginanti vieną-du vaikus, jokios socialinės paramos, išskyrus įprastines pašalpas po gimdymo, tikėtis negali. Net jeigu abu tėvai gauna minimalias algas ar vienas jų – bedarbis.

Pokalbių metu buvo išsakyta mintis, kad valstybė galėtų teikti paramą neturtingoms šeimoms nežemindama žmogiško piliečių orumo. Pavyzdžiui, atpiginti vadovėlius, kitas mokymo priemones. Sudaryti galimybes mokiniams apsilankyti spektakliuose, koncertuose, kituose kultūros renginiuose, organizuoti jiems ekskursijas. Sukurti gabių mokinių skatinimo sistemą bendrojo lavinimo mokyklose. Padėvėti skudurai, kruopų maišelis ar net kelios dešimtys litų, įspraustų į ranką, verčia Lietuvos pilietį pasijusti "ubagu", neskatina jo savigarbos, noro kultūriškai tobulėti. Tuo tarpu padovanotas bilietas į spektaklį ar koncertą, pakvietimas į parodos atidarymą – jau visai kitokia dovana. Ypač jeigu ji įteikiama gabiam mokiniui ar kitam žmogui, kuris mokės tokią labdarą įvertinti.

Socialinės paramos ir rūpybos sistema turėtų skatinti neturtingas šeimas auginti kultūringus ir laisvus žmones, o ne veisti adaptuotus, modifikuotus ir kitokius mokinius, būsimuosius vergus, dirbsiančius už minimalią algą, ir savo gyvenimą skaidrinsiančius "pilstuko" gurkšniais.

O gal toks ir yra Lietuvos respublikos valdžios tikslas? Vykstant globalizacijos progresams jau dabar kai kurie mokslininkai mano, kad 80% gyventojų gyvens iš socialinių pašalpų. Gal iš tiesų tokia mūsų valstybės politika? Remiant asocialias šeimas bei vienišas motinas išauginti kuo daugiau modifikuotų, adaptuotų ir kitokių piliečių, kurie vėliau galės būti tarnais tiems 20% "suspėjusiųjų į Europos sąjungos traukinį"? Gal todėl ir neskatinami gabūs ir protingi vaikai, neremiamos normalios šeimos, nes išsilavinęs ir kūrybingas žmogus tikrai netiks būti tarnu?

Taigi iš dalies aptarėme, ką šeimai duoda Lietuvos valstybė. Ką gali duoti valstybei šeima? Jos užduotis yra vaikus užauginti tos valstybės piliečiais, paruošti juos gerais specialistais, kurie dirbs savojo krašto naudai, kariais, kurie gins Tėvynę nuo priešų, darbininkais, politikais, verslininkais, mokslininkais, kurie savo žinias ir sugebėjimus skirs gimtojo krašto gerovei ir suklestėjimui. Be to, juos dar reikia užauginti būsimaisiais tėvais ir motinomis, žmonėmis, kurie gerbtų savo krašto kultūrą ir kalbą, šią meilę stengtųsi perduoti savo vaikams.

Taigi, ką gaus valstybė iš šeimos, kurios tėvas uždarbiauja užsienio šalyje? Kaip pavyzdį galiu paminėti vieno pažinoto sportininko šeimą. Orientacinio sporto meistras kelias vasaras važinėjo uždarbiauti į Suomiją. Galiausiai susirado pastovų darbą, įsikūrė ir išsivežė į šią šalį savo žmoną ir vaikus. Tėvai nusenę gal ir grįš numirti į gimtąją Žemaitiją. Vaikai gi gyvens jau kitoje valstybėje ir bus jos piliečiais.

Kitas buvęs pažįstamas tyliai ir ramiai su šeima išsikraustė į Švediją ir ten gyvena bei dirba jau keletas metų. Prieš tai jis irgi važinėjo uždarbiauti. Kol susirado pastovų, gerai mokamą darbą.

Taigi kokiai valstybei augina karius ir specialistus minėtos šeimos? Šiuo metu Žemaitijoje bene kas antras jaunos šeimos tėvas uždarbiauja vienoje ar kitoje užsienio šalyje. Kur atsiduos tos šeimos po metų – kitų?

Galimas ir kitas variantas – užsienyje uždarbiaujantis vyras žūva – arba dingsta be žinios – greičiausiai sukuria kitą šeimą ir esančią Lietuvoje pamiršta. Paliktoms moterims ir jų vaikams prisireikia socialinės paramos.

Nesieja savo vaikų likimo su Lietuvos valstybe ir daugelis turtingų šeimų. Nors valdininkams Lietuvoje gera, dauguma jų gyvena šiltai ir sočiai, tačiau savo vaikus norėtų matyti gyvenančius ir dirbančius kitose šalyse. Pažįstu valdininkų šeimą, kuri specialiai vyko į JAV, kad ten gimtų būsimasis kūdikis. Ne tik todėl, kad ten geresnis medicininis aptarnavimas – šeima norėjo, kad atžala sutinkamai su JAV pilietybės įstatymu taptų šios galingos ir turtingos valstybės piliečiu.

Kitos mano pažįstamos, pasiturinčios verslininkės dukra baigė Vokietijoje, Vasario 16-sios gimnaziją, dabar studijuoja Vokietijos universitete... Labai menka tikimybė, kad tokie vaikai grįžtų dirbti ir gyventi mūsų krašte. Vienas mano pažįstamų išsakė ironišką mintį, kad lietuvių ir žemaičių tautas, atlaikiusias sovietinę okupaciją, tremtis, karus, badą ir marą gali sunaikinti neprotinga nuolat besikeičiančių vyriausybių politika.

Lietuvių jaunimo požiūrį į savo valstybę gana gerai iliustruoja ir karinės tarnybos vengimas. Didesnė pusė jaunikaičių mūsų laikais vienaip ar kitaip nuo tos garbingos pareigos mėgina išsisukti. Turtingų tėvų vaikai išsiperka, gabūs renkasi studijas aukštosiose mokyklose. Labai jau daug jaunuolių artėjant tarnybos laikui rimtai suserga – toks ligonių gausumas ypač Žemaitijoje, visada garsėjusioje sveikais ir stipriais vyrais, gana keistai atrodo. Ką gi, valstybė, tikriausiai, gauna tai, ko nusipelnė. Net iš socialinių pašalpų gyvenančios šeimos dažniausiai dėkingos valdžios institucijoms, kurių parama naudojasi.

Tik rinkdama medžiagą šiam straipsniui, pilnai suvokiau mokytojos Stanislavos Kochanauskaitės žodžių prasmę. Ji sakė, kad jai imponuoja normali šeima, kuri estetiškai ir gražiai susitvarkiusi savo aplinką gyvena mūsų krašte, augina sveikus ir gražius vaikus. Iki tol man atrodė savaime suprantama, kad vyras ir žmona gyvena kartu ir stengiasi išauginti vaikus, pilnaverčiais visuomenės nariais, kultūringais ir kilniais žmonėmis. Pasikalbėjusi su žmonėmis ir apsidairiusi aplink supratau, kad bent jau mūsų šalyje tai iš tiesų yra rimtas dalykas, reikalaujantis didžiulių pastangų, ištvermės, atsakomybės jausmo.

Matininkas

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.

ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

Vilniaus Aušros Vartai iš pietų pusės. Viršuje tarp ornamentų matyti Lietuvos vytis Nuotr. J. Jakimavičiaus

Iškraipyta istorija...

Atsiliepiant į Stasio Gvildžio leidinį *Kruvini likimai*

Stasio Gvildžio knygoje išleistoje 2001 m., *Kruvini likimai,* antrojoje dalyje aprašytas antisovietinis pogrindis ir partizaninis pasipriešinimas. Šioje dalyje autorius aprašo ir Lukšiuose veikusios antisovietinės pogrindinės organizacijos "Laisvės sakalai" veiklą. Autorius netiksliai nušviečia šios organizacijos veiklos esmę. Tai, matyt, atsitiko todėl, kad autorius nerado reikalo įsigilinti į baudžiamosios bylos nr. P-8785-Li tardymo protokolus, nepasikalbėjo su dar gyvais to meto pogrindinės organizacijos iniciatoriais ir dalyviais.

Teisingai aprašyti Lukšiuose veikusios pogrindinės organizacijos "Laisvės sakalai" veiklą apsunkina ir tai, kad sovietinio režimo laikotarpiu, dėl geros konspiracijos, KGB nepavyko išaiškinti tikrosios veiklos esmės.

Mes, dar gyvi šios organizacijos dalyviai, remdamiesi savo išgyvenimais, istorine tardymo medžiaga, su S. Gvildžio kai kuriomis išvadomis negalime sutikti.

Norėtume atkreipti skaitytojų dėmesį į kai kuriuos esminius momentus, į kuriuos istorikai, knygų sudarytojai ar pogrindžio pasipriešinimo tyrinėtojai, privalėtų atkeipti dėmesį.

Pogrindinės antisovietinės organizacijos partizaninio antisovietinio pasipriešinimo kovose vaidino didelį vaidmenį. Viena iš tokių organizacijų buvo Lietuvos Laisvės Armija (LLA). Jos strateginis tikslas buvo Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas. Šalia ginkluoto pasipriešinimo, organizavo atsparą krašto sovietizacijai, tautos naikinimui, žlugdė bolševikinę propagandą, mėgino stabdyti kolektyvizaciją ir kt. Tuo norėjo parodyti, kad lietuvių tauta niekuomet nesitaikys ir nepripažins okupacinės valdžios.

LLA vadovybė organizavo ginkluoto pasipriešinimo rezervinius būrius, vadinamus LLA Organizaciniais sektoriais (LLA OS). Jų dalyviai, gyvendami legaliai, pogrindinėje antisovietinėje veikloje vadovavosi LLA štabo parengtomis veiklos instrukcijomis, norminiais aktais ir nurodymais.

Vienas iš tokių LLA OS buvo įsteigtas Lukšiuose 1946 m., vadovaujant LLA "Tauro" apygardos, Vytauto rajono Naro rinktinės vadovams, Leonui Dabašinskui ir Jonui Rimkevičiui. Leonas Dabašinskas mokytojavo Ilguvoje, Jonas Rimkevičius – Kriūkuose. Už veiklą LLA organizaciniuose sektoriuose karo tribunolo jie buvo nuteisti grupinėje byloje D-395, (nr. 2090): Jonas Rimkevičius 25 m., Leonas Dabašinskas – 10 metų lagerio ir 5 m. tremties. Apie tai aprašyta ir S. Gvildžio knygoje 530 – 532 psl.

LLA buvo ginkluota tautinė antisovietinė pasipriešinimo organizacija. KGB buvo labai sekama. Saugumo sumetimais Lukšiuose LLA OS pavadinimas buvo įslaptintas "Laisvės sakalų" pavadinimu. Vengdami KGB, turėjome būti labai atsargūs. Apie organizaciją ir jos veiklą nebuvo galima viešai kalbėti, minėti dalyvių pavardes. Bendravimas tarp atskirų žmonių vykdavo slapyvardžiais arba slaptažodžiais.

LLA OS dalyviai rizikingą pogrindinės kovos kelią pasirinkome savanoriškai, prisiekėme prieš kryžių. Turėjome slapyvardžius. Mes, kaip rezervinio ginkluoto pasipriešinimo dalyviai, privalėjome, ir tai vykdėme: partizanams rinkome maisto produktus, medikamentus, rašymo priemones, šaudmenis, žvalgybinius ir kontržvalgybinius duomenis apie garnizonų išsidėstymo vietas, jų judėjimo kryptis, kariškių ir stribų skaičių, platinome antisovietinę spaudą. Taip pat rinkome ginklus, kad kiekvienu momentu, vadovybei įsakius, galėtume įsijungti į atvirą ginkluotą pasipriešinimą. Reikalui esant tai ir vykdėme, kiek leido mūsų fizinės jėgos ir aplinkybės.

S. Gvildys apie "Laisvės sakalų" pogrindinę antisovietinę organizaciją daro išvadas, remdamasis šios organizacijos iniciatoriaus ir pirmojo jos vadovo Vytauto Grybo pakartotinio tardymo medžiaga ir dalyvių skundais, pagal kuriuos buvo pakartotinai tardomi. Autorius visiškai nesigilino į baudžiamosios bylos nr. P-8785-Li tardymo protokolus. Jis skaitytojui pateikia Vytauto Grybo tardymo medžiagą. S. Gvildys rašo, kad V. Grybas 1957 m. gruodžio mėn. 27 d. buvo tardomas Krasnojarsko MGB įgaliotinio kaip liudininkas "Sakalų" byloje. Taip pat pateikia kitų dalyvių skundus dėl neteisėto nuteisimo ir kalinimo, pagal kuriuos jie buvo už akių perteisiami.

Gaila, kad S. Gvildys, ruošdamas spaudai knygą, nerado reikalo pasikalbėti su Vytautu Grybu ir išklausyti paaiškinimą, kodėl jis, jau atlikęs bausmę lageriuose, pakartotinai tardomas kardinaliai pakeitė savo parodymus, paneigdamas realų pogrindinės antisovietinės organizacijos įsteigimą ir įsteigimo sąlygas. Kodėl S. Gvildys, rašydamas rėmėsi tik pakartotinio tardymo, o ne baudžiamosios bylos protokolais? Nejaugi jam nekilo klausimas: kokios priežastys privertė bausmę atlikusius asmenis visus baudžiamoje byloje duotus parodymus paneigti?

Reikia prisiminti, kad visų politinių kalinių, baustų pagal RFSSR BK 58-tą straipsnį, pase buvo įrašomas diskriminacinis įrašas, kvalifikuojantis asmenį kaip sovietinės valdžios priešą, žemiausios kategorijos žmogų, kurį reikia visur sekti, iš visur varyti. Nepatikimi buvo ir jų vaikai bei vaikaičiai. Pasinaudoję Chruščiovo "atšilimo" laikotarpiu ir palankiai susiklosčiusia tarptautine padėtimi, daug kas mėgino suklaidinti sovietinį KGB, kad diskriminacinis įrašas pase būtų panaikintas.

S. Gvildys meta politinio nepatikimumo šešėlį Vytautui Grybui dėl to, kad jo tėvas kreipėsi dėl savo sūnaus į Šakių apskrities LKP(b) sekretorių Gurskį, nes buvo su juo gerai pažįstamas. Knygos 476 puslapyje rašoma: "Kyla klausimas, iš kur tą V. Grybo artima pažintis su LKP(b) apskrities sekretoriumi Gurskiu ir jo įtaka tiems reikalams? Kodėl Dabašinskas patikėjo Gurskio draugo šeimos nariui burtė gimnazistus į pogrindžio organizaciją? Gimnazijoje mokėsi daug tikrų patriotų".

Jei S. Gvildys būtų pasikalbėjęs su gyvu V. Grybu (mirusiu 2001 m.), būtų išsiaiškinęs, kodėl jis pakartotinai buvo tardomas Krasnojarsko krašte. Knygos autorius būtų sužinojęs, kad V. Grybas, atlikęs bausmę lageriuose, nuvyko gyventi pas savo tėvus, kurie buvo ištremti į šį kraštą. Iš to galima padaryti išvadą, kokia "artima draugystė" ir "artima" pažintis siejo Grybo šeimą su šiuo sovietiniu pareigūnu.

Mes, Leonas Dabšinskas, Vytautas Grybas ir Jonas Dailidė, susitikome Kaune po 53 metų 2000-taisiais metais. Šio įspūdingo susitikimo proga kartu nusifotografavome, pasidalinome prisiminimais ir išgyvenimais sovietiniuose lageriuose. Vytautas papasakojo apie tardymą Krasnojarsko krašte ir paaiškino, kodėl panaudojo tokią parodymų taktiką. Mes jį supratome. Jo parodymai pakartotinio tardymo metu niekam nepakenkė, o gal tik prisidėjo, kad 1958 m. "Laisvės sakalų" byla buvo nutraukta.

S. Gvildžio teiginys, kad Lukšių gimnazijoje įsikūrusiai pogrindžio organizacijai turėjo įtakos Viktoro Ledo pažintis su klieriku Piečaičiu – netiesa. Mūsų organizacijai ši pažintis jokios įtakos neturėjo. Ryšys su Lietuvos partizanais buvo palaikomas tik per LLA OS vadovus Leoną Dabašinską ir Joną Rimkevičių. Piečaičio veikla pasireiškė Barzduose.

Tyrinėjant antisovietinį pogrindinį pasipriešinimą, ypač pateikiant jį skaitytojams, būtina įvertinti ir po Stalino mirties pasikeitusią tarptautinę padėtį. Reikia prisiminti, kad visuose tarptautiniuose susitikimuose Sovietų Sąjungai buvo reiškiamas priekaištas dėl žmogaus teisių pažeidimo ir didelio politinių kalinių skaičiaus šioje šalyje. Todėl politinių kalinių skaičius buvo slepiamas, dirbtinai mažinamas. Asmenims,

(Nukelta į 5-tą psl.)

Europos federalistų sąjungos atstovai Freudenberg (dešinėje) ir F. Hartnagel įteikia Vasario 16 gimnazijos direktoriui A. Šmitui gimnazijai skirtą Europos premiją Nuotr. M. Šmitienės

LAISVOJE TĖVYNĖJE

GLOBOKIME GYVŪNUS

Lietuvos gyvūnų globos draugija (LGGD) kviečia visuomenę paminėti spalio 4-ąją – Pasaulinę gyvūnų ir jų globėjo Šv. Pranciškaus dieną. Draugija prašo ir siekia, kad tą dieną Lietuvoje nebūtų transportuojami ir skerdžiami žemės ūkio gyvuliai, žudomi gyvūnų prieglaudų globotiniai, medžiojama laukinė fauna, žvejojama, eksperimentuojama su laboratoriniais gyvūnais, išskyrus išimtinus atvejus, kai medicinos ar veterinarijos gydytojas nustato, kad tai būtina. Visos valstybinės, religinės, visuomeninės institucijos kviečiamos prisidėti prie Pasaulinės gyvūnų globos dienos paminėjimo. LGGD centrinės būstinės adresas – Radvilų dvaro g. 33 – 1 LT - 3026 Kaunas, telefonas – 8 – 37 –363333.

LIETUVOS INSTITUTO SKYRIUS

Gegužės 15 d. Vilniaus senamiestyje, Šv. Jono gatvėje atidarytas Lietuvos instituto biuras, įsikūręs buvusiuose Atviros Lietuvos fondo namuose, skelbia LGTIC. Viešąją įstaigą – Lietuvos institutą pernai įsteigė užsienio reikalų, kultūros bei švietimo ir mokslo ministerijos. Jo uždavinys yra skleisti įvairiopą informaciją apie Lietuvą, koordinuoti, sumanyti ir rengti Lietuvos pristatymui užsienyje skirtus projektus – parodas, koncertus, seminarus, leidinius ir pan. Šiemet Lietuvos institutas dalyvavo koordinuojant Lietuvos kultūros dienas Tiūringijoje, Vokietijoje balandžio mėn. Instituto kūrimą globojo taip pat ir Švedijos institutas, teikęs finansinę paramą ir galimybę Lietuvos instituto darbuotojams stažuoti Stokholme. Insituto direktorė – Karina Firkavičiūtė.

MINISTERIŲ PRANEŠIMAS

Lietuvos švietimo ir mokslo ministeris Algirdas Monkevičius gegužės 14 d. pasirašė komunikatą su Lenkijos švietimo ir sporto ministere Kristina Lybacka po pasitarimo dėl Lietuvos lenkų bei Lenkijos lietuvių švietimo problemų. Dokumente Lenkija įsipareigojo stiprinti mokymą lietuvių kalba ir lietuviškas mokyklas Seinuose ir Punske. Numatyta pastatyti Punsko licėjaus priestatą, o artimiausiu laiku bus pasirūpinta antru mokykliniu autobusu, kuris atvežtų vaikus į lietuvišką Punsko mokyklą. Rugsėjo mėnesį Punsko licėjuje bus atidaryta nauja kompiuterių klasė, rašo LGTIC. Taip pat įsipareigota sudaryti sąlygas vaikams, besimokantiems lietuvių kalbos, ta kalba laikyti egzaminus. Lietuvos pusė teiks metodinę pagalbą Lenkijoje leidžiant vadovėlius lietuvių kalba aukštesnių klasių moksleiviams; numatys pereinamąjį laikotarpį įgyvendinant Tautinių mažumų švietimo nuostatas dėl valstybinės kalbos egzamino suvienodinimo mokyklose; sudarys sąlygas bendrojo lavinimo mokyklose naudotis Lietuvoje rengtais gimtosios kalbos vadovėliais bei iš lietuvių kalbos išverstais mokomųjų dalykų vadovėliais.

PERTVARKYS MOKYKLAS

Lietuvos vyriausybė gegužės 15 d. patvirtino Mokyklų tobulinimo programą, kurią ketinama įgyvendinti iki 2005 m. Švietimo ir mokslo ministerijos apskaičiavimu, šios programos vykdymui reikės beveik 180 mln. litų, kurių didžiąją dalį (per 100 mln. Lt.) sudarys lengvatinė Pasaulio banko paskola. Šios programos tikslas yra pagerinti mokymosi kokybę bei sąlygas pagrindinėse mokyklose, 5-10 klasėse besimokantiems vaikams, tobulinti pedagogų kvalifikacijos kėlimą ir užtikrinti racionalų švietimui skirtų lėšų panaudojimą. Kaip rašo LGTIC, pirmiausia bus siekiama skatinti moksleivių mokymąsi, mokyklų bendruomenių keitimąsi patirtimi. Vėliau ketinama sukurti švietimo kokybės vadybos sistemą, daug dėmesio skirti energijos išlaidų mažinimui ir mokymosi sąlygų gerinimui.

APTARĖ LIETUVOS KELIĄ

Gegužės 18 d. Vilniuje vyko Lietuvos valstybingumo pamatų stiprinimo ir jiems kylančių pavojų klausimai. Pranešimuose buvo gvildenamos valstybinės strategijos ir reformos, 21-ojo amžiaus iššūkių, smulkaus verslo plėtros, valstybės saugumo sampratos, teisinio saugumo ir kiti klausimai. Pagrindiniai kalbėtojai buvo dr. Algirdas Kanauka, dr. Liliana Astra, Vytautas Gruodis. Konferenciją organizavo naujai steigiamo judėjimo "Lietuvos kelias" taryba. Judėjimo tikslas – konstitucinių vertybių ir valstybingumo stiprinimas, siekiant įgyvendinti vidaus politikos reformas. LK tarybos elektroninis paštas – lk@centras.lt.

SVARBI PARODA

Vilniuje "Litexpo" parodų centre gegužės 21-24 d.d. vyko dešimtoji tarptautinė paroda "Balttechnika 2002" ir pirmą kartą surengta paroda "Mokslas 2002", rašo LGTIC. "Balttechnika" parodoje dalyvavo 185 firmos iš 9 valstybių, net 148 Lietuvos firmos pateikė savo gaminius. Parodoje "Mokslas 2002" dalyvavo 94 mokslo ir mokymo įstaigos, buvo pristatomos svarbiausios mokslo ir technologijų sritys, akademinio mokslo kryptys ir institucijos, mokslo ir metodiniai leidiniai. Parodas atidariusio ministerio pirmininko Algirdo Brazausko teigimu, renginys organizuotas kaip atsakas į dabartines Lietuvos mokslo ir studijų problemas. Parodos atidarymo proga taip pat buvo surengta konferencija Mokslo ir technologijų plėtra įsijungimo į Europos sąjungą kontekste, kurioje dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus. **RSJ**

• **Kas remia lietuvišką spaudą, stiprina tautos ateitį.**

Pamaldų dalyviai Buenos Aires Aušros Vartų šventovėje minint Kovo 11-tąją. Iš d.: ALOST pirm. J. Mičiūdas, vicepirm. J. Brazaitis, S. Brazaitytė, E. Patejūnas, Lietuvos atstovas V. Baliukonis, garbės konsulas dr. J. M. Daujotas, A. Burba **Nuotr. A. Mičiūdo**

Lietuvių iškilmės Argentinoje

Po pamaldų Buenos Aires Aušros Vartų šventovėje minint Kovo 11-tąją nešamas gėlių vainikas prie lietuviško kryžiaus kaip pagarbos ženklas žuvusiems kovoje už Lietuvos laisvę. Iš d.: ALOS tarybos pirm. J. Mičiūdas, vicepirm. J. Brazaitis, S. Brazaitytė **Nuotr. A. Mičiūdo**

Minint Buenos Aires mieste Kovo 11-tą atkurtą Lietuvos nepriklausomybę, būrys Argentinos lietuvių dalyvavo šv. Mišiose Aušros Vartų šventovėje, kurias aukojo klebonas kun. Augustinas Steigvilas, MIC. Skaitinius atliko Natalija Jablonskytė (prof. Vytauto Landsbergio pusseserė) ir Artūras Mičiūdas. Po Mišių padėtas gėlių vainikas parapijos sodelyje prie lietuviško kryžiaus, pasimelsta už visus žuvusius kovoje su buvusiais Tėvynės okupantais.

Parapijos salėje kalbėjo naujai paskirtas Lietuvos laikinasis reikalų patikėtinis Valteris Baliukonis. Buenos Aires katalikų universiteto vicerektorius prof. Ernestas Paršelis skaitė gerai paruoštą paskaitą apie Lietuvos praeitį ir dabartį. Kalbėtojams ir publikai už dalyvavimą padėkojo ALOS tarybos pirm. Julius Mičiūdas. **A. Mičiūdas**

Gegužės pirmoji Lietuvoje

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Per 50 metų komunistinio Lietuvos valdymo Gegužės pirmosios šventė buvo iškilmingai švenčiama su iškeltomis kūjo ir priekalo raudonomis vėliavomis, su šūkiu: "Visų šalių proletarai vienykitės".

Žlugus komunizmo valdymui, dingo komunistų priekalai, vėliavos ir šūkiai. Po ilgų metų vėl prisikėlė garbingos Lietuvos trispalvė vėliava.

Dabar kitu vardu prikelta tarptautinė darbininkų solidarumo diena Lietuvoje netapo tikra švente. Daug žmonių šią laisvą dieną vietoj gatvių demonstracijų panaudojo bulvių sodinimui. Tai irgi darbas.

Lietuva Gegužės pirmąją paminėjo visai kitaip, negu Vakarų Europa. Ten buvusi darbininkų solidarumo diena tapo protestų ir chaoso diena. Gegužinių riaušių bei smurto prasme Lietuva prie V. Europos nepritampa. Dabar Lietuvos socialdemokratai jau yra visavaldžiai šalies vadovai. Lietuvoje įvyko ryškus politinis pasūkis į kairę. Tuo tarpu Vakarų Europoje vyksta esminis politinis posūkis į dešinę.

Dešinieji ryškiai laimėjo Italijoje. Vokietijos socialdemokratai beveik neturi šansų laimėti. Matome vykstančius pasikeitimus ir Prancūzijoje į dešinę pusę. Nesimato laimėjimų ir britų darbiečių, o jų premjero vertinimas per paskutiniuosius metus sumažėjo perpus. V. Europoje dešinieji perima valdžias po gan ilgo socialistų viešpatavimo.

O kas gi vyksta Lietuvoje? Čia socialistų grįžimas į valdžią yra būdingas, kaip ir visai Rytų Europai. Rinkimus Vengrijoje laimėjo socialistai. Rumunijoje, kaip ir Lietuvoje, į valdžią grįžo ekskomunistai. Lenkija prieš pusmetį oficialiai pasuko į kairę dar praeitą rudenį. Lenkijos premjeras – socialistas, o Lenkijos prezidentas – socialdemokratas, ekskomunistas. Susidariusi politinė padėtis Lietuvą aiškiai gretina su Rytų Europos šalimis.

Lietuvos 35 politinės partijos, kurios yra susiskaldžiusios, ypač dešinioji pusė. Pastarieji turi persigrupuoti, sudaryti veiksmingą politinę jėgą. Todėl dešiniesiems reikia būtinai vienytis ir išstatyti vieną ar du kandidatus į šį rudenį įvyksiančius prezidento rinkimus. Dabar kairiosios partijos su Brazausku ir Paulausku priešakyje valdo Lietuvos vyriausybę ir seimą.

Jeigu Lietuva nesusitvarkys su 35 partijomis, tai, labai galimas dalykas, prezidentūra irgi atiteks brazauskininkams ar paulauskininkams.

Edmonton, Alta.

Dr. VINCAS KADIS, lankydamasis Toronte, paliko $200 auką našlaičių kaimui "Vaiko tėviškės namai". Dosnusis aukotojas yra vienas tų gerųjų edmontoniečių, kurie pastoviai šelpia Lietuvos benamius vaikus. Nuoširdžiai dėkinga –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Krikščionių demokratų rėmėjų sambūrio susirinkimas įvyko balandžio 8 d. Čikagoje. Buvo tartasi, ar šiam sambūriui veikti toliau, ar jo veiklą nutraukti, Krikščionių demoraktų partijai Lietuvoje suskilus į tris grupes. Nuo praėjusios vasaros sambūris savo veiklą buvo sustabdęs. Susirinkime dauguma pasisakė už sambūrio išsaugojimą. Buvo išreikšta nuomonė, kad krikščionys demokratai su konservatoriais ir kitomis patriotinėmis jėgomis per 10 metų atliko vertingą valstybinį darbą – padėjo pagrindus valstybės tolesnei plėtrai. Valdžią paėmus kairiesiems, pagrindinė valstybės kryptis įsijungti į Europos sąjungą ir ŠAS (NATO) paliko nepasikeitusi. Pasak susirinkusiųjų, Lietuvoje krikščionys demokratai išgyvena krizę, bet ilgainiui jie atsigausią, ir išeivijos parama jiems būsianti reikalinga. Nutarta šiuo metu sambūrio veiklą apriboti švietimo Lietuvoje rėmimu. Iš sambūrio valdybos pirmininko pareigų pasitraukė J. Vaznelis, jas perėmė J. Pabedinskas; kiti valdybos nariai – sekr. M. Remienė ir dr. P. Kisielius. Susirinkime taipgi dalyvavo Krikščionių demokratų sąjungos generalinis sekretorius Pr. Povilaitis ir Čikagos skyriaus valdybos pirm. V. Šoliūnas.

Brazilija

Sao Paulo mieste per televizijos vieną kanalą yra rodomos programos apie įvairių kraštų tradicijas. Kovo 4-7 dienų programoje buvo kalbama apie lietuvių papročius ir kultūrą. Buvo parodyta lietuvių šventovė Vila Zelinoje. Apie ją aiškino kun. P. Rukšys, pažymėdamas, kad lietuvių statytoje šventovėje kiekvieną sekmadienį yra laikomos lietuviškos pamaldos, nes kiekviena tautybė nori išpažinti tikėjimą savo kalba. Parodyta dalis sekmadienio pamaldų ir choro giedojimas. Prieš šventovę šalia lietuvių kryžiaus ansamblio "Rambynas" šokėjai pašoko keletą tautinių šokių. Ansamblio vadovė S. Mikalauskaitė-Petroff kalbėjo apie tautinių šokių reikšmę lietuvių žmonėms. Džiaugiamasi, kad programą pavyko atlikti be priekaištų. (*Mūsų Lietuva* 2002 m. 2 nr.)

Lenkija

Šio krašto lietuvių teigimu, jų būklė nuolat blogėja. Nors daug buvo paskelbta įvairių deklaracijų, bet Punsko lietuviams labai svarbus klausimas dėl sienos užkardos, iki šiol išliko neišspręstas. Nepajudėjo ir kiti reikalai. Seinuose lietuviai stengiasi įsteigti lietuvišką mokyklą ir sudaryti minimalines sąlygas lituanistiniam švietimui Seinų valsčiuje. Šiaip lietuvių mokykloms trūksta lietuvių kalbos, Lietuvos geografijos ir istorijos mokymo programų. Nėra galimybės valstybinius egzaminus gimnazijoje laikyti lietuvių kalba. Jau penkiolika metų statomi Punsko lietuvių kultūros namai ir vis nepavyksta jų baigti. Tokiomis mintimis Lenkijos lietuvių bendruomenės vadovybė "Aušroje" kreipiasi į Lietuvos ir Lenkijos premjerus. (BNS)

Gudija

Gudijos lietuvių laikraštyje *Lietuvių godos* 2002 m. 3-4 nr. redaktorė M. Šaknienė rašo, kad kaip ir anksčiau kasmet laikraštis paliktas savo likimo valiai. Lietuvos spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas dėl nepaaiškintų priežasčių (nedavė atsakymo) nepriėmė laikraščio pateikto projekto ir todėl nesuteikė finansinės paramos. Pasak redaktorės, ir toliau teksią verstis savo ištekliais ir jėgomis. Redakcija tikisi visokeriopos paramos iš laikraščio bičiulių bei geradarių JAV-se, Kanadoje, Lietuvoje.

Lietuvos ambasada Minske Vasario 16-tosios proga surengė diplomatinį priėmimą. Jame dalyvavo kitų kraštų ambasadoriai, Gudijos valdžios atstovai. Taip pat buvo pakviesti ir dalyvavo Gudijos lietuvių bendruomenės pirm. V. Tarnauskaitė, Gardino lietuvių bendruomenės pirm. A. Dirginčius, Gervėčių krašto delegacija: kun. L. Nestiukas, A. Augulis, A. Vaičiulienė, J. Kasevičienė ir S. Papartis.

Rimdžiūnų vidurinės lietuviškos mokyklos mokytoja ir mokiniai džiaugiasi nauju autobusu, kuriuo bus suvežami į mokyklą Gervėčių apylinkės kaimų vaikai. Mokykla už šią paslaugą yra dėkinga "Gervėčių" klubo pirm. A. Auguliui, suorganizavusiam autobuso įsigijimą. Jį įsigyti padėjo nemažai geradarių. Pirmiausia padėka tenka bendrovei "Lietuvos geležinkeliai", Lietuvos žemės ūkio ministerijai, daug metų talkinančiai, Rimdžiūnų mokyklai, Tautinių mažumų ir išeivijos departamentui prie Lietuvos valdžios. Pastarojo naujasis direktorius A. Petrauskas buvo atvykęs į autobuso mokyklai įteikimo iškilmes.

Australija

Nedidelis Hobarto lietuvių telkinys Tasmanijoje Vasario 16-tąją paminėjo vasario 24 d. Paskaitą skaitė LB apylinkės valdybos pirm. R. Tarvydas. Po minėjimo vyko metinis bendruomenės susirinkimas. Valdybos pranešimą padarė pirm. R. Tarvydas. Be Vasario 16-tosios, buvo paminėta Motinos diena, birželiniai trėmimai, Joninės, Tautos ir Kariuomenės šventės. Dar su latviais ir estais surengtos dvi gegužinės. Per pastaruosius metus Tasmanijos lietuvius aplankė Melburno parapijos klebonas kun. E. Arnašius ir Kauno arkivyskupijos pagalbininkas vysk. R. Norvila (dabartinis Vilkaviškio vyskupas). Jie atnašavo Mišias, sakė pamokslus, aplankė sergančius tautiečius su šv. Komunija. Per valdybos dvejų metų kadenciją mirė du bendruomenės nariai – H. Juodvalkis ir T. Kairienė. Valdybos pirm. R. Tarvydas dalyvavo Pasaulio lietuvių bendruomenės seime 2000.VII.6-19 Vilniuje. Visoje Tasmanijoje gyvena 112 lietuvių, o Hobarte – 86. Naują valdybą sudaro: pirm. R. Tarvydas, sekr. Aldona Nunez, ižd. J. Paškevičius, narė L. Eskirtienė. (*Mūsų pastogė* 2002 m. 11 nr.). **J.A.**

Hamilton, Ont.

A.a. GEDIMINO VINDAŠIAUS atminimui, užjausdami žmoną Oną ir visą šeimą bei visus gimines, "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojo: $25 – O. M. Jonikai; $20 – D. Garkūnienė, K. Gelžinienė; $15 – Z. Vainauskienė.

A.a. VYTUI NARUŠIUI mirus, reikšdami užuojautą dukrai Aldonai, jos šeimai bei visai giminei "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojo: $40 – Jonas Vosylius; $30 – V. Lelis, M. Vosylienė (JAV); $25 – G. J. Kažemėkai; $20 – G. Agurkienė, R. Bagdonienė, A. Bungardienė, A. Čerškienė, A. V. Dubickai, M. J. Gimžauskai, E. K. Gudinskai, Juozas Vosylius (JAV), L. Žikoriūtė; $10 – J. Astas, F. M. Gudinskai, R. Pakalniškienė, V. P. Šidlauskai, I. P. Zubai; $5 – M. Borusienė.

Dėkojame visiems aukojusiems. Liūdinčias šeimas nuoširdžiai užjaučiame – **PLV komitetas**

A. a. VYTAUTUI NARUŠIUI mirus, jo atminimui pagerbti, reikšdami užuojautą velionies šeimai, Kanados lietuvių fondui aukojo: po $20 – S. A. Aušrotai, J. Stankus ir G. J. Krištolaičiai. **J.K.**

VILNIAUS AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS labdaros sekcija posėdyje geg. 27 d. aptarė svarbaus renginio paruošimo darbus. Sekcijos nariai lanko ligonines ir slaugos namuose esančius parapijiečius, dirba labdaros darbą, kuriam reikalingos lėšos. Todėl birželio 15 d. žvejų ir medžiotojų klube, esančiame už Kaledonijos, sekcija rengia gegužinę, į kurią kviečiami seni ir jauni bei šeimos su mažais vaikais. Bus skanios vaišės ir lengvi gėrimai, kava ir saldumynai, gera muzika, gausi loterija. Turintieji savų pomėgių turės galimybę juos parodyti. Stalai bus paruošti įvairiems žaidimams. Norintieji galės įsigyti labai gražių marškinėlių su parapijos ženklu. Sekcijos nariai kviečia parapijiečius gausiai dalyvauti, pasiruošę neapvilti atvykusių. Visas pelnas bus skiriamas pagalbos ir paguodos reikalingiems. **D.G.**

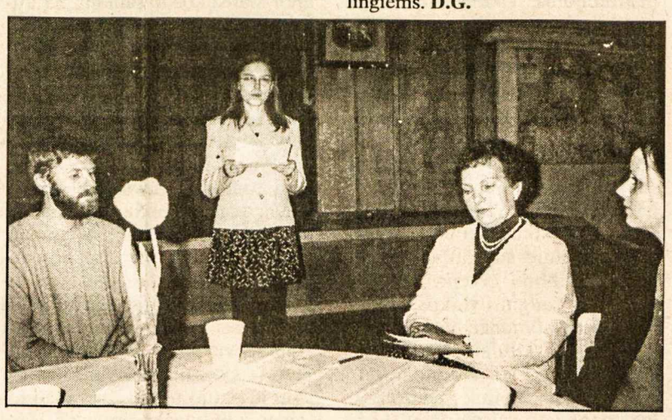

Ontario Londone 2002 m. gegužės 5 d. Motinos dienos minėjime motinoms skirtą eilėraštį skaito Ieva Naujokaitytė **Nuotr. A. Valaškevičienės**

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Member Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 545-8868

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS,** M.D., D.CH.

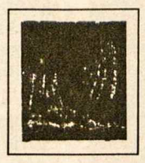

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
✗ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
✗ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
✗ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

"Talkos" lietuvių kredito kooperatyvui
raštinės darbui, pilnam laikui
reikalingas tarnautojas-ja
mokantis lietuvių ir anglų kalbas. Būtinas supratimas apie buhalteriją ir darbą su kompiuteriu. Kreiptis: "Talka" lietuvių kredito kooperatyvas, 830 Main St. E., Hamilton, Ont. L8M 1L6
Tel. 905 544-7125 *"Talkos" valdyba*

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 43 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%
santaupas	1.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius	1.25%
180 dienų indėlius	1.25%
1 m. term. indėlius	1.90%
2 m. term. indėlius	3.10%
3 m. term. indėlius	3.35%
4 m. term. indėlius	4.10%
5 m. term. indėlius	4.60%
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%
1 m. ind.	2.35%
2 m. ind.	3.35%
3 m. ind.	3.60%
4 m. ind.	4.35%
5 m. ind.	4.85%

PASKOLAS	
Asmenines nuo	6.50%
nekiln. turto 1 m.	5.10%

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Reikia antro išsilaisvinimo

Los Angeles lietuvių fronto bičiulių politinių studijų 35-sis politinių studijų savaitgalis įvyko 2002 sausio 27-28. Bendrinė studijų tema – *Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo, atveriant duris teisingumui.*

Pagrindinei paskaitai *Lietuvos vaidmuo Vakarų Europoje* buvo pakviestas Lietuvos kariuomenės vadas gen. maj. Jonas Kronkaitis, kuris taip pat padarė informacinį pranešimą – *Lietuvos karo pajėgų atkūrimas: sėkmės ir nesėkmės.* Atskiriems klausimams svarstyti įžanginius pareiškimus darė svečiai-kalbėtojai: ambasadorius dr. Vytautas Dambrava – *Kelias į antrą išsilaisvinimą,* Lietuvos liberalų s-gos pirm. dr. Eugenijus Gentvilas – *Korupcija ir kova su ja,* tarptautinis sporto skraidymo čempionas Jurgis Kairys – *Laisvinti teisėtvarką ir žiniasklaidą iš tarnavimo netiesai,* tarptautinių santykių specialistas Linas Kojelis – *Rusijos energetikos oligarchai ir 'lietuviško kapitalo' veikla Lietuvoje,* Lietuvos seimo narys ir Tėvynės sąjungos pirm. prof. Vytautas Landsbergis, pavėluotai atvykęs į svarstybas, padarė kelis pareiškimus įvairiais klausimais, pedagogas ir žurnalistas Juozas Kojelis (išeivijos lietuvis) gvildeno temą *Tautiškumas ir kosmopolitizmas Lietuvos mokyklose.* Savo mintis diskusijose išsakė oficialūs komentatoriai – adv. Ž. Brinkienė, V. Černius, V. Gedgaudienė, G. Leškys, A. Nelsienė, Z. Viskanta, sesijų vadovai – Dalytė Loyett, A. Raulinaitis, V. Vidugiris ir gausūs savaitgalio dalyviai. Pamokslą šventovėje pasakė ir salėje invokaciją sukalbėjo kun. Stanislovas Anužis.

Diskusijų kryptį įžanginiame žodyje nusakė LF bičiulių Los Angeles sambūrio pirmininkas adv. Žibutė Brinkienė:

"Prieš dešimt metų okupantas buvo priverstas atitraukti savo kariuomenę iš Lietuvos, bet užsilikęs komunistinis virusas niokoja tautą melu, korupcija, apgaulingais politikų pažadais, valdininkų savanaudiškumu ir kitomis nedorybėmis. Nėra klausimo, kad išeivija yra taip pat atsakinga už Lietuvos ateitį. Mūsų vakarietiškos demokratijos patirtis ir įsisavintos vertybės yra ypač dabar reikalingos Lietuvai. Niekas neturi teisės sakyti, kad mes esame antraeiliai lietuviai. Tik nutautęs lietuvis yra antraeilis, nesvarbu, kur jis gyventų Lietuvoje ar išeivijoje.

Suderinus pranešėjų, komentatorių ir diskusijose dalyvavusios auditorijos pateiktas tezes, argumentus ir faktus, darytinos tokios studijų išvados:

1. 1997 m. pradėta Lietuvos karinių pajėgų reforma pagrindinį dėmesį skyrė vieningos vadovavimo ir valdymo sistemos sukūrimui, profesiniam kario paruošimui bei jo gerovės kėlimui ir modernios NATO standartus atitinkančios ginkluotės ir technikos įsigijimui. Visais pasiekimais Lietuva gali didžiuotis. Padarytą pažangą aukštai vertina Vakarų sąjungininkai, o nervingus protrūkius rodo tie, kurių nedžiugina Lietuvos suartėjimas su Vakarais.

2. Sovietmečiu partinis elitas buvo turtingas ir nebaudžiamas. Griuvus Sovietų sąjungai ir atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, daugelis ūkio šakų buvo privatizuotos. Privatizacija tik nepalietė komunistų partijos, komjaunimo ir slaptųjų tarnybų valdomo turto, nes jis buvo "prichvatizuotas" per jų statytinius ir dabar tebetarnauja jų interesams. Įteisinusi neteisėtai įgytą turtą, senoji-naujoji nomenklatūra įsitvirtino politiniame gyvenime, teisėtvarkoje, žiniasklaidoje ir išlaikė nebaudžiamumo privilegiją. Nors leidžiami korupciją stabdą įstatymai, tačiau korupcija Lietuvoje auga ir stiprėja. Tarptautinės "Transparency International" organizacijos duomenimis, Lietuva 1999 m. pasaulio labiausiai korumpuotų valstybių sąraše užėmė 50-tą vietą, o 2001 m. pakilo į 38-tą. Beveik pusė seimo narių gali turėti privačių ir viešų interesų konfliktą.

3. Lietuvos teisėsauga, auginta iš sovietinės (ne) teisės, yra sujaukta. Išleista daugybė įstatymų ir poįstatyminių aktų, kurie nuolat keičiami ir papildomi. Išplėstas teismų ir prokuratūros tinklas, pagausėjo teisėtvarkos darbuotojų ir išaugo teismų išlaidos. Daugelis teisėjų, ypač teismų pirmininkai, kilę iš nomenklatūros ir tebėra jos valdomi. O senoji nomenklatūra tapo naujais turtuoliais, kurių verslo pradiniu kapitalu nesidomi nei teisėtvarka, nei "tyrinėjanti žurnalistika". Lietuvą imta vadinti ne teisine valstybe, bet teismine šalimi. Daugelis bylų nukeliauja į tarptautinį teismą Strasburge. Sunku pasakyti, kiek ten atstatomas teisingumas, bet nesunku suprasti, kad kompromituojama Lietuva ir tuštinamas valstybės iždas.

Žmonių pasitikėjimas teismais ir jų vykdomu teisingumu labai žemas. Teisėjai ir prokurorai apdovanoti šiose sąlygose nepateisinamai aukštais atlyginimais ir įvairiais priedais bei privilegijomis.

Reikia sąžiningos seimo narių daugumos ir tos daugumos valia sudarytos vyriausybės, kad teisėsaugoje, o per ją ir visoje valstybėje būtų atstatytas teisingumas.

4. Tik informuotas žmogus yra laisvas, nes turi pasirinkimo galimybę. Sovietmečiu žiniasklaidos laisvė sustodavo prie komunistų partijos pastatytų barjerų, dabar – prie ribų, kurias nubrėžia turtingųjų ir įtakingųjų žiniasklaidos priemonių savininkai. Dabartiniai spaudos ir elektroninės žurnalistikos darbuotojai objektyvios informacijos nepateikia, nes yra savo šeimininkų valios vykdytojai. Išprusęs skaitytojas ar klausytojas jau iš anksto žino, kaip bus nušviesti konkrečių politikų veiksmai konkrečiame laikraštyje ar televizijos laidoje. Kovodami savo tarpe, žiniasklaidos priemonių savininkai pasitarnauja ir tiesai, iškeldami savo oponentų ir su jais susijusių politinių bei ekonominių jėgų klaidas ir nusikaltimus. O gamindami tiesos ir melo mišrainę sukuria spaudos laisvės iliuziją ir labai aukštus vertinimus viešosios nuomonės tyrinėjimuose.

Pagarbos tiesai ir žiniasklaidos etikos nuostatoms tenka ieškoti nedidelius tiražus turinčiojo regioninėje spaudoje ir miestų laikraščiuose, kurie nesurišti finansiniais vamzdžiais su buvusios komunistų partijos kapitalu.

5. Į Lietuvą veržiasi agresyvus Rytų kapitalas, prisidengęs "lietuviško kapitalo" vardu, kad užvaldytų pelningiausias įmones ir ypač energetikos verslą. Rusijos energetikos oligarchai, veikdami per savo vietininkus Lietuvoje, savo tikslų siekia keliais būdais: a) kuria dukterines verslo įmones, b) steigia bendras lietuvių-rusų bendroves ir c) Lietuvos vidaus politiką bando paveikti per stambiuosius energetikos produktų vartotojus. Didelėmis sumomis remdami "dešiniąsias" ir "kairiąsias" politines partijas, jie nesunkiai įsitvirtina pagrindinėse valdžios pozicijose ir nesunkiai praveda sau naudingus įstatyminę galią turinčius nutarimus. "Achemos", "Stella Vitae" ir panašių firmų vadovų teigimai, kad jos atstovauja "lietuviškam kapitalui" yra melas, kuris kelia grėsmę energetikos ūkio sektoriui. Kovojant už antrą išsilaisvinimą, vienas iš aukščiausių prioritetų turėtų būti Rusijos ir Lietuvos energetikos oligarchų pragaištingos veiklos į viešumą iškėlimas ir išryškinimas.

6. Pagrindinis dėmesys Lietuvos švietimo sistemos vidurinių mokyklų grandyje turėtų būti asmenybių ugdymui, doroviniam tobulėjimui, tautinių, kultūrinių bei religinių vertybių įsisavinimui, atsakomybės jausmo prieš šeimą, bendruomenę ir valstybės įstatymus stiprinimui ir intelektualiniam paruošimui aukštosioms studijoms. Nors, palyginus su sovietmečiu, ta linkme per 10-tį padaryta pažanga, tačiau švietimo sistemos dėmesys tautiniam auklėjimui išlieka nepakankamas. Globalizacija tautiniam ugdymui kelia naujus uždavinius, kurių spręsti dabartinė Lietuvos švietimo ir auklėjimo sistema nėra pajėgi.

(Nukelta į 6 psl.)

Po Europos savaitės atidarymo iškilmių Vasario 16 gimnazijos patalpose svečiai vaišinasi iš Lietuvos atvežtais lietuviškais skanumynais **Nuotr. M. Šmitienės**

Dabartinė PLB valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės: Marytė Šmitienė (Vokietija), Milda Lenkauskienė (JAV), pirmininkas Vytautas Kamantas (JAV), Regina Kučienė (JAV), Laima Žliobienė (JAV); antroje eilėje Algis Rugienius (JAV), Gabrielius Žemkalnis (Australija), LJS pirmininkas Matas Stanevičius (Kanada), kun. Edis Putrimas (Kanada), dr. Bronius Makauskas (Lenkija) **Nuotr. V. Kučo**

Vilnijos lietuviai lenkų okupacijoje

KAZYS BARONAS

Nepaisant stiprios lenkų priespaudos, nepaisant jų cenzūros, Vilniaus krašto lietuviai stengėsi plėsti spausdintą lietuvišką žodį, leisdami laikraščius, knygas, žiniaraščius. Tiesa, vieni jų buvo leidžiami lenkų kalba, tačiau jie lietė Vilniaus krašto lietuvių gyvenimą. Iš viso 1919-1939 m. laikotarpyje Gedimino mieste ėjo per 100 lietuvių laikraščių. Beje, vieni jų tik ką "gimę" vaivadijos įsakymu būdavo uždaromi, kitų gyvenimas taip pat būdavo trumpas.

Pagrindiniai laikraščiai

Ilgiausią kelią nuėjo *Vilniaus rytojus* ėjęs 1928-1937 m., kurio redakcinį kolektyvą sudarė: rašytojas R. Mackonis-Mackevičius, adv. A. Juknevičius, S. Urbonavičius ir vyr. red. Vincas Budrevičius (*TŽ* bendradarbio J.B. tėvas). Pradžioje *VR* buvo savaitinis, vėliau dukart savaitinis su priedais ūkininkams *Mūsų artojas* ir vaikams *Aušrelė.* Jo tiražas buvo 5,000 egz. Dar prie stipresnių laikraščių reikėtų priskaityti *Vilniaus žodį,* leistą 1929-39 m., redaguoto Jono Latvio, Jeronimo Cicėno, Vinco Žilėno, *Jaunimo draugą, Aušrą.* Tų trijų laikraščių tiražas siekė 7,000 egz. (Br. Makovski *Litwini w Polsce 1920-1939,* psl. 28).

Vykdant lenkams represijas prieš lietuvius *Vilniaus rytojus* buvo uždarytas, tad pasitenkinta vienkartiniais leidiniais. Po ultimatumo pasirodė *Aidas* ir 1939-40 m. laikotarpyje buvo spausdinamas *Vilniaus balsas* bei 1941-44 m. *Naujoji Lietuva.*

"Aidas"

Norėčiau kiek sustoti ties *Aidu.* Šią brangią atmintinę (ir tai originalią) laikau mano gimtojo Vilniaus gyvenimo dalimi. Jame atsispindi Vilniaus krašto ir Suvalkų trikampio lietuvių vargai, jų einamas Golgotos kelias. Laikraštis buvo leidžiamas tris kartus per savaitę su nemokamais priedais ūkininkams *Ūkininkas* ir vaikams *Varpelis.* Leidėjas Liudvikas Cicėnas, red. Vincas Budrevičius, kaina metams 3 auks., užsienyje 3 dol., atskiro nr. 10 skatikų. Kronikos žinutėse rašoma: "Pavasario stojamieji egzaminai Vytauto Didžiojo gimnazijoje ir licėjuje prasidės birželio mėn. 17 d. 8 val. ryto. Tėvai ar globėjai, norį atiduoti savo vaikus, turi paduoti gimnazijos ir licėjaus (licėjus – 7-toji ir 8-toji klasė) prašymus iki birželio mėn. 15 d. Prie prašymo reikia pridėti: gimimo metrikai, mokyklų pažymėjimai, jei prieš tai vaikas mokėsi kitoje mokykloje; pristatę 6 skyrių pažymėjimą, turi sutrumpintus egzaminus, *deklaraciją iš kurios būtų matyti, kad kandidatas yra lietuvių tautos.* Šioje deklaracijoje valsčiaus vaitas ar miesto magistratas turi pažymėti, kad duodąs deklaraciją asmuo esąs lietuvių tautos. Pastabos: prašymus be metrikų turi pasirašyti ne vaikai, bet jų tėvai arba globėjai. Į gimnazijos I klasę bus priimai kandidatai, gimę tarp 1927.IX.1 ir 1923.IX.1. Į gimnazijos antrą klasę – 1926. IX. ir 1923.IX.1.

Mes, vilniečiai, Vilniaus krašto ir Suvalkų trikampio gyventojai stebimės Šalčininkų ir Vilniaus apylinkių lenkų reikalavimais ir jiems teikiamomis vyriausybės lengvatomis, patenkinant visus jų pageidavimus, steigiant lenkiškas mokyklas net stipriai lietuvių apgyvendintose vietovėse, nereikalaujant jokios lenkų tautybės pažymos.

Gerai prisimenu, kai klasės draugui Stasiui Barauskui Lydos apsk. viršininkas atsisakė išduoti lietuvių tautybės pažymą ir jo tėvas apsiavęs naginėm, pėščias nužygiavo į Varšuvos švietimo ministeriją. Ją gavęs ir vėl 400 km pėščias pūslėtom kojom išdidžiai pažymą įteikė gimnazijos direktoriui Marcelinui Šikšniui.

Lietuviškos mokyklos

Dar 1929-1930 m. laikotarpyje veikė 128 mokyklos, o 1932-1933 m. tik 55 ir 1929-1939 m. liko dvi (Br. Makovski *Litvini w Polsce 1920-1939,* psl. 193), nors lietuvių skaičius be Balstogės vaivadijos, taipgi be Suvalkų trikampio, siekė 25,000 (t.p. psl.28).

Kiek toliau eina JAV ir Kanados profesorių ir docentų parašyta studija *World political geography.* Plačiame straipsnyje apie Lenkijos mažumas *Poland a perpetual problem* 245 psl. rašoma: "Lithuanians, amounting to about three per cent were only partly assimilated". 1939 m. Lenkijoje buvo 30 mln. gyventojų, tad lietuviai sudarytų beveik vieno mln. mažumą. Šis skaičius yra kiek perdėtas, nes amerikiečiai ir kanadiečiai prie lietuvių tautybės priskyrė lenkuojančius Vilniaus krašto gyventojus. Taigi, lietuvių lenkų okupacijoje gyveno daugiau kaip šiandieną lenkų laisvoje, pilnoje tolerancijos Lietuvos valstybėje.

Gal vertėtų lenkuojantiems Lietuvos gyventojams visuomet priminti popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo pasakytus žodžius Šv. Dvasios šventovėje: "Noriu išreikšti ypatingą džiaugsmą, susitikdamas su jumis šiandien, mano apsilankymo Lietuvoje metu, Šv. Dvasios šventovėje, kurią lanko lenkų kilmės lietuviai bei Lietuvoje viešintys lenkai". Taigi ar nereikėtų 250,000 lenkų grįžti prie lietuviško kamieno?

Kronikos žinios

Aido kronikos žinutėse rašoma: gegužės mėn. 18 d. į Vilnių atvyksta Kauno Šv. Kazimiero seserų kongregacijos mergaičių gimnazijos 7-tos klasės ekskursija. Atvyksta 36 mokinės ir 3 mokytojos. Dr. A. Račkus atvyko į Vilnių. Gerbiamas svečias ilgą laiką gyveno JAV, kur plačiai buvo žinomas kaip numizmatikas, turįs didelius šios mokslo srities rinkinius ir parašęs porą veikalų (...)

Mus prašo pranešti, kad šeštadienį, gegužės mėn. 20 d., 19 val. šaukiamas metinis Lietuvių Sanitarinės Pagalbos Draugijos narių susirinkimas. Susirinkimas įvyks Lietuvių ligoninės bute, Mickevičiaus g-vė 33ª (...). Mokyt. B. Suduikio vedama Vilniaus lietuvių valdinė mokykla surengė gegužės mėn. 13 d. Motinos dienos minėjimą. Mokyklos vaikai suvaidino scenos vaizdelius *Be mamytės* ir *Šešios verpėjos.* (...)

Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros d-ja, Vilniaus lietuvių artistų su mėgėjų būreliu gegužės mėn. 13-14 d.d. surengė Valkininke du viešus lietuviškus vakarus. Gegužės mėn. 13 d. vaidinta rašytojo M. Gogolio 3 veiksmų komedija *Piršlybos,* o gegužės mėn. 14 d. Heisės 4 veiksm. religinio turinio drama *Marija Magdalena.* Vaidinimai pavyko. (...)

Vilniaus Lietuvių Amatininkų ir Darbininkų Draugija gegužės mėn. 14 d. surengė viešą lietuvišką vakarą Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje. Jos nariai – artistai su pasisekimu vaidino Petro Gintalo 4 veiksmų pjesę *Dinamo 100 H.P.* Po vaidinimo amatininkų choras, ved. M. Kurylos, padainavo 5 liaudies dainas. Programą užbaigė A. Čelnos (mirė Australijoje, K.B.) diriguojamas amatininkų stygų orkestras, pagrieždamas lietuviškų dainų melodijas. (...)

Kaip jau buvo rašyta, Vilniaus lietuviškų laikraštininkų-žurnalistų būrelis norėtų šį mėnesį išvykti Kaunan ir ten, kaip Vilniaus lietuvių spaudos atstovai, dalyvauti rengiamose tarptautinėse Europos krepšinio rungtynėse, kurios prasideda šio mėn. 21 d. Balandžio mėn. 27 d. nusiųstas Varšuvon Vidaus Reikalų min. prašymas, kad duotų organizuojamai ekskursijai leidimą ir suteiktų atitinkamų lengvatų. Ekskursijos organizatoriai iki šiol dar nėra gavę jokio atsakymo. Gegužės mėn. 13 d. tuo pačiu reikalu įteiktas prašymas Vilniaus vaivadijos įstaigai. (...)

Gegužės mėn. 22 d. Vytauto Didžiojo gimnazijoje prasidės licėjaus II klasės (reformuota VIII klasė, K.B.) brandos egzaminai. Birželio 5 d. prasidės rašomieji egzaminai IV kl. mokiniams (reformuota VI klasė, K.B.), birželio mėn. 17 d. prasidės stojamieji egzaminai. Kurie norės stoti į licėjaus I klasę, tie turės laikyti egzaminus birželio mėn. 24 d.

Užmezgus diplomatinius santykius

Pirmame psl. – Europos ir pasaulinės politinės žinios. "Sugrįžo gen. Raštikis: gegužės mėn. 9 d. iš Varšuvos į Kauną sugrįžo Lietuvos kariuomenės vadas gen. Stasys Raštikis, lydimas tų pačių karininkų, su kuriais buvo išvykęs. Kauno stotyje gen. Raštikį pasitiko krašto apsaugos min. gen. Musteikis, vyriausiojo štabo virš. gen. Pundzevičius, užs. reik. min. protokolo direkt. Girdvainis, Kauno įgulos virš. gen. Adamkavičius, gen. Nagius, Lenkijos pasiuntinys Charvat (...). Grįždamas Kaunan gen. Raštikis nusiuntė vyriausiam Lenkijos vadui maršalui Smigly-Rydz padėkos telegramą už pakvietimą ir iškilmingą Varšuvoje priėmimą. Sugrįžęs iš Varšuvos gen. Raštikis atsilankė pas valstybės prez. A. Smetoną, kuriam padarė pranešimą apie savo atliktą į Lenkiją kelionę. Lietuvos kariuomenės vado vizitas Lenkijoe buvo plačiai minimas užsienio spaudoje. Daugiausiai dėmesio kreipė Baltijos ir Vokietijos valstybių spauda".

Lenkijos karo atstovas Lietuvoje plk. Leonas Mitkievič savo prisiminimuose Lietuvos kariuomenės vado viešnagei Varšuvoje paskyrė keturių psl. Jis rašo: "Trumpai buvau pas maršalą Smigly-Rydz. Buvau kiek nustebintas jo įžūliu klausimu: kokiu tikslu čia atvyksta gen. Raštikis?" (L. Mitkiewicz *Wspominienia kowienskie,* psl. 185). Atrodo, kad gen. St. Raštikio viešnagė įvykė be marš. Rydz-Smiglų žinios, greičiausiai susitarus Lietuvos ir Lenkijos vyr. štabams.

SPAUSTUVĖ
PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Lietuvos Balbieriškiui - 500 metų

Prie didžiųjų Nemuno kilpų įsikūręs Balbieriškis mini 500 metų jubiliejų.

Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius Aleksandras 1502 m. balandžio 25 d. gydytojui vokiečiui Hanusui Sudormanui padovanojo žemę ir žmones prie Ringio, Peršėkės ir Nemuno upių. Karališkasis gydytojas (anuomet priklausęs barzdaskučių – balbierių gildijai) Nemuno ir Peršėkės santakoje įsteigė miško verslovę, sielių perrišimo stotį, pastatė dvarelį, šventovę. Miškakirčių ir sielininkų gyvenvietė pradžioje vadinta Hanusiške, vėliau Balbieriškiu. Teigiama, kad miesteliui vardą galėjo nulemti ir akmenuota Barbės rėva Nemune, ties aštriu posūkiu, nuskusdavusi plukdomus sielius kaip balbierius. Galima įsivaizduoti, kokiais žodžiais sielininkai iki pat XX š. vidurio palydėdavo Barbės akmenis. Dar ir šiandien gatvės politikai miestelio vardą naudoja kaip keiksmažodį. Kalbininkai tai aiškina fonetika: Balbieriškis (Barbieriškis) siejasi su žodžiu "barbaras".

Vardo atsiradimo legenda tapo siužetu Balbieriškio herbui, kurį sukūrė kaunietis dailininkas Henrikas Rimkūnas, o prezidentas Valdas Adamkus patvirtino 2001 m. kovo 1 d. Sidabriniame fone vaizduojamas raudonas burlaivis virš juodų aštrių akmenų. Laivas – ir gyvenimo, ir kelionės, ir vilties simbolis. Anksčiau Balbieriškis herbo neturėjo.

Seniai (ir, atrodo, nevaisingai) svarstoma: balbieriškiečiai – dzūkai ar suvalkiečiai? Šiame krašte kepamos tarkuotos bulvinės bandos (dzūkų patiekalas), tačiau rytais virtuvėje kuriama mašina (suvalkiečių krosnis). Miestelio gatvėje išgirsi "ty" (vietoje "ten"), "aitau" (vietoje "eičiau"), išgirsi ir "kap" (vietoje "kaip").

Mykolas Krupavičius savo *Atsiminimuose* (Čikagoje, 1972) rašė: "Motinos tėvas man sakydavo, kad jis esąs amžinas dzūkas ir jo tėvai nuo amžių gyvenę". Balbieriškyje gyvenanti audėja tautodailininkė Adelė Valukonienė pagal savo drobių raštus pripažįstama dzūkų menininke.

Balbieriškio dvare spirito varyklos mechaniko Prano Krupavičiaus ir ūkininkaitės Rozalijos Malinauskaitės šeimoje gimė Mykolas Krupavičius (1885-1970) – prelatas, pirmosios Lietuvos žemės reformos autorius, 1920-1926 m. seimų atstovas, krikščionių demokratų partijos įsteigėjas. Balbieriškyje gimę daugybė kitų žymių dar ir šiandien aktyvių žmonių.

Turistui, prašalaičiui, keliaujančiam maršrutu Kaunas – Alytus, maga sustoti ties Balbieriškiu, nuo aukšto Nemuno skardžio pažvelgti į Lietuvos upių tėvą, melsvėjančius užnemunės pušynus, smėlėtas Dzūkijos lankas. Pats Balbieriškis – tarsi milžino šaukšte. Snūduriuoja prisidengęs Peršėkės ir Ringio rūkais. Miestelyje gyvenantis tautodailininkas Alvydas Antanavičius su grupe moksleivių-tyrinėtojų upių išplautame grunte surado priešistorinių suakmenėjusių medūzų, jūros žuvų, reptilijų.

Balbieriškio gamtos turtai – mineralinio vandens versmės Peršėkės slėnyje tarp šventovės ir dvaro parko, vėžiai šaltiniuotame Ringyje ir "geležinės varlės" – baliniai vėžliai taip pat Peršėkėje, atitekančioje iš Obelijos ir Metelio ežerų.

Istoriniai šaltiniai mini, kad Birštono giriose prie Nemuno ir Peršėkės 1502 m. pradėta statyti miškakirčių ir sielininkų gyvenvietė sparčiai plėtėsi ir 1520 m. jau turėjo medinę šventovę, parapijos ir Magdeburgo teises, galėjo rengti turgus ir turėti herbą. Užnemunės žemėlapyje, kurį 1613 m. sudarė Tomas Makovkis ir Mikalojus Kristupas Radvila Našlaitėlis, pažymėta 11 miestų ar miestelių: Gelgaudiškis, Zapyškis, Virbalis, Vištytis, Rudamina, Lazdijai, Simnas, Meteliai, Seirijai, Pramiežys ir Balbieriškis. Naujosios Prūsijos žemėlapyje, sudarytame 1808 m., Balbieriškis žymimas kaip prekybos ir amatų centras abipus Kauno – Alytaus kelio.

Pirmoji medinė šventovė Balbieriškyje pastatyta apie 1505 m. ir nuo "senatvės" sugriuvo po šimtmečio. Antroji pastatyta 1614 m. ir 1655 m. sudeginta rusų caro Aleksandro kariuomenės puolimo metu. Trečioji pastatyta 1674 m., įrengti unikalūs Balbieriškio stalių išdrožti mediniai altoriai ir vargonai, kurie buvo išsaugoti statant 1888 m. ketvirtąją šventovę, sulaukusią šių dienų. Vadinamąja kremzline ornamentika puošti altoriai ir vargonai yra unikalūs religinio meno pavyzdžiai Lietuvoje.

Balbieriškio dvaras nuo miestelio įsteigimo iki 1507 m. priklausė vokiečiui Hanusui Sudormanui, 1507-1670 kunigaikščiui Motiejui Mikitiničiui Holovčinskui, jo sūnui, vėliau vaikaičiui XVII – XVIII š. dvaras priklausė Korvin Gonsievskiams, Lietuvos iždininkui Benediktui Sapiegai, Kauno pavieto vėliavininkui Liudvikui Chelchovskiui, grafui Stasiui Tiškevičiui. Apie 1813 m. dvarą paveldėjo generolas Tadas Tiškevičius, po 1847 m. – jo dukros Juzefa Vodzinskienė ir Marijona Lempickienė. Apie 1888 m. dvaras atiteko Eduardui Žoltovskiui. Po 1918 m. dvaras buvo konfiskuotas ir išparceliuotas. Dvaro rūmai sudegė Pirmojo pasaulinio karo metu.

Parapinė mokykla Balbieriškyje įsteigta 1781 m. Tuo metu ją lankė 5 vaikai. Nuo XVI š. vidurio prie Balbieriškio dvaro ir šventovės veikė degtinės ir alaus daryklos, karčemos, vyko intensyvi prekyba. Tuo rūpinosi beveik vieni žydai. Prekyba ir verslas Balbieriškyje ėmė nykti pradėjus žydams bėgti į Alytų ir Prienus XX š. pirmaisiais dešimtmečiais. 1897 m. Balbieriškyje gyveno 925 žydai, 1918 m. apie 600, 1940 m. apie 200. Tarpukario metais miestelyje veikė 25 parduotuvės (2 priklausė lietuviams, kitos – žydams), dvi aludės, restoranas, spirito varykla, odų fabrikas, dvi lentpjūvės, du malūnai, stalių dirbtuvės, elektros stotis. Visos įmonės priklausė žydams arba vokiečiams. Miestelio senbuviai lietuviai po 1923 m. žemės reformos tapo ūkininkais – kėlėsi į vienkiemius, kūrėsi, dirbo žemę. Miestelėnai buvo amatininkai. Tarpukario metais savo

(Nukelta į 6-tą psl.)

Iškraiptyta istorija...

(Atkelta 3-čio psl.)

nuteistiems pagal politinius motyvus, buvo taikomi ne politiniai, bet kiti baudžiamojo kodekso straipsniai. Jiems buvo primetami išgalvoti kriminaliniai nusikaltimai. Blogio imperija tokiems dalykams pasaulyje buvo nepralenkiama.

Pogrindinės antisovietinės organizacijos "Laisvės sakalai" tardymo medžiaga byloje P-8785-Li, Leono Dabašinsko ir Vytauto Grybo notaro patvirtinti parodymai patvirtina, kad pogrindinė organizacija Lukšiuose tikrai buvo įsteigta.

S. Gvildžio pareikšta abejonė ir mintys, kad jokios pogrindinės antisovietinės organizacijos "Laisvės sakalai" Lukšių gimnazijoje nebuvę, yra nepagrįstos, klaidingos ir neatsakingos.

Apmaudu, kad ir tokia atsakinga valstybinė institucija, kaip Lietuvos Gyventojų Genocido Tyrimo Centro Teisių komisija daugeliu atvejų savo darbe vadovaujasi pakartotinių tardymų protokolais, asmenų, atlikusių bausmę lageriuose šmeižto skundais ir tik paviršutiniškai gilinasi į baudžiamųjų bylų tardomąją medžiagą.

Jonas Dailidė,
Lietuvos Laisvės Armijos organizacinio sektoriaus žvalgybos ir kontražvalgybos vadovas

Leonas Dabašinskas,
Lietuvos Laisvės Armijos organizacinių sektorių viršininkas

Red. pastaba. Prie straipsnio pridėti notarų patvirtinti atitinkami pareiškimai: Vytauto Grybo, Jono Dailidės, ats. majoro Aleksandro Viverskio (apie Leoną Dabašinską).

Montrealyje š.m. gegužės 11 d. koncertavo Toronto ansamblis "Gintaras". Nuotraukoje – dalis šokėjų su vadovais JUOZU ir RITA KARASIEJAIS (sėdi priekyje iš k. ir d.); viduryje – buvusio Montrealio "Gintaro" steigėjai HILDA ir ZIGMAS LAPINAI. Stovi iš d. vadovė G. Sinskaitė, A. Birgiolaitė, A. Valadkaitė, R. Kaminskaitė, mokytojas R. Jonušonis, A. Wilkinson

Studentai, slaugę ligonius Jamaikoje

Iš pokalbio su Rūta Tumosaite, dalyvavusia labdaros kelionėje, trukusioje dvylika dienų

Rūta Tumosaitė, atvykusi į Kanadą 1990 m. su savo tėvais, apsigyveno su jais Toronte, baigė Šv. Juozapo katalikų gimnaziją ir Toronto universitete įsigijo Žmogaus biologijos (Bachelor of Science in Human Biology) bakalaurės laipsnį Arts and Science fakultete. Ji dabar studijuoja Ryerson universiteto Community Services fakultete slaugos kursus, tikisi už 2 metų baigti bakalaurės laipsniu ir dirbti medicinos sesele (Registered Nurse). Šią vasarą lankys prancūzų kalbos kursus Kvebeko mieste, Lavalio universitete. Ji neseniai grįžo iš įdomios kelionės Jamaikoje. Užklausta apie kelionę, ji sutiko papasakoti savo įspūdžius *TŽ*.

– Kaip sužinojai apie vykimą į Jamaiką, kodėl susigundei?

– Aš priklausau Ryersono studentų katalikų būreliui (St. Philip Neri House, The Catholic Chaplaincy at Ryerson University, Ryerson Catholic Students League). Jie organizavo išvyką į Kingstoną Jamaikoje. Aš susidomėjau šia kelione, nes norėjau arčiau susipažinti su broliais ir seselėmis, kurie yra pašventę savo gyvenimus patiems skurdžiausiams, ligotiems ir benamiams Jamaikos vaikams, suaugusiems bei seneliams. Taip pat norėjau praktiškai išbandyti išmoktas žinias (nursing), norėjau nors truputį padėti tiems nelaimingiems ligoniams ir patikrinti save, besiryžtančia dirbti su sunkiai sergančiais ligoniais. Mums teko dirbti įvairiausių darbų: šluoti ir plauti grindis, prausti vaikus, skalbti jų drabužius, valgydinti tuos, kurie patys neįstengia, žaisti su vaikais, dainuoti jiems dainas bei sekti pasakas. AIDS ligoniams teko valyti žaizdas, apibintuoti, išdalinti vaistus, matuoti temperatūrą, skambinti į ligoninę, taip pat atsakinėti, kiek galėjome, į jų klausimus apie ligą, ateitį, ligos ir išsigydymo procesą ir t.t. Su dauguma žmonių mums teko pasikalbėti apie ką tik jie norėdavo, apie gyvenimą Kanadoje, apie Jamaiką, apie jų kultūrą, apie save ir jų gyvenimą bei šeimas. Taigi mūsų pagrindinis tikslas ir buvo padėti kuo tik galėme tiems nelaimingiems žmonėms (charity work). Dauguma ligonių išreikšdavo pasitikėjimą Dievu ir jo gailestingumu bei meilę. Keletas jų pasipasakojo, kad jaučia ateinančią mirtį. Šia proga norėčiau išreikšti gilią padėką mūsų grupės rėmėjams, nes ši kelionė kitaip nebūtų buvusi įgyvendinta. Taip pat tokia kelionė bus organizuojama ir ateinančiais metais.

– Kas organizavo šią kelionę? Kas galėjo dalyvauti Kiek važiavo ir kaip ilgai buvote?

– Išvyką organizavo Ryersono studentų būrelis (Ryerson Catholic Students League). Iš mūsų būrelio važiavo iš viso 13 asmenų, 2 vadovai: Father Thomas Trottier (Chaplain) ir Claudia Brown (Coordinator and Advisor) ir 11 studentų. Pirmenybę turi Ryersono studentai, bet jei yra laisvų vietų, gali bet kas dalyvauti. Mes iš viso praleidome tenai 12 dienų.

– Kokios sąlygos ten buvo?

– Mes apsistojome pas seseles, gyvenančias Kingstone, Jamaikoje. Prieš daugelį metų jos yra nusipirkusios viešbutį, kurį pavertė privačia gimnazija. Taip jos išsilaiko finansiškai. Mūsų grupė apsistojo vienoje viešbučio dalyje. Sąlygos buvo pakankamai geros. Turėjome bendrą virtuvę, prausykloje kasdien buvo karšto vandens, gyvenome trise viename kambaryje, taigi buvo linksma ir patogu. Be to, dar buvo ir gražus, didelis baseinas, kuriame bet kada galėjome maudytis. Viešbučio teritorija buvo labai didelė, kurioje taip pat buvo didelis sodas su mango medžiais, gėlėmis bei žydinčiais krūmais.

Pusryčiams ir priešpiečiams nusipirkdavome maisto iš parduotuvių, o pietums mums seselės nupirkdavo jamaikiško arba kinietiško maisto. Maistas buvo skanus, daugiausia ryžiai su višciuku ir daržovėmis, o saldžiajai – tropiniai vaisiai. Man nelabai patiko mangai, papajos, kokonut vanduo, bet keli studentai juos labai pamėgo.

– Ar sunku buvo suprasti jų anglų kalbą?

– Man buvo gana sunku priprasti prie jų tarimo, greito kalbėjimo. Jų tarmė yra vadinama *Patua*. Kai kurie jų žodžiai net neprimena anglų kalbos, pavyzdžiui *pikine* reiškia vaikas, *irie* – "all right".

– Ką išmokai? Ar Tave pakeitė ir kaip?

– Bet koks darbas, net ir labai mažytis ir nepastebimas, gali daug reikšti. Pvz. pašnekinant vaiką, kuris nuo pat prigimties buvo mamos paliktas, pažaidžiant su juo ir nusišypsant, gali būti retas malonumas. Kito žmogaus mielas žodis bei dėmesys toli nukeliauja. Ar aš pasikeičiau? Tiesiog nežinau, galbūt daugiau atvėrė akis į kitas kultūras, kitų pažiūras, papročius, supažindino su kitos šalies gyvenimo sąlygomis. Galbūt svarbiausia – supratau, kad darbas, nors ir nemalonus, manęs nežemina.

– Kokie įspūdžiai apie žmones, jų gyvenimą?

– Mes iškart pastebėjome, kad žmonės Jamaikoje fiziškai yra gražių veido bruožų, aukšti. Daugelis jų buvo malonūs ir mandagūs, visada pasisveikindavo, nors ir nepažįsta, sunkiai dirbantys, daug neturtingų.

– Ar patartum kitiems jaunuoliams-ėms vykti į tokią kelionę?

– Be abejonės. Tai proga pažinti save, savo ribas, ypač tuos žmones, kuriuos galime sutikti ir čia. Galbūt pasidarys akivaizdu, kad mes visi esame tie patys žmonės, su tais pačiais jausmais, viltimis, nesvarbu kokios spalvos ar kurios šalies mes ir jie esame. Taigi gal mažiau kiltų konfliktų ar nesusipratimų, suartintų žmones daugiau, kad visi galėtume taikingai ir ramiai gyventi.

– Ačiū už pokalbį. **RSJ**

Rūta Tumosaitė, kanadiečių katalikų studentų labdaros grupės narė, Jamaikoje vaikų ir senelių prieglaudos kieme

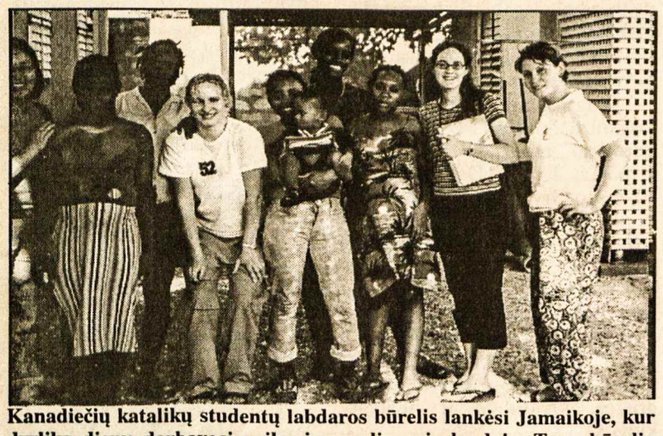

Kanadiečių katalikų studentų labdaros būrelis lankėsi Jamaikoje, kur dvylika dienų darbavosi vaikų ir senelių prieglaudoje. Tarp būrelio narių buvo ir Rūta Tumosaitė

Liga, miegas ir sapnai II

DR. VYTAUTAS MEŠKA

Kai kurių psichologų ir psichiatrų nuomone, sapnai atspindi priešistorinio žmogaus psichinę būseną, dar kiti mano, kad sapnai atsiranda iš smegenyse sukauptos bei išanalizuotos informacijos ir todėl jais galima remtis savo gyvenime, ypač žvelgiant į ateitį. Tuo tarpu psichiatras C. Benitt nurodo, kad sapnai yra toks gilus ir sudėtingas reiškinys, jog šiandien jų suvokti dar neįmanoma. Tačiau vienas dalykas aiškus – kad žmogaus organizmas galėtų normaliai funkcionuoti ir būtų sveikas, sapnai būtini.

Matuojant įvairias organizmo funkcijas (skeleto raumenų tonusą, arterinį kraujospūdį, pulso ir kvėpavimo dažnumą, akių obuolių judesius, užrašant galvos smegenų elektros sroves), kaip jau minėta, galima nustatyti miego fazes, taip pat ir sapnavimo procesą. Klinikiniai bandymai su savanoriais – praktiškai sveikais asmenimis – parodė, kad, atitinkamoje miego fazėje dirbtinai nutraukus sapną, po 4-6 tokių bandymų savaičių jiems atsirasdavo sunkūs psichinių funkcijų (mąstymo, atminties, dėmesio, valios, emocijų) sutrikimai, kurie ilgainiui gali sukelti rimtas psichikos arba psichosomatines ligas. Šiuos bandymus nutraukus, minėtos organizmo funkcijos sunormalėdavo.

Pasak S. Freunxdo, sapnai atskleidžia pasąmonės paslaptis, kurios būna giliai uždengtos. Tai ypač pasakytina apie suaugusius, kurie ir dėl kultūros normų, ir dėl savo individualių savybių gana dažnai turi slėpti tikruosius jausmus, nuomones ir siekius. Tačiau kultūros normų ir veidmainystės nepaliestų vaikų sapnai teikia tiesioginę informaciją apie jų pasąmonės veiklą. Suaugusiųjų sapnai turi jau simbolinę reikšmę, kurią reikia iššifruoti.

S. Freud, atsakydamas A. Einstein'ui į siūlymą pasisakyti prieš Antrąjį pasaulinį karą, rašė: "Žmogus turi du instinktus: vienas – išsaugoti turimas vertybes, ir antras – niokoti ir žudyti... Antrąjį būtų galima pavadinti mirties instinktu. Suprantama, jog civilizuotoje visuomenėje mirties instinktas, kaip ir daugumas kitų, yra slopinami. Jie dažniausiai nugrimzta į pasąmonę ir reiškiasi įvairiais nemalonaus turinio simboliniais sapnais, bloga nuotaika, nerimu. Galų gale visa tai sukelia neurozę, psichosomatinę arba psichinę ligą. Todėl lyg tai išeitų, kad minėtomis ligomis turėtų sirgti beveik visi žmonės, nes niokojimo, griovimo instinktą daugiau ar mažiau turime kiekvienas. Deja, nors tai ir labai nemalonu, bet panašiai yra iš tikrųjų. Žinoma, yra malonių išimčių, kada žmonės išgyvena sveiki iki gilios senatvės ir tik visiškai išsekus gyvybės jėgoms užgęsta ramiai kaip žvakės.

Gydytojams, ir ne vien tik jiems, gerai žinoma, kad dažnai sapnuojami ne vien tik simboliai, bet ir tai, ko tiesiogine prasme norime turėti, apie ką iš tikrųjų svajojame. Pavyzdžiui, ligoniai, sergantys vidurių šiltine, kritus jų kūno temperatūrai, dažnai sapnuoja įvairius valgius. O sergantys tuberkulioze prieš mirtį dažnai sapnuoja simbolius, pvz. jog kažkur ruošiasi važiuoti, stumia vežimą, lipa į medį. (Dr. P. Pūdymaitis, *Medicina,* 1938, 12 nr.)

Ištyrus dideles grupes ligonių, sergančių piktybiniais galvos smegenų augliais, psichinėmis, odos ligomis, vidurių šiltine, hepatitu ir kt., padaryta išvada, kad, likus iki ligos pradžios kelioms savaitėms, kartais – net keliems mėnesiams, keičiasi sapnų turinys, kuriuos autorius sąlyginai skirsto į bendruosius ir specialiuosius.

Bendrieji sapnai yra pastovesni ir dažniausiai susiję su ligos specifika bei pobūdžiu, o specialieji – daugiau priklauso nuo inividualių paciento savybių, taigi yra mažiau informatyvūs. Prie bendrųjų sapno turinio reiškinių priskiriamas vienos nakties miego sapnų padažnėjimas. Jeigu sveikieji sapnus prisimena 54-76% atvejų, tai pretendentai į ligonius – jau 87-100%.

Antrasis bendrųjų sapnų turinio bruožas tas, kad jie esti nemalonūs, o kartais net ir košmariški (muštynės, gaisras, karas, žaizdos, kraujas, lavonai, kapinės, nešvarus, miglose dingstantis vaduo), įvairūs įvykiai, lydimi baimės, liūdesio, nerimo).

Sapnų pobūdis turi aiškų ryšį su ligos specifika. Antai prieš susirgdama skrandžio liga pacientė visą mėnesį labai dažnai sapnuodavo sugedusią žuvį, žalią mėsą ir bulves. Kita pacientė, serganti plaučių tuberkulioze, likus keliems mėnesiams iki ligos diagnozavimo, sapnuodavo, kad jai ant krūtinės pila šaltą žemę.

Prieš susirgdami neuroze, pacientai, dažniausiai sapnuoja mokslo ar kitokio savo darbo nesėkmę, vėlavimą į traukinį. Padarius prielaidą, kad dar prieš diagnozuojant ligą jau reiškėsi subtilūs būsimųjų pacientų konkrečių fiziologinių organų biocheminiai ir biofiziniai pokyčiai, apie kuriuos nerviniai impulsai tiek dieną, tiek ir naktį pranešdavo galvos smegenų žievės sensorinei sričiai, visa tai nesunku suprasti. Miegant, kada smegenų žievėje beveik nėra jaudinimo dominančių, šie impulsai, reikšdamiesi įvairiausiais simboliais ir vaizdiniais, signalizuoja prasidedančią ligą.

Ir atvirkščiai: geros sveikatos žmonių sapnai beveik visada susiję su gražiais daiktais ir maloniais reiškiniais (pavasariniai laukai, žydinčios pievos ir sodai, gėlynai, giedros vasaros dienos, malonūs susitikimai su artimais žmonėmis).

Emocionalūs žmonės dažniausiai sapnuoja tą, ką buvo artimiausiu metu matę ar darę, kas jiems teikė baimės arba atvirkščiai – džiaugsmo. "Vienas sapnas kiekvieną naktį neduodavo jai ramybės. Ji sapnuodavo, kad abu drauge yra jos vyrai, kad juodu abu ją glamonėja. Aleksiejus Aleksandrovičius verkdavo, bučiuodavo jai rankas... Ir Aleksiejus Vronskis būdavo čia, ir jis taip pat buvo jos vyras. Šitas sapnas it koks slogutis slėgdavo Aną, ir ji prabusdavo siaubo apimta" (L. Tolstojus, *Ana Karenina*). Kur Aną Kareniną atvedė jos gyvenimo klaidos, sąžinės graužimas ir košmariški sapnai – žinome.

Miegas ir sapnai yra svarbios organizmo psichofiziologinės funkcijos, nuo kurių žymia dalimi priklauso sveikata. Ir atvirkščiai, jau pačioje ligos pradžioje, kada dar nėra kliniškų simptomų, o įprastų klinikinių (laboratorinių, instrumentinių) tyrimų duomenys dar tebėra normalūs, keičiasi sapnų dažnumas ir jų turinys. Taigi sapnai gali būti sveikatos būklės nuorodomis.

Kurortų sanatorijose, gydydami somatinėmis ir psichosomatinėmis ligomis bei neuroze sergančius pacientus, beveik visada nustatydavome teigiamą sapnų dinamiką. Aišku, sanatorijos režimas padėdavo atstatyti sutrikusius organizmo bioritmus, pacientai daugiau laiko negu namie praleisdavo gamtoje, daugiau judėdavo, kvėpuodavo švariu, fitoncidais ("oro vitaminais") prisodrintu oru, racionaliai maitindavosi, o mineralinės vonios, gydomosios durpės ir fizioterapijos procedūros, skatindamos fiziologinius sveikimo mechanizmus, žymia dalimi lemdavo gydymo sėkmę.

Reikia antro išsilaisvinimo

(Atkelta iš 5-to psl.)

7. Išeivija, kuri pusę šimtmečio dirbo ir aukojosi dėl Lietuvos laisvės, ir šiandien jaučia atsakomybę dėl Lietuvos ateities, nepaisant, kad atsakingi Lietuvos valdžios sluoksniai jos Vakarų demokratinės patirties ir intelektualinio potencialo praeityje nepageidavo ir dabar nepageidauja. Fizinis nutolimas nuo gimtosios žemės nepadarė išeivių antraeiliais piliečiais. Būtų pasitarnauta Lietuvai ir išeivijai, jei Lietuvos politinės partijos išeivijoje steigtų savo rėmėjus, ir jų teises bei pareigas aptartų partijų statutuose. Partijų vadų asmeniniais įgaliojimais steigtos rėmėjų ląstelės sujaukia išeivių organizacinę santarvę ir lengvina neskaidrių grupelių įsigalėjimą.

8. Visose gyvenimo srityse per nepriklausomybės dešimtmetį vyko pažanga, bet taip lėta, kad dauguma gyventojų jos negalėjo pajusti. Tą pažangą pagrindinai lėmė privatus sektorius – sąžiningi profesionalai, verslininkai, žemdirbiai, tarnautojai, žurnalistai, su tauta sąlyčio nepraradę rašytojai, menininkai ir mokslininkai. Jų balsas turėtų lemti, kad būsimuose rinkimuose į prezidentus, seimą ir savivaldybes būtų išrinkti tautos įgaliotiniai, kurie žodžiais ir darbais būtų įrodę meilę Lietuvai, ištikimybę teisingumui, pagarbą krikščioniškai moralei ir vakarietiškos demokratijos principams. Tokie žmonės, turėdami prieš akis tautos ir valstybės gerovę, leistų bendrą gėrį keliančius įstatymus, o juos vykdydami, nedarytų išimčių nė aukščiausiems valstybės pareigūnams.

9. Lietuvai reikia antro išsilaisvinimo, atveriant duris teisingumui.

Išvadų komisija –

adv. Žibutė Brinkienė, pirmininkė, **pulk. Romas Kilikauskas, Juozas Pupius, Juozas Kojelis, Vytautas Vidugiris**

2002 m. vasario 16
Los Angeles, Kalifornija

Otavoje š.m. gegužės 22 d. įvyko 25-sis Baltiečių vakaras parlamento rūmuose. Iš k. Lietuvos ambasadorius Kanadai Rimantas Šidlauskas, pagrindinis vakaro kalbėtojas valstybės sekretorius Vidurio ir Rytų Europos reikalams Gar Knutson, P.C., M.P., Latvijos ambasadorius Kanadai Janis Lūsis, Latvijos užsienio reikalų ministeris P. K. Elferts, taręs sveikinimo žodį visų trijų valstybių vardu Nuotr. Petro Meiklejohn

Lietuvos Balbieriškiui...

(Atkelta iš 5-to psl.)

paslaugas Balbieriškyje siūlė 2 kirpėjai, 7 batsiuviai, 9 siuvėjai, 8 siuvėjos, 9 staliai, 4 kalviai, 2 račiai ir 10 kitų sričių amatininkų.

Miestelėnus ir naujuosius kaimiečius draugėn suvesdavo bendri kultūriniai renginiai. Šventovėje tarpukariu dirbę vikarai Juozas Baltramonaitis, Jonas Patašius, vargonininkai Jonas Rakauskas, Vincas Malinauskas. Pradžios mokyklos mokytojai Petras Geniušas ir Petras Gabrys rengdavo jaunimo vaidinimus, koncertus, ekskursijas, paskaitas. Choristai šventovėje atlikdavo L. van Beethoveno, J. Naujalio Mišias, miestelio žiūrovams pastatė M. Petrausko operetę *Consilium facultatis.*

Pirmosios sovietinės okupacijos metais į Sibirą buvo ištremti (1941 m. birželio 14 d.) miestelio inteligentai, stambiausi apylinkių ūkininkai. Nauji atėjūnai 1941 m. rudenį į Marijampolę išvežė ir ten sunaikino visus Balbieriškio žydus. Žmonių trėmimai, žudymai tęsėsi ir po karo.

Nuo 1948 m. iki 1990 m. miestelyje ir apylinkėse veikė "Ždanovo", vėliau "Kalinino" kolchozas. Sėkmingai dirbo ir tebedirba Balbieriškio spirito varykla. Veikia dvi mokyklos: žemės ūkio (nuo 1959 m.) ir bendrojo lavinimo (1951-2001 m. vidurinė). Yra ambulatorija, vaistinė, ligoninė, paštas, vaikų darželis, 23 individualios įmonės, užsiimančios prekyba, paslaugomis. Seniūnijos kaimuose ūkininkauja apie dvi dešimtys žemę susigrąžinusių savininkų, antra tiek žemę nuomoja. Vyrauja grūdų ir pieno ūkiai.

Gyventojų surašymo duomenimis, 2001 m. Balbieriškio miestelyje buvo 1186 gyventojai, visoje seniūnijoje (kartu su 42 kaimais) – 3617 gyventojų. Balbieriškio pagrindinėje mokykloje 2001 – 2002 mokslo metais mokėsi 338 mokiniai, dirbo 35 mokytojai. Žemės ūkio mokykloje tais pat metais specialybės siekė 238 mokiniai. Jaunimas siekia žinių, dalyvauja tarptautiniuose projektuose, neatsilieka ir pedagogai. Rūpestį kėlė Balbieriškio palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės likimas. Viešosios įstaigos Balbieriškio pirminės sveikatos priežiūros centro vadovė – gydytoja Angelė Sidaravičienė (vyr. gydytoja, dirbanti nuo 1983 m.) sako, kad ne kiekviena rajono sveikatos priežiūros įstaiga gali pasigirti tokia laboratorijų, stomatologijos, fizioterapijos kabinetų diagnostine aparatūra, pacientams teikiamų paslaugų kokybe. Ligoninės įrangą pavyko atnaujinti, gavus labdaros iš vokiečių, prancūzų, danų rėmėjų. Remia ir balbieriškiečiai: iš suirusios žemės ūkio bendrovės jie nupirko buvusio kolchozo kontoros pastatą ir padovanojo savivaldybei. Tegu įrengs ten ligoninę, nes dabartinės nuomojamos patalpos – dar XIX š. statytoje medinėje klebonijoje.

Pamažu kuriasi miestelio bendruomenė. Gerą pradžią padarė ta pati gydytoja Angelė Sidaravičienė, mokykloje dirbantis Balbieriškio istoriją tyrinėjantis jos vyras Rimantas. Aktyviai veikia tremtinių organizacija. Miestelio patriotai – seniūnas Algirdas Giraitis, klebonas Arūnas Užupis, mokyklų vadovai Jonas Kalanta ir Stasys Valančius, spirito varyklos direktorius Donatas Seilius. Savaitgaliais ir per šventes į Balbieriškį sugrįžtantys kraštiečiai – Algis Žvaliauskas, Antanas Krilavičius, Česlovas Iškauskas ir kiti įsteigė klubą "Nemuno vingis". Visiems rūpi, kad miestelyje prasidėtų judėjimas – steigtųsi smulkios įmonėlės, atgimtų amatai, žmonės norėtų gyventi turtingiau, švariau, linksmiau. Tačiau visi lūkuriuoja – tegu kaimynas pirmas pradeda.

Elvyra Mitrulevičienė šalia dvaro parko nuosavame name atidariusi maisto prekių parduotuvę bando atsispirti miestelėnus apėmusioms pesimistinėms nuotaikoms. Buvusi ekonomistė ir inžinieriaus diplomą turintis jos vyras Algirdas – verslininkai naujokai. Darbe daug popierizmo – prekėms būtini kokybės pažymėjimai, įsigijimo dokumentai. Šalia Balbieriškio ūkininkai turi pieno, mėsos ūkius, gamina sūrius, dešras, skilandžius. Vietos šeimininkės garsėja kepamais šakočiais, "šimtalapiais". Deja, prekybininkui nevalia pirkti "namudininkų" gaminius. O balbieriškiečiai stebisi pirkdami miestelio parduotuvėje iš Šilutės atvežtą sūrį, iš Mažeikių – dešras, iš Plungės – duoną, iš Vilkaviškio – sausainius, iš Biržų – silpnuosius gėrimus. Ne parduotuvės savininkui mokyti šalies ūkio strategus ekonomikos. Kol "laukinė rinka" viską sutvarkys, gali nelikti pirkėjų. Jau ir dabar, pasak Elvyros Mitrulevičienės, parduotuvė pagyvėja tik žmonėms pensijų sulaukus (apie 70% miestelio gyventojų – garbaus amžiaus).

Tarpukario metais Balbieriškyje klestėję amatai šiandien vargiai beprikeliami. Algirdo Mitrulevičiaus tėvas Antanas buvo nagingas stalius, dailidė, išmanydavo ir kalvystės darbus. Jo gamybos kraičio skrynia Mitrulevičių namuose tebesaugoma ir naudojama. Tik sūnui nekyla ranka prižadinti tėvo meistrystės įrankius. Nėra paklausos, nėra poreikio, o savo malonumui baldus gaminti per brangu. Pažangiais pieno ūkiais gali pasigirti Petraškai (Mardosų kaimas) ir Liutkai (Gerulių kaimas). Jauni ūkininkai, aktyvūs seniūnijos bendruomenės nariai, dalyvauja žemdirbių organizacijose, rūpinasi ūkio plėtra. Tik vėl – investicijos į verslą atėn. ne iš ūkio pajamų, o dirbant papildomą darbą – mokykloje, benzino kolonėlėje, dar kur kitur.

Balbieriškio seniūnui Algirdui Giraičiui norėtųsi skatinti verslus miestelyje, reikia turgaus, ūkinių prekių parduotuvės, tik vėl – nesuteikta tam galių. Viską tvarko rajono savivaldybė – ir leidimus duoda, ir mokesčius susirenka. Netgi informacija apie seniūnijoje veikiančias įmones – ir ta seniūnui už devynių užraktų.

Šiokį tokį impulsą miestelio ir seniūnijos judėjimui suteikė Balbieriškio 500 metų jubiliejus. Nors jis pažymėtas balandžio 25-ąją, tačiau dėl pavasario darbų šventę nutarta perkelti į vidurvasarį.

Taigi sujudo tautodailininkai, sujudo kraštiečiai, reikalingi pasijuto miestelio senbuviai. Jei viskas gerai klosis Valstybės (Mindaugo karūnavimo) dieną – liepos 7-ąją – skambės dūdos Balbieriškio dvaro parke, griaudės vargonai šventovėje, lalės visas miestelis – minėsime jubiliejų.

Pagal numatytą išleisti knygą parengė balbieriškietis žurnalistas **Česlovas Iškauskas**

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniškai įriša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Lietuvių surengta opera

"Lucia di Lammermoor" Čikagoje nuskambėjo įspūdingai

EDVARDAS ŠULAITIS

Čikagos lietuvių operos 46-jo sezono premjera Gaetono Donizetti (1797-1848) kūrinys *Lucia di Lammermoor* pajėgė sudominti ir gerai nuteikti daugiau kaip 1500 žiūrovų, kurie gegužės 12 d. buvo susirinkę į Morton East H.S. auditoriją Cicero mieste prie Čikagos. Nuskambėjus paskutiniams šios operos akordams netrūko nei plojimų, nei gėlių, nei puikių atsiliepimų.

Donizetti buvo produktyvus kompozitorius (sukūrė 60 operų ir keletą operečių). Tačiau tik penkios susilaukė pasaulinio garso. Iš jų ČLO kolektyvas yra kelis kartus pastatęs *Meilės eliksyrą*. Kitas šio kompozitoriaus šedevras yra *Lucia di Lammermoor*. Ji jau Čikagos lietuviams statoma antrą kartą – ji skambėjo ir 1979-siais.

Operos siužetas italų kalba buvo parašytas Salvatore Cammazano (lietuviškas vertimas Stasio Santvaro), pasinaudojant Walter Scott apysaka *Sužadėtinė iš Lammermoor*. Veiksmas vyksta apie 17-jį šimtmetį Lammermoor vietovėje Skotijoje.

Režisierius E. Domarkas ir ČLO dirigentas bei meno vadovas A. Vasaitis Nuotr. E. Šulaičio

Stasio Baro atsiliepimas

Po spektaklio užkalbinome buvusį ČLO kolektyvo solistą žymųjį tenorą Stasį Barą. "Mane sužavėjo sopranas Irena Zelenkauskaitė, kuri yra nuostabi solistė. Nors ji jau 41 metų amžiaus, bet kažkodėl iki šiol jos nematėme pirmaujančiuose vaidmenyse. O jos debiutas Čikagoje pasirodė, jog ji gali sužavėti muzikos mėgėjus tiek čia, tiek ir Lietuvoje.

St. Barui patiko ir tenoras Andrius Rubežius, nors jo dainavimas dar nėra tvirtas ir spalvingas, tačiau laikysena scenoje bei vaidyba yra gera. St.B. pareiškė, jog šis solistas, kartu su Anglijoje dabar besistažuojančiu Edgaru Montvidu-Prudkausku, šiuo metu yra pirmaujantieji jaunieji tenorai – Virgilijaus Noreikos mokiniai.

Pokalbininkas taip pat pažymėjo, kad jį sužavėjo spektaklio dekoracijos ir apranga. Vyrai aktoriai, nedėvėję perukų (juos turėjo moterys), atrodė kaip šių laikų, o ne ankstesniųjų amžių žmonės. Dirigentas Alvydas Vasaitis buvo puikiai išstudijavęs operos muziką, ją dirigavęs prieš keliolika metų.

Reikėjo labai skubėti

Nemažai žiūrovų gal pastebėjo netikslumų režisūroje, apšvietime ar kitur, bet to buvo galima tikėtis, nes stigo laiko paruošimui.

Kaip vėliau per užbaigtuvių pobūvį Jaunimo centre, jau dešimtą kartą ČLO kolektyvui talkinantis Lietuvos operos ir baleto teatro pagrindinis režisierius Eligijus Domarkas pažymėjo, Čikagoje jam ir kitiems labai reikia skubėti. Vilniuje operos režisavimui skiriama 3 mėnesiai, o čia tai reikia atlikti per 10 dienų.

Tačiau jis ir svečiai solistai iš Lietuvos džiaugėsi, kada operos chore jau matosi gana daug jaunų žmonių, ne taip seniai atvykusių iš tėvynės ir įsijungusių į ČLO kolektyvą. Jų yra ne tik operos chore, bet ir viena solistė, Liucijos palydovė Alisa – Genovaitė Bigenytė buvo iš šių tarpo. Paminėtinos ir koncertmeisterė Kristina Vilutytė bei chormeisterė Gitana Snapkauskaitė – taip pat naujokės šiame krašte.

Netoli 50-is sezonas

Į *Lucia di Lammermoor* atsilankęs gana gausus žiūrovų būrys įrodė, kad ČLO kolektyvas dar turi nemažai rėmėjų, gerbėjų, ištikimų bičiulių. Sudaryti 110,000 dolerių (toks buvo operos biudžetas) šiandien jau negali joks lietuviškas junginys išeivijoje. Ir tie pinigai eina vienam, vieninteliam pastatymui, nes net antram pakartojimui jau neatsiranda žiūrovų (pradžioje, kai operos vykdavo mažesnėje Marijos N.S. salėje, būdavo 4 spektakliai, o Morton East auditorijoje – du).

Kaip ČLO kolektyvo valdybos pirm. Vaclovas Momkus sakė, ČLO norėtų atšvęsti 50-ją sukaktį. O iki tos dienos jau ne tiek daug metelių. Jis ir kiti operos darbuotojai daug vilčių deda į vadinamą "trečiąją bangą" – jos atstovus, kurie turėtų perimti ir ČLO tolesnį vairą į savo ranaks.

Jaunimo centro scenoje

Kaip ir kiekvienais metais taip ir šiemet buvo surengtas vadinamasis pooperinis koncertas Jaunimo centro scenoje, kur dalyvavo solistai ir choras. Čia pasirodė I. Zelenkauskaitė, A. Rubežius, A. Malikėnas, L. Norvaišas, J. Valuckas iš Lietuvos bei vietiniai: G. Bigenytė ir V. Momkus. Dainavo ir ČLO choras, kuris koncertą pradėjo ištrauka iš *Lucia di Lammermoor* operos. Dirigavo A. Vasaitis ir G. Snapkauskaitė. Koncertui vadovavo režisierius iš Vilniaus E. Domarkas.

Programoje buvo girdimos harmonizuotos lietuvių liaudies ir lietuvių kompozitorių dainos, o taip pat operečių arijos ir chorinė muzika.

Po šio koncerto vilniečiai svečiai pajudėjo į Lietuvą, nes ten jų laukė įvairūs įsipareigojimai. Pavyzdžiui, režisierius E. Domarkas Čikagoje nuskambėjusią G. Donizetti operą statys Trakų pilyje, kur vyks vilniečių operos vasaros spektakliai. O kitą pavasarį E. Domarką, be abejonės, jau 11-jį kartą vėl matysime Čikagoje.

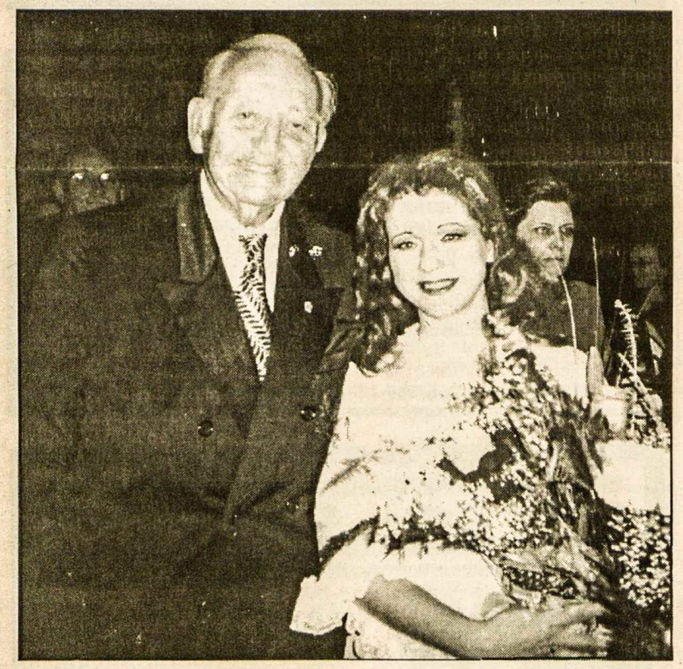

Buvęs Čikagos lietuvių operos solistas Stasys Baras po ČLO naujos premjeros gegužės 12 d. su sol. I. Zalenkauskaite Nuotr. E. Šulaičio

Pagrindiniai ČLO kolektyvo pastatytos "Lucia di Lammermoor" operos solistai: I. Zalenkauskaitė, A. Rubežius ir A. Malikėnas. Grupė ČLO kolektyvo choristių Morton H.S. scenoje pasibaigus "Lucia di Lammermoor" spektakliui Nuotr. E Šulaičio

Užgeso kultūros švyturys

Mokytojo Stasio Ankevičiaus netektis

Dar nenuvyto 97-tojo gimtadienio žiedai, padovanoti kaimynų, draugų, artimųjų, mokinių ir žmonių, kuriems yra žinomi Stasio Ankevičiaus darbai Lietuvai, kai staigi liga ir mirtis pasibeldė į jo kambarėlio duris. 2002.V.11 šis kuklus ir nenuilstantis kultūros švyturys paliko žydintį pavasarį ir išėjo amžinybėn.

Stasys Ankevičius gimė 1905.IV.25 Stanaičių km., Vilkaviškio raj. 1918-1921 mokėsi Norvaišų pradinėje m-je, 1922-1925 m. Kudirkos Naumiesčio progimnazijoje, 1925-1927 pedagoginiuose kursuose. 1928-1937 dirbo Šakių rajone Akėčių pradinėje m-je, vėliau Plokščiuose.

1941 m. išvežtas į sovietinį Sibiro lagerį, kuriame kentėjo 11 metų, vėliau tremtyje kartu su šeima. Grįžo į Tėvynę 1956 m., dirbo Vilkaviškio rajone Paežerių girininkijoje darbininku, 1958-1967 m. Paežerių 8-metėje mokykloje pagal savo specialybę.

Su dideliu entuziazmu rinko medžiagą apie V. Kudirką, keliavo po Lietuvą, surado jo giminaičius, daug asmeninių daiktų ir prisiminimų apie Didįjį tautos varpininką. Padedant mokyklos direktoriui V. Griniui ir vietinės valdžios atstovams V. Kudirkos gimtinėje, klėtelėję įsteigė muziejų. Nuo 1967 m iki 2001 buvo šio muziejaus direktorius, puoselėtojas, muziejininkas, kraštotyrininkas. Autorius knygų *Už Uralo žemės galo* (1989 m.), *Varpo aidas iš Paežerių* (1995 m.), *Ir šviesa, ir tiesa mūs žingsnius telydi* (2000 m.). Apdovanotas daugeliu padėkos raštų, Gedimino V laipsnio ordinu (1995 m.), Mindaugo ordinu 1998 m., nuo 1997 m. Vilkaviškio garbės pilietis.

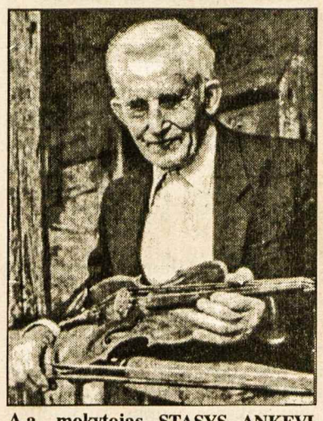

A.a. mokytojas STASYS ANKEVIČIUS, globojęs Vinco Kudirkos smuiką ir juo grojęs Lietuvos himną

Mokytojo Stasio Ankevičiaus darbai – didelis įnašas į Lietuvos kultūrą. Meilė Tėvynei, gimtam žodžiui, giliai šalies praeičiai, žmonėms. Jo kuklumas ir teisingumas yra pavyzdys visoms kartoms.

Tą švytinčią gegužės dieną iš visų Lietuvos kampelių rinkosi buvę mokiniai, bendradarbiai ir jį pažinojusieji žmonės, atsisveikinti ir palydėti į paskutinę kelionę, nulenkti galvas prieš žmogų – kultūros švyturį.

Prie karsto paskutinį kartą V. Kudirkos smuiku skambėjo Lietuvos himnas.

Vida Vosylienė, Lietuvos kaimo rašytojų sąjungos narė

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kauno miestas savo gimtadienį šventė gegužės 20 dieną. Ta proga buvo suruoštos *Kauno miesto dienos*. Šiais metais jos buvo švenčiamos tris dienas, pradedant gegužės 18, šeštadienį, kai vidurdienį Kauno pilies prieigose bei Rotušės aikštėje vyko iškilmingas šventės atidarymas. Prie Kauno pilies ir įvairiose Senamiesčio aikštėse vyko įvairūs koncertai, meno grupių pasirodymai, tautinių mažumų atstovų pristatymai, spektakliai. Liaudies muzikos mėgėjai turėjo progos pasiklausyti pirmąją dieną prie Kauno pilies prasidėjusio tarptautinio folkloro festivalio *Atataria lamzdžiai* atlikėjų, o šiuolaikinių muzikos ritmų gerbėjai Rotušės aikštėje galėjo klausytis žymiausių Kauno bei Lietuvos estrados atlikėjų koncerto *Su gimtadieniu, Kaune!* Jaunimui bei studentijai skirti renginiai vyko Steigiamojo seimo aikštėje – studentiškų grupių pasirodymai, žaidimai, parodijos bei avangardinių madų parodos ir kt.

Antrąją šventės dieną vyko ne mažiau linksmybių, vyko šventę vainikuojantys tradiciniai saliutai. Visą savaitgalį Kauno pilies kiemelyje vyko tautodailininkų mugė, Lietuvos ūkininkų turgus, veikė keturių Lietuvos sričių maisto patiekalų valgykla. Dalyviai galėjo įsigyti įvairių šventės suvenyrų. Rotušės aikštę ir pilį jungianti M. Valančiaus gatvė buvo paversta menų ir mūzų alėja. Šventės uždarymui skirtas miesto bendruomenės forumas vyko atstatomoje Prisikėlimo šventovėje. Miesto savivaldybė šiai šventei skyrė 80,000 Lt., dar tiek turėjo būti surinkta iš šventės dalyvių.

Kultūros ministerija, atsižvelgdama į Kino specialistų komisijos siūlymus ir norėdama atgaivinti merdinčio Lietuvos kino padėtį, šiais metais paskyrė 1,780,000 litų 22 kino projektų finansavimui – 5 vaidybiniams, 11 dokumentinių ir 6 animaciniams filmams – ir kino žurnalui *Lietuvos kronika*. Didžiausia suma, 450,000 litų, paskirta režisieriaus Audriaus Juzėno kuriamam filmui *Getas*.

120,000 litų paskirta Vytauto V. Landsbergio vaikiškam filmui *Jonukas ir Gretutė*; 200,000 litų Šarūno Barto juostai *Kova*. Po 80,000 litų paskirta filmams *Egzistencija* (rež. Giedrė Beinoriūtė) ir *Kelionė į naktį* (rež. G. Dailyda). Lėšos 11 dokumentinių filmų paskirstytos: *XXI amžiaus kareivis* (rež. V. Navasaitis) - 20,000 Lt., *Šiandien* (rež. D. Ir K. Matuzevičiai) - 70,000 Lt., *Sovietmečio lietuvis* (rež. G. Skvarnavičius) - 30,000 Lt., *Toks yra gyvenimas* (rež. D. Vildžiūnas) - 20,000 Lt., *Countdown* (rež. A. Stonys) - 80,000 Lt., *Dienoraštis* (rež. O. Buraja) - 40,000 Lt., *Lietuvos respublikos ministeriai pirmininkai* (rež. R. Šilinis) - 20,000 Lt., *Talka* (rež. J. ir R. Gruodžiai) -50,000 Lt., *Menininkų portretai* (rež. J. Matonis) - 30,000 Lt., *Krokuvoje mano širdis* (rež. V. Damaševičius) - 30,000 Lt., *Neparašytas laiškas* (rež. B. Marcinkevičiūtė) - 20,000 Lt. Kino žurnalui skirta 140,000 Lt., ir jungtinis animacinių filmų projektas gavo 300,000 Lt.

Romualdui Lankauskui, prozininkui, dramaturgui, vertėjui ir tapytojui, balandžio pradžioje sukako 70 metų. Ta proga Lietuvos teatro sąjungos Aktorių namuose Vilniuje buvo surengtas sukaktuvinis R. Lankausko kūrybos vakaras. Daugiau kaip dvidešimties romanų, keleto pjesių, E. Hemingway kūrybos vertimų autorius jubiliejų pasitiko su dviem naujais romanais – *Išvyka prieš sutemas* ir *Padegėjas*, kuriuos leidykla "Tyto alba" išleido viena knyga. Abu nauji romanai yra apie šiandieną, parašyti R. L. būdingu stiliumi: psichologiškai žvelgiant į herojus, aštriai skrodžiant gyvenimo aktualijas. R. L. yra dirbęs savaitraščio *Literatūra ir menas*, žurnalų *Jaunimo gretos* ir *Šluota* redakcijose, vedė dailės skyrių *Kultūros baruose*. Parašė novelių ir apysakų knygų, romanus *Vidury didelio lauko, Tiltas į jūrą, Tą šaltą žiemą, Netikėtų išsipildymų valanda, Prisiminimai pro vidurnakčio, Projektas, Užkeiktas miestas, Nė vienas nebuvo pagailėtas, Piligrimas*, kelionių įspūdžių, pjeses *Viskas baigsis šiandien, Svečiai atvyksta prieš perkūniją, arba sausainiai su gvazdikėliais* (abi pastatytos teatruose), išvertė E. Hemingway kūrinių. R. Lankauskas yra Lietuvių PEN centro įsteigėjas ir garbės pirmininkas, PEN klubo kongresų Olandijoje, Kanadoje ir Portugalijoje dalyvis.

Premjeriniame operos "Carmen" pastatyme kovo mėn. Vilniaus operos ir baleto teatro rūmuose Don Jose vaidmenį atliko tenoras Sergejus Larinas. Buvęs Lietuvos operos solistas, nuo 1989 metų Bratislavoje (Slovakija) gyvenantis S. Larinas šį vaidmenį yra sėkmingai atlikęs daugelyje pasaulio operos rūmų scenų (Paryžiaus *Bastilijos*, Buenos Aires, Turino, Bologna, Verona, Niujorko *Metropolitan*, San Francisco, Milano *Teatro alla Scala*, Salzburg, London ir kt.). Jo repertuare prasikiša ir pagrindiniai tenoro vaidmenys kitose operose, kaip *Tosca, Don Carlos, Boris Godunov, Evgenij Onegin. Carmen* spektaklį Vilniuje režisavo garsus lenkų kino ir teatro režisierius Lech Majewski, scenografiją sukūrė taip pat kviestinis dailininkas Januš Kapusta. Čigonės Carmen vaidmenį atliko temperamentingoji Ukrainos dainininkė Anžela Švačka. Operą dirigavo teatro vyr. dirigentas Liutauras Balčiūnas.

Leipzigo knygų tarptautinėje mugėje, kuri yra antra pagal dydį Vokietijoje, po ilgesnės pertraukos vėl dalyvavo ir Lietuva. Lietuvos paviljone buvo išstatyta 150 knygų iš 23 Lietuvos leidyklų: mokslo, grožinės ir vaikų literatūros leidinių, žodynų, enciklopedijų, informacinių leidinių apie Lietuvą ir Vilnių, taip pat ir neseniai įvykusioje Baltijos knygų mugėje pripažinta gražiausia 2001 m. knyga *Vilniaus fotografija 1858-1915*. Mugė sulaukė 77,000 lankytojų, iš kurių 20,000 buvo specialistai – leidėjai, knygų prekybininkai ir mokytojai. Mugės metu vyko ir su Lietuva susijusių renginių: buvo surengta spaudos konferencija, kurioje buvo pabrėžtas Lietuvos dalyvavimas kaip "garbės viešnios" šiais metais įvyksiančioje Frankfurto knygų mugėje, o viešoji įstaiga "Lietuviškos knygos" suruošė rašytojų Herkaus Kunčiaus, Antano A. Jonyno, Antano Gailiaus ir Gintaro Grajausko kūrinių skaitymus viename Leipzigo miesto centre esančios populiarios kavinės rūsyje. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto*, BNS, *7 meno dienos*, LGTIC informacija)

• **Rašau todėl, kad be rašymo lyg ko trūktų, kad jis yra lyg gyvenimo atrama, kad nerašymas būtų tam tikras nusikaltimas.**

(J. Augustaitytė-Vaičiūnienė)

"The Holocaust Industry"

Vertinga pasaulinio dėmesio sulaukusi knyga

GENIUS PROCUTA

Dr. Jonas Kunca savo rašinyje *Nauja antisemitizmo banga* (*TŽ* 2002 gegužės 14) trumpai užsimena apie prof. Finkelšteino knygą *Holokausto industrija*. Pilnas Norman G. Finkelstein knygos pavadinimas yra *The Holocaust Industry, Reflections on the Exploitation of Jewish Suffering*.

Pirmoji laida pasirodė lygiai prieš dvejus metus ir tuojau susilaukė pasaulinio dėmesio. Išskyrus Amerikos žydų konservatyvaus ir dešiniojo sparno "establishmento" gynėjus, įtūžusius ant Auschwitz'e kentėjusių tėvų sūnaus-autoriaus, pasaulinė kritikų opinija, įskaitant ir kairesnio-liberalesnio sparno žydus, knyga buvo sutikta labai gerai ir išgirta.

Antroji jos laida (truputi išplėsta ir papildyta) pasirodė 2001 m. ir dabar jinai yra verčiama į 16 kalbų. Jau yra išėjusi tos knygos vokiečių kalbos laida (130,000 egzempliorių išparduota per kelias savaites). Knyga tapo "bestselleriu" (labiausiai parduodama) Brazilijoje, Belgijoje, Olandijoje, Austrijoje ir dar keliuose kraštuose. Jinai taip pat buvo pagirta žymiausio holokausto tyrinėtojo – istoriko, mokslininko taipogi žydo Paul Hilberg. Ją palankiai recenzavo visi didieji Britanijos dienraščiai. Prancūzijos *Le Monde* paskyrė net vedamąjį šiai knygai. Jinai verta užsienio lietuvių ir Lietuvos dėmesio.

Knygos genezė yra dvejopa – asmeninė ir intelektualinė. Norman Finkelstein motina iškentėjo 5 metus Auschwitz'e ir jai buvo paskirta 3,000 JAV dol. kompensacija. Vyriausias žydų jungtinės organizacijos pareigūnas, kovojantis už nukentėjusius kacetuose ir jų palikuonis žydus, gauna 350,000 JAV dol. per metus! Tas neteisingumas, kitų kančios pasinaudojimas įvairiausių žydų organizacijų savo ideologiniams tikslams paskatino prof. Finkelstein parašyti tiksliais šaltiniais dokumentuotą ir įdomią knygą.

Antroji motyvacija yra intelektualinė, gal ir moralinė. Mat keletas žydų mokslininkų ir intelektualų pasipiktino, kad holokausto kančia yra išnaudojama jų "establishmento" politiniams ir ideologiniams tikslams. Kai kurie jų veikėjai, pirmininkai, advokatai ir t.t.... naudojasi finansiškai... Dalis jų yra taip pat pasipiktinę, kad holokausto aukų kančia yra politiškai išnaudojama palestiniečių priespaudai. Tiek metų buvo mums, Rytų europiečiams, kalama į galvą, kad mes nedrįstame pažvelgti į savo istoriją... Dabar dalis intelektualų žydų ir izraeliečių ima sakyti, kas pasaulinis žydų vadovaujantis sluoksnis nedrįsta pažvelgti į savo dabartinius veiksmus, įskaitant ir brutalią palestiniečių okupaciją, jų pažeminimą, jų turto (žemės, vandens) naikinimą. Norman Finkelstein yra vienas iš jų. Jo knygą galima pirkti ar užsakyti bet kuriame Kanados knygyne.

Atsiųsta paminėti

LITHUANIAN HERITAGE Magazine, March-April 2002. Publisher-Editor Val Ramonis. Published bimonthly (six issues per year). Baltech Publishing, P.O. Box 225, Lemont, IL 60439-0225. Subscription rates per year in the U.S.: $29.95, Canada: US $41.95; other countries: US $57.95.

TORONTO MAIRONIO MOKYKLA 2001-2002 m., mokyklos ir Aukštesniųjų lituanistinių kursų metraštis, 76 psl. ir viršeliai. Spaudai paruošė mokytojai V. Ruškienė, V. Valiulienė, L. Petrašiūnaitė, R. Žemaitytė-DeIuliis, A. Aušrotaitė-Šimonėlienė ir D. Sonda; viršelis D. Sondos, nuotraukos R. ir D. Puterių, spausdino "Printing Net".

Pasaulio jaunimo dienų giesmė

PASAULIO ŠVIESA

Tą, kurį regėjom akimis,
Tą, kurį girdėjom savo ausimis,
Tą, kurį lytėjome delnais,
Tą, kurį sutikę pamilom
nuoširdžiai, –
Jį ir jums mes skelbiame
džiugiai.
Jo grožis supa mus,
Pasaulis Jo šviesus.

Daugybė grimzta giliame miege,
Daugybė tūno niūrus beribėj
tamsoje.
Pakilkit, broliai, kviest jų iš
nakties,
Priglauskit, sesės, ranką
draugams prie jų peties.
Atremti audrą mums pakaks
vilties –
Gūdžios nakties gelmėj
Mes – rytmečio sargai!

Pasaulio šviesa,
Žemės druska,
Tirpsta tamsa,
Kai meilę skleidžiam kelyje.
Pasaulio šviesa,
Kristus – aušra,
Ji tviska mumyse,
Kasdien ji brėkšta mūsų širdyse!

Būties prasmė – ir kaipgi ją
suprast?
Daugybė jaučia ją dar turintys
surast.
Jei nesam leidę širdžiai pykt
ir širst,
Išklausę jų raudas,
padėjom nesikrimst,
Gal Gerąją Naujieną jie priims,
Ir duoną lauždami
Jie jausis mylimi!

Pasaulio šviesa,
Žemės druska...

Druska netinka, jei ji nesūri,
Jokios naudos neneš užvožtas
žiburys.
Tebūna širdys kupinos vilčių –
Tad melskime jėgų ir Dvasios
dovanų!
Te meilė ir tiesa čia viešpataus!
Pasaulis atsigaus,
Kai Dievas jį nupraus!

Pasaulio šviesa,
Žemės druska...

Giesmės autorius – **Fr. Robert Lebel,** religinės muzikos kompozitorius, vertėja – **Jurgita Jačenaitė**

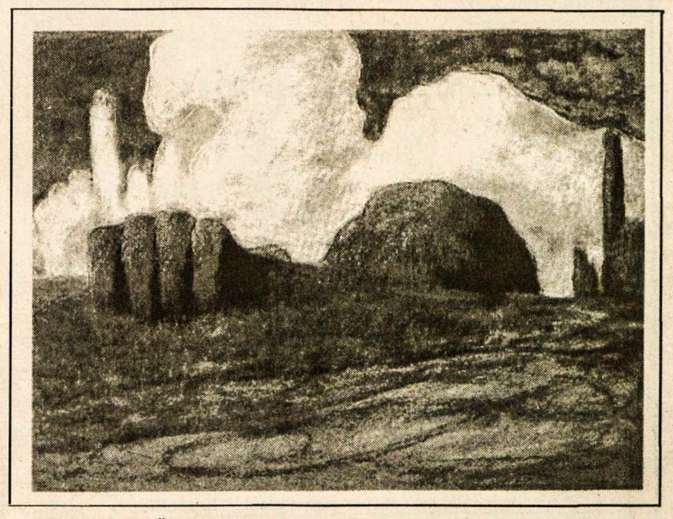

M. K. Čiurlionio *DIENA*. Iš ciklo *Diena ir naktis* 1904-1905

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	1.15%
180-364 d. term.ind.	1.15%
1 metų term. indėlius	1.35%
2 metų term. indėlius	2.50%
3 metų term. indėlius	2.75%
4 metų term. indėlius	3.50%
5 metų term. indėlius	4.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%
1 metų GIC-met. palūk.	1.85%
2 metų GIC-met. palūk.	3.00%
3 metų GIC-met. palūk.	3.25%
4 metų GIC-met. palūk.	4.00%
5 metų GIC-met. palūk.	4.50%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.10%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.50%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	4.75%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	5.00%
Sutarties paskolas nuo	5.00%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	4.00%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	6.25%
5 metų	6.45%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2, 3 metų	4.00%

Duodame komercinius mortgičius

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS
JUMS TIK KAINUOS
3½% IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

BLOOR-INDIAN Rd. rajone, parduodamas 6 kamb. iškiras namas, 2 virtuvės, 2 vonios su bendru įvažiavimu. Kaina $319,900.

DUFFERIN-WILSON – 1½ aukšto, 6 kamb. kotedžas – $249,900

PARDUOTA

SKAMBINKITE
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

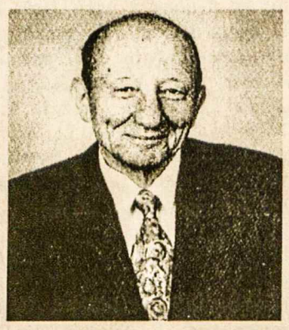

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

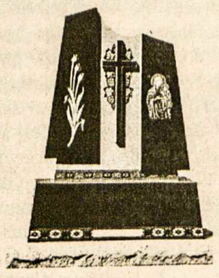

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3
Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių
Tel: (416) 233-4601

$2.00* off for 1 parcel $2.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

Toronto "Aušros" (vyrų A) krepšinio komanda, laimėjusi sidabro medalį ŠALFASS-gos žaidynėse Čikagoje š.m. gegužės 19 d. Iš k. (I eil.) – A. Valickis, G. Shimko, J. Didžbalis, P. Sergautis; II eil. treneris R. Miečius, R. Rupf, J. Hayes, L. Balaišis, A. Saplys, A Tyler

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dėl Kanados karių Afganistane. Dabar ministeris pirmininkas, pasitaręs su savo patarėjais, nusprendė, kad A. Eggleton asmeniški reikalai susikirto su tarnybiniais ir pasiūlė jam atsistatydinti. Mat A. Eggleton paskyrė savo buvusiai draugei M. Maier 36,000 dolerių už 14 puslapių rašinį, apžvelgiantį įtampas ir organizmo sutrikimo pasėkmes ginkluotose pajėgose. Stebimasi, kodėl šis darbas nebuvo paskirtas specialistui gydytojui, bet M. Maier. Kyla taipgi klausimas, kodėl A. Eggleton už mažesnį nusižengimą buvo iš kabineto atleistas, o D. Boudria tik perkeltas į anksčiau turėtą vietą?

Išnyks Atlante lašišos, nes mažai jų užtinkama rytų Kanados pakraščio upėse. 2000 metais apytikriai 570,000 Atlanto lašišų sugrįžo iš vandenyno neršti į Šiaurės Amerikos rytinio pakraščio upes, o praeitais metais sugrįžo tik 445,000. Seniau, dar 1975 metais, sugrįžo net 1.75 milijono žuvų. Žuvų veisimo priežiūra yra federacinės valdžios, Žvejybos departamento žinioje, bet žvejai skundžiasi, kad lašišų apsaugai yra skiriama per mažai lėšų. Rytinėje Atlanto pakrantėje žvejyba patyrė didelį nuosmukį, nes iš viso ten labai sumažėjo vertingų žuvų kiekis.

Gyvulių globos draugijos spiria Otavą, kad baigtų parlamente ginčus ir priimtų greičiau gyvulių žiaurumo sustabdymą liečiančias įstatymo pataisas. Įstatymo pataisoms nepritaria dalis visų partijų parlamentarų, nes anot jų, tai stabdytų medicinos tyrimus, tam tikrą ūkininkavimo būdą, žvejojimą ir medžioklę. Pataisytas įstatymo projektas parlamente yra jau įstrigęs nuo praeitų metų.

Nori uždaryti laivų statyklas. Pramonės ministeris A. Rock tikisi gauti iš federacinės valdžios 100 milijonų, nes nori visam laikui uždaryti Saint John ir Lévis, Kvebeke laivų statyklas. Pinigai būtų panaudoti atleistų darbininkų apmokymui ir statybos vietų išvalymui. Tos statyklos dirba nuostolingai ir laikosi tik su valdžios parama. Šiuo metu ministerių kabinetas nesutinka duoti tiek pinigų.

Bruce atominės jėgainės planai buvo rasti ant kelio šiaurės Toronte. Tas nustebino branduolinės energijos saugumo pareigūnus, ir verčia juos daugiau susirūpinti. Patikrintomis žiniomis, dėžė su Bruce jėgainės statybos brėžiniais buvo rasta ant kelio Toronto priemiestyje Richmond Hill. Radinys buvo perduotas policijai. "Bruce Power" bendrovė, kuri tvarko jėgainę, sako, kad planai liečia tik jėgainės apšvietimą. Kadangi dabar rūpinamasi jėgainių saugumu, tai Valstybinė branduolinio saugumo komisija, peržiūrėjusi tuos planus, nuspręs, ar įvyko saugumo nuostatų pažeidimas. "Bruce power" bendrovei neaišku, kaip tie planai ten atsirado gatvėje? Saugumo ir policijos pareigūnai mėgina tai išaiškinti.

Išnyks maži ūkiai, jei nepereis iš įprastų į kitas ūkio šakas. To reikalauja prekių rinka. Daugelis turės nebesėti kviečių, rugių – tai numato Kanados žemdirbystės statistika. Jau dabar aišku, kad mažų, vienos šeimos ūkių skaičius mažėja ir jų vietoje atsiranda dideli ūkiai. Vakarų Kanadoje pradėta auginti vaisius, uogas, riešutus, *ginseng,* vynuoges, o prerijų ūkininkai vietoje kviečių bando auginti žirnius, sojos ir kitokias pupas, alyvines sėklas ir kt. Taip pat dabar daugiau auginama gyvulių ir paukščių.

Įtariamas teroristas ir apmokytas žudikas iš Irano Monsour Ahani, nuo 1991 m. gyvenantis šiame krašte, turės būti išsiųstas iš Kanados. Jis bandė 8 metus įtikinti teismus, kad grįžęs į Iraną bus nužudytas. Bet vis tik jam nepavyko įtikinti Aukščiausiojo Kanados teismo, ir turės iš Kanados iškeliauti. Spėjama, kad jis dirbo Irano saugumui ir buvo pasiųstas į užsienį atkeršyti tos šalies politiniams priešams.

Toronte svarstoma apie pesticidų naudojimą. 1999 m. buvo nutarta pesticidų naudojimą nutraukti viešose vietose, daugiausia parkuose. Dabar svarstoma apie jų naudojimą privačiuose kiemuose ir sklypuose. Miesto sveikatos skyriaus darbuotoja dr. M Campbell sakė, kad 45% miesto gyventojų naudoja pesticidus. Purškiant žolę, dalis pesticidų atsiduria upėse. Gyventojų mokymas apie pesticidus kažin ar ką pagelbėtų. Žinoma, netrūksta ir pesticidų vartojimo gynėjų. Vienas jų tvirtino, kad miestuose nedaug pesticidų suvartojama. Gerai žinomas pesticidas 2•4-D, esąs mažiau nuodingas negu druska. R. Grier iš Kanados kovai su vėžiu sąjungų sambūrio narys aiškiai pasakė, kad pesticidai yra nuodai, skiriami žolei ir vabalams naikinti. Kova su vėžiu dar nelaimėta, ir Ontario susirgimai vėžiu kasmet didėja 3%. Padaugėjo vaikų susirgimai astma, kenkia vaikų vystimuisi. Tyrimai su gyvuliais rodo ryšį tarp pesticidų naudojimo ir gyvulių ligų. Miesto taryba siūlo svarstyti kelius atvejus apie pesticidų naudojimą: aiškinti gyventojams, siūlyti pramonei prižiūrėti ir kiek įmanoma sumažinti naudojimą, potvarkiu uždrausti naudojimą, išskyrus verslo vietas kaip golfo ir lauko sporto, dėl alergijos neleisti naudoti arti mokyklų, ligoninių, slaugos ir pagyvenusių žmonių namų.

B. St.

MARGIS PHARMACY
Aptarnauja Toronto gyventojus daugiau kaip 50 metų!
"IR TAI NE TAS, KĄ MES MOKAM, BET KAIP JUMIS RŪPINAMĖS!"
♦ sąžiningas ir profesionalus aptarnavimas
♦ nemokamas vaistų pristatymas į namus
PRISIJUNKITE PRIE MŪSŲ KLIENTŲ ŠEIMOS!
Tel.: (416) 535-1944 Faksas: (416) 536-6268

Sporto žinios

"Aušros" žinios

– Klubo metinė premijų įteikimo šventė prasidės Prisikėlimo parapijos šventovėje Mišiomis birželio 9 d., 5 v.p.p. Sportininkų ir trenerių pagerbimas įvyks salėje.

– Trenerių posėdis įvyks birželio 5 d., 7 v.v. posėdžių kambaryje.

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Palangoje surengtą septintąjį šalies krepšinio moterų (vyresnių nei 35 metų) čempionatą laimėjo Vilniaus "Svaja", nugalėjusi Kauno miesto rinktinę ir Vilniaus "Kamanę". Devintąsias tarptautines berniukų (gim. 1987 m.) varžybas laimėjo A. Sabonio krepšinio mokyklos auklėtiniai. "Saboniukai" nugalėjo Rygos krepšinio mokyklos atstovus, Minsko (Gudija) komandą, Luricho (Estija) krepšininkus, savo antrąją komandą ir baigmėje Š. Marčiulionio krepšinio mokyklos žaidėjus. "Marčiulioniukai" užėmė 2-ąją vietą, rygiečiai 3-ąją.

PENKIAKOVĖ: Kansas universitete (JAV) studijuojanti lietuvė lengvaatletė Austra Skujytė tapo JAV studentų čempione, NCCA 1-ojo poskyrio pirmenybėse laimėjusi penkiakovės varžybas. Ji 100 metrų su kliūtimis nubėgo per 14.30 sek., (7-oji vieta), į aukštį iššoko 170 cm (5), rutulį nustūmė 16.07 m. (1), 200 metrų nubėgo per 25.21 sek. (7), į tolį nušoko 6.14 m. (1), ietį numetė 45.70 m. (1) ir 800 m nubėgo per 2 min. 21.79 sek. (8). Jos rezultatas – 6061 taškas – šiuo metu yra antrasis pasaulyje.

RANKINIS: Europos jaunimo (iki 19 metų) merginų rankinio čempionato atrankos varžybų 2-osios grupės varžybose Minske (Gudija) Lietuvos rinktinė užėmė antrąją vietą ir iškovojo kelialapį į pirmenybių varžybas.

ORIENTAVIMASIS: Nemunaityje (Alytaus rajonas) vykusį šio sporto Baltijos šalių čempionatą laimėjo Lietuvos rinktinė, surinkusi 508 taškus. Antroje vietoje liko latviai – 340 t., trečioje vietoje estai – 320 t. Elito čempionais tapo vilniečiai I. Sergautytė ir E. Voveris.

DVIRAČIAI: Prancūzijoje vykstančių daugiadienių "Tour de L'Aude" dviratininkių lenktynių aštuntąjį tarpsnį laimėjo Edita Pučinskaitė ir bendroje įskaitoje iš šeštos vietos pakilo į trečiąją. T. Vaitkus atvirojo Rusijos tako čempionato 4 km asmeninėse persekiojimo lenktynėse užėmė antrąją vietą.

ŠAŠKĖS: Pasaulio vyrų paprastųjų šaškių čempionate Samara (Rusija) vilnietis S. Smaidrys ir dar trys žaidėjai, surinkę po 6 taškus tarp 20 dalyvių, pasidalijo 7-10 vietomis. Nugalėjo rusas M. Goriunov, surinkęs 7.5 taško. Ten pat vykusiame pasaulio moterų paprastųjų šaškių čempionate šiaulietė S. Laurutienė, surinkusi 7 taškus iš 13 galimų, užėmė aštuntąją vietą.

METŲ MONETA: "Krause Publications" (JAV) nuo 1982 metų organizuojamuose tradiciniuose "Metų monetos" rinkimuose Lietuvos banko išleista 50 litų moneta, skirta Sidnio olimpiadai, pripažinta meniškiausia pasaulyje. "Metų monetos" rinkimuose lietuviška moneta nugalėjo pirmąkart. **V.P.**

Paieškojimas

Mary Ellen Vaznelis ieško savo motinos giminių. Mamos tėvas buvo Stanton Dubinick, vedęs Mary Anna Simauskaitę, turėjo tris brolius – Jurgį, Juozą, Antaną ir seserį Mary Anna Šepauskienę. Šeima iš Klaipėdos vyko į JAV, gyveno Mount Carmel, Pensilvanijoje, vėliau Čikagoje, tada persikėlė į Torontą. Jaunesnioji karta gal pakeitė pavardę į "Dubin"? Turintys žinių prašomi rašyti adresu: 175 Amherst St., New Britain, Conn. 06053 USA.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME

1.15% už 30-89 d.	term. indėlius
1.15% už 90-179 d.	term. indėlius
1.15% už 180-364 d.	term. indėlius
1.35% už 1 m. term.	indėlius
2.50% už 2 m. term.	indėlius
2.75% už 3 m. term.	indėlius
3.50% už 4 m. term.	indėlius
4.00% už 5 m. term.	indėlius
1.60% už 1 m. GIC mėn.	palūk.
1.85% už 1 m. GIC invest.	pažym.
3.00% už 2 m. GIC invest.	pažym.
3.25% už 3 m. GIC invest.	pažym.
4.00% už 4 m. GIC invest.	pažym.
4.50% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind.	(var. rate)
2.10% už RRSP 1 m. term.	ind.
3.25% už RRSP 2 m. term.	ind.
3.50% už RRSP 3 m. term.	ind.
4.25% už RRSP 4 m. term.	ind.
4.75% už RRSP 5 m. term.	ind.
1.00% už OHOSP	(variable rate)
1.00% kasd. palūkanų čekių	sąsk.
1.35% už JAV dolerių 1 metų	GIC
1.00% už JAV dol. kasd. pal.	sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo	5.00%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	4.00%
2 metų	5.45%
3 metų	5.60%
4 metų	6.25%
5 metų	6.45%
– su keičiamu nuošimčiu	4.00%

DUODAME
- *asmenines paskolas*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:
* Keliones į Lietuvą * Keliones į šiltus kraštus * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Iškvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.
Dėmesio! Organizuojama kelionė į Lietuvą rugpjūčio 26 – rugsėjo 10 d.d.
Tel: 416 538-1748 1-866-566-1366 (nemokamas) FAX: 416 538-4390

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!
Į Lietuvą – patogūs persėdimai, su proga aplankyti ir įvairius kitus Europos kraštus! Skambinkite Algiui Medeliui asmeniškai!
TURIU DAR VIETŲ TURISTINĖSE/MALDININKŲ KELIONĖSE:
Įdomūs maršrutai, patogūs viešbučiai, kelionės vadovas!
Su pusryčiais ir vakariene. Pricinamos kainos! Teiraukitės!
17 birželio, 10 dienų – Montrealis, Quebec City, Rytų Kanada;
27 rugsėjo, 13 dienų – Austrija, Šveicarija, Prancūzija-Liurdas, Monte Carlo
28 spalio, 15 dienų – Italija, Prancūzija, Ispanija, Portugalija-Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.
ALGIS MEDELIS @ Queen Syrena Travel
133 Roncesvalles Ave.
TORONTO, Ont. M6R 2L2
Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELIAI @ ***MEDELIS CONSULTING***
45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
* * *
Atstovaujam telefoninių ryšių firmai **RapidTel.**
Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.
+Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,
arba **+Planas I:** Canada ir US – 7.5 c.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

SKAITYTOJAI PASISAKO

JŪRININKAI RAŠO

Gegužės 14 d. *TŽ* išspausdintas rašinys "Valstybinė kalba laivyboje", pasirašytas V.P., yra jūrų kapitono Viliaus Pakalniškio. Rašinio autorius yra vienas tik iš kelių lietuvių kapitonų, kuriems rūpi lietuvybė laivyne. Istoriniai pajūrio žvejų vartoti įvardai (terminai) sunkiai skinasi kelią į Klaipėdos jūreivystės institutą, Laivininkų mokyklą, Lietuvos laivininkystę, karinį laivyną ir net buriuotojų eiles. J. kpt. V. Pakalniškis siekia, kad vietoje olandiškai-rusiškų įvardų būtų vartojami lietuviški senieji ir naujai sukurtieji. Tuo rūpinosi išleidęs du jūrinius žodynus ir Toronte veikęs Jūrinės knygos fondas.

B. Stundžia,
Toronto, Ont.

SAVANORIŲ KAPINĖS AŠMENOJE

TŽ š.m. 19 nr. Montrealio skyr. žinutėje KLB Montrealio apylinkės narių susirinkime balandžio 21 d., Ašmenos karių kapų sutvarkymui buvo paskirta $2000. Perskaitęs prisiminiau kaip buvęs to bataliono (308) savanoris ir savo akimis matęs 3-čia ir 4-ta kuopas, priešais išrikiuotas, kurių tarpe buvo 70 nurengtų. Mūsų kuopą atvežė iš Alšėnų ir priešais juos nuginklavo. 3-čią ir 4-tą kuopos neteko 20 savanorių, kurie buvo palaidoti, eglių šakomis apdengti ir apkasti prie Ašmenos. Ir šiandien jų kaulai ten ilsisi. Dabar, kol dar ne visi buvę savanoriai iškeliavę amžinybėn, būtų pats laikas suaukoti pinigų ir tuos mūsų brolius savanorius (jų kaulus) atvežti iš Gudijos į laisvą Lietuvą ir gražiai palaidoti mylimos tėvynės kapinėse. Tikiu, kad prie tų aukų mielai prisidės visi tebegyveną Kanadoje buvę savanoriai ir prijaučiantys. O prie pervežimo darbų mielai prisidės daug vargo pernešęs savanoris Stasys Gvildys, nenuilstamai rašantis knygas apie Lietuvos vietinės rinktinės savanorių prisiminimus, dokumentus.

Bus atidaryta sąskaita Toronto "Paramoje". Pirmieji aukotojai – $500 J. Aukštaitis ir F. Mockus. Jeigu būtų klausimų, skambinti F. Mockui tel. 416 489-7735 arba J. Aukštaičiui tel. 416 231-9649. **F.M.**

KVIEČIA KERNAVĖ

"Kernavės bendruomenė" buvo įsteigta 2001 m. ir dabar vienija 350 miestelio gyventojų. Kernavė – pati pirmoji Lietuvos sostinė yra netoli dabartinės Lietuvos sostinės Vilniaus. Atstumas nuo Vilniaus iki Kernavės yra apie 35 kilometrus. Kernavės istorijos ištakos siekia akmens amžių, tai žemės, iš kurių kilo Lietuva. 1989 m. buvo reorganizuotas valstybinis Kernavės archeologijos ir istorijos muziejus rezervatas – unikalus kompleksas archeologinių, istorinių, kultūrinių ir gamtos vertybių. Mūsų miestelis yra plačiai žinomas ne tik dėl ypač gražių kraštovaizdžių ir paslaptingos istorijos, bet ir dėl mūsų apylinkėse organizuojamų liaudiškų amatų ir muzikos švenčių bei festivalių, paprastai rengiamų vasarą.

Mūsų bendruomenė taip pat organizuoja įvairius festivalius, sporto šventes, keliones, išvykas. Rengia paramos akcijas, kurių metu aplanko neįgaliuosius, senus vienišus žmones, taip pat vaikus. Galime drąsiai teigti, kad mūsų bendruomenės nariai gyvena aktyvų kultūrinį ir sportinį gyvenimą. Mums visada labai malonu priimti svečius iš kitų šalių, supažindinti su Lietuva, parodyti įdomias lankytinas vietas. Šiuo metu bendruomenė palaiko šiltus, draugiškus santykius su Švedija. Mums būtų labai malonu matyti Kernavėje Š. Amerikos žmones.

Virginijus Jagminas,
Kernavės bendruomenės
vicepirmininkas

TOMAS, Vidos Adomonytės-Antonio sūnus, Kanados aviacijos 845 Avro Arrow eskadrono kadetas, pasiryžęs tapti lakūnu, lankantis sklandymo mokyklą, priklausantis lietuviams skautams, š.m. gegužės 19 d. Lietuvos kankinių šventovėje priėmė Sutvirtinimo sakramentą. Kadangi tą dieną Tomas šventė savo gimtadienį, po Mišių giminės ir svečiai buvo pakviesti vaišėms, kuriose dalyvavo prel. Jonas Staškevičius, giminės iš Raleigh, N.C. bei Tomo dėdė ir krikšto tėvas dr. Algirdas H. Adomonis su žmona Kristina

Ontario sveikatos ministerija keičia pacientų priėmimo tvarką ilgalaikei globai (*nursing homes*). Šie pakeitimai yra labai svarbūs esantiems ilgalaikės globos laukiančiųjų sąraše. Nuo gegužės 1 d. padavusieji prašymus į įvairias ilgalaikės globos institucijas turi priimti pirmąjį pateiktą pasiūlymą.

Ministerijos pranešime rašoma: "Priėmus pirmąją pasiūlytą vietą, Jūsų pavardė liks ne daugiau kaip trijų institucijų laukiančiųjų sąraše, kurioms Jūs įteiksite prašymus. Jeigu atsiras vieta ten, kur Jūs labiausiai norėjote patekti, Jūs galėsite pereiti į ją iš tos vietos, kurią Jūs priimėte laikinai. Jeigu Jūs atsisakote siūlomos vietos, Jūsų byla bus uždaryta, ir pavardė išimta iš visų sąrašų. Turėsite laukti šešis mėnesius prieš paduodant kitą prašymą, nebent įvyks reikšmingi sveikatos arba aplinkybių pakeitimai. Perkėlimai iš ligoninių į ilgalaikės globos institucijas (slaugos namus) tvarkomi atskirai. Jūsų *Community Care Access Centre* (CCAC) atstovas su Jumis susisieks artimoje ateityje pasikalbėti ir smulkiau paaiškinti šiuos pakeitimus, Jūsų pasirinktas vietas ir atsakyti į Jūsų klausimus. Jeigu turite skubių klausimų, galite skambinti savo atstovui telefonu 416 626-2222." **Inf.**

Priežodžiai

– Kokios plačios lygumos, pagalvojo musė, nutūpusi ant pliko pakaušio.

– Laimė stovi pakelėje, bet keliaujančių niekada nestabdo.

– Gamta nespėja taip greitai kurti, kaip žmogus – sunaikinti.

– Akimirka, tapusi amžinybe, amžinybės nepavers akimirka.

– Žygdarbiai, deja, matuojami ne žuvusių skaičiumi.

– Kai yra didelis tikslas ir sunkiausia našta yra lengva.

– Charakteriai, kaip fortepiono stygos – jie derinami.

– Juo daugiau nuomonių, juo daugiau nesąmonių.

– Visi laimės keliai platūs, deja, ne visi moka jais važiuoti.

– Liūdniausia upės krantams, nes jie negali viens prie kito prisiglausti.

– Nors žvakės skirtingos, bet jos visos pasmerktos sudegčiai.

– Praeities šauksmą greičiausiai išgirsta tie, kurie gyvena ateitimi.

– Kol nebuvo žmogaus, pasaulis neturėjo jokių problemų.

Parengė **Stasys Prakapas**

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8
NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 15 metų

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905 • 271 • 8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

"Sutaro" muzikantai iš Lietuvos, lankęsi Toronto Maironio mokykloje **Nuotr. A. Šimonėlienės**

Lietuvių sporto žaidynės

EDVARDAS ŠULAITIS

Tris dienas vykęs Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių (jau 52-jų iš eilės) krepšinio turnyras daugiausia prizinių vietų atnešė Čikagos ASK "Lituanikos" krepšinio žaidėjams. Vyrų A klasėje čikagiečiai tik po pratęsimo baigmėje nugalėjo Toronto "Aušrą" 78 – 71 (reguliarus laikas baigėsi po 68).

Vyrų B klasėje pirmosios trys komandos išsirikiavo taip: I – "Lituanika II", II – Čikagos "Neris", III – Detroito "Kovas"; jaunių A klasėje čempionų titulą nusinešė Toronto "Vyčio" atstovai, kurie baigmėje įveikė "Lituaniką II" 61 – 58. Trečioje vietoje liko "Lituanika I". Mergaičių A klasėje irgi vyravo Kanados atstovės. Čia pirmosiomis išėjo Hamiltono "Kovo" ir Toronto "Vyčio" jungtinė grupė. Toliau ėjo Toronto "Aušra" ir ASK "Lituanika". Iš viso krepšinio varžybos sutraukė 25 komandas. Vadovavo dr. Donatas Šiliūnas su savo talkininkais.

Daug sporto šakų

Žaidynės buvo vykdomos ir plaukime, stalo tenise, šachmatuose, tinklinyje. Plaukime varžėsi 20 dalyvių. Čia 4 pirmąsias vietas laimėjo Kęstutis Aukštuolis, studijuojantis Pitsburgo universitete. Moterų grupėje taip pat keturias pirmąsias vietas laimėjo Čikagos apylinkių Rosary HS trečiametė moksleivė Krista Norkutė. Varžybas vedė Algis Norkus.

Stalo tenisas sutraukė 12 žaidėjų – 10 vyrų ir 2 moteris. Vyrų klasėje pirmieji trys išsirikiavo taip: Dainius Mocius, II Valentinas Bažekas, III Daukantas Irenijus. Iš dviejų moterų geresne pasirodė Vitalija Bagdonienė, įveikusi Reginą Daukantienę 3 – 0. Senjorų klasėje pirmą vietą iškovojo Zigmantas Puodžiukas. Šioms varžyboms vadovavo Vaclovas Keiza.

Šachmatininkų susirinko tik keturi: trys vyrai ir 1 moteris. Pirmąją vietą nusinešė 19 metų amžiaus mergina, neseniai į Ameriką atvykusi studijuoti – Eglė Morkūnaitė, gyvenanti San Francisco, Kalifornijoje, aplenkusi visus vyrus. Varžyboms vadovavo Saulius Rakauskas.

Atgyja tinklinis

Tinklinio varžybos šiose žaidynėse buvo netikėtai gausios. Jose rungtyniavo 18 komandų: 6 vyrų, 4 moterų ir 8 mišrios. Viena vyrų grupė čia buvo atvykusi net iš Bostono – tai daugiausia mylių nukeliavusi komanda šiose žaidynėse.

Bostono vyrai tinklininkai varžybų baigmėje susitiko su vietos "Neries" žaidėjais. Pirmąjį setą laimėjo vietiniai, o antrąjį – svečiai. Tik trečiame sete paaiškėjo "Neries" tinklininkų pranašumas. Jie ir laimėjo čempionų titulą.

Gerai, kad lietuvių tarpe atgyja tinklinis, kuris po didžiulio šios šakos populiarintojo čikagiečio Zigmo Žiupsnio mirties buvo gerokai apmiręs. Šias varžybas tvarkė koordinatorė Alda Pleirytė-Brakauskienė, buvusi Z. Žiupsnio mokinė.

Šachmatai prieš 30 – 40 metų Čikagoje buvo labai populiari sporto šaka. Mirus gabiam organizatoriui Vladui Karpuškai, ir entuziastams – Aleksandrui Zujui, Povilui Tautvaišui bei kitiems, dabar šachmatais labai mažai kas domisi.

Šį kartą matėme tik du šachmatininkus iš ankstesnių laikų – V. Nasvytį ir A. Vilutį (šie atvyko net po širdies priepulio iš Indijanos). Prie jų prisidėjo turnyro vadovas Saulius Rakauskas (labiau pažįstamas kaip Čikagos rankų lenkimo klubo vadovas). Gerai, kad iš San Francisco atskrido jauna lietuvaitė Eglė Morkūnaitė, kuri turnyrui pridavė šiek tiek daugiau reikšmės.

Daugiausia dalyvių sutraukusios krepšinio ir tinklinio varžybos įvyko tolokai nuo Čikagos esančio Lisle miestelio trijuose pastatuose. Gana daug krepšinio rungtynių įvyko dar palyginus naujuose "Bulls" akademijos patalpose, kurios skirtos ne tik krepšiniui, bet ir beisbolui.

Gaila, kad ir baigmės nepajėgė sudominti Čikagos ir apylinkių lietuvių – žiūrovų atsilankė mažai. Žinoma, tuo pat metu Lemonte vyko "Lituanikos" futbolininkų pirmenybinis susitikimas, o Jaunimo centre – pooperinis Čikagos lietuvių operos kolektyvo koncertas.

Nesusipratimai krepšinyje

Nors ir negausius žiūrovus nekaip nuteikė nesusipratimas vyrų B klasės rungtynėse tarp Čikagos "Transpak" ir "Neries". Pirmųjų penketukas, sudarytas iš naujai atvykusiųjų į šį kraštą žaidėjų, pusbaigmėje buvo diskvalifikuotas. Mačiusieji teigia, kad "Transpak" krepšininkas nenorėjo sutikti su amerikiečių teisėjo sprendimu (kaip teko patirti, tie švilpukai dažnai būdavo nelabai objektyvūs). Atrodo, kad pasikarščiavo žaidėjas ir keli jo grupės draugai, bet teisėjams policiją iškviesti vargu ar reikėjo, nes jų saugumui tikrai niekas negrasino. Keista, kad rengėjai priėmė sprendimą "Transpak" komandą diskvalifikuoti ir neleisti rungtyniauti dėl trečios vietos. Akademinio sporto klubo "Lituanika" vadovas ir ŠALFASS-gos pirm. Rimas Dirvonis mums sakė, kad ir jis buvo labai nustebintas tokiu sprendimu ir jam nepritaręs.

Liūdna, kad samdyti amerikiečiai teisėjai įneša tokius nesusipratimus, kurių, kiek atsimename, nėra buvę per 52-jų metų šių žaidynių istoriją. Manome, kad reikėtų ateityje vadovautis pagal kokias nors lietuvių žaidynių taisykles, o ne pagal kieno nors diktatą.

Muzikinis Lietuvos ansamblis "Sutaras" Toronto Maironio mokykloje
Nuotr. A. Šimonėlienės

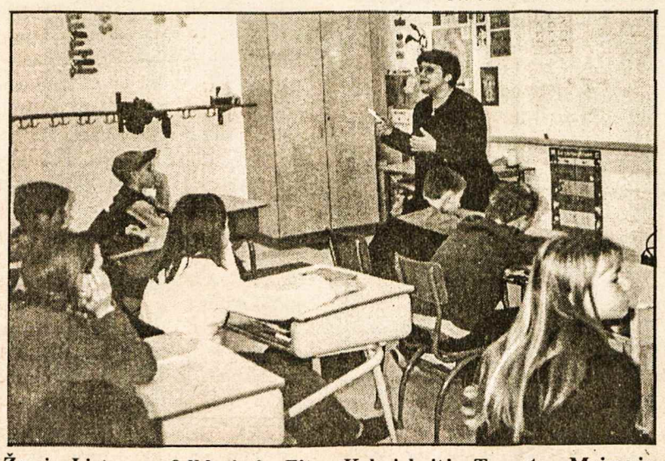

Žymi Lietuvos folkloristė Zita Kelmickaitė Toronto Maironio mokykloje **Nuotr. A. Šimonėlienės**

Šypsokimės

Skirtumas

Vienas draugas klausia: "Koks skirtumas tarp fašizmo ir komunizmo?

Draugelis jam atsakė: Nėra didelio skirtumo, vienas rudas, kitas raudonas".

Čigonas

Per karą tarp Kosovo ir Jugoslavijos į nelaisvę paėmė čigoną. Rengėsi jį šaudyt, bet karininkas pasakė: "Jeigu atsakysi į du klausimus, tai nešaudysim." 1. Kiek žvaigždžių yra danguje (buvo naktis). Čigonas atsakė: "Suskaitykit mano galvoje plaukus". 2. Kur yra žemės centras? Čigonas parodė pirštu į žemę, kur stovėjo. Sakė: "Matuokite į abi puses". Liko nesušaudytas.

Jautis

Bolševikmečiu Lietuvoje važiuoja komunistas į susirinkimą. Ant kelio stovi didelis jautis. Išlipęs šoferis sako: "Mes važiuojam į susirinkimą ir tave įrašysim į komunistų partiją." Bulius greit nubėgo per laukus.

Šventovėje

Tėvas sako 4 metų sūnui: "Sekmadienį eisim į bažnyčią." Sekmadienį abu pasimeldė kartu su daugeliu kitų maldininkų. Parėjęs namo vaikas klausia tėvą: "Visi meldėsi, o surinko pinigus tiktai vienas. Kodėl?"

Atsiuntė **M. Petronis**

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Terry Gentys
Sutton GROUP

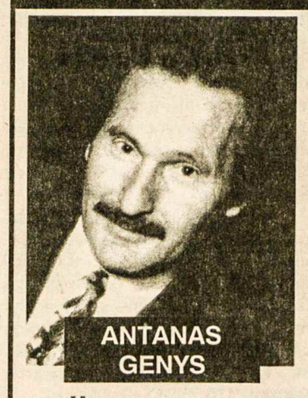

ANTANAS GENYS
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašau skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

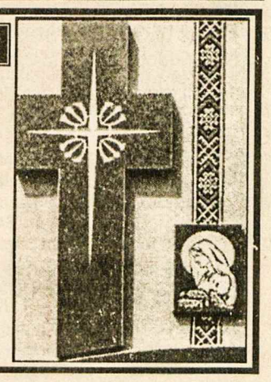

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
KLF kapitalas daugiau kaip 3.0 milijonai – tai Kanados lietuvių įnašas! Kasmet gaunamas pelnas (daugiau kaip $100,000) skirstomas lietuvybės išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (vaikų prieglaudoms, tremtinių reikalams, jaunimui).
Atsiminkime ir remkime Kanados lietuvių fondą per savo aukas bei testamentus.
Išduodami pakvitavimai dėl valstybinių pajamų mokesčių.
Informaciją teikia administratorius L. Baziliauskas tel. 905 279-8226.
Remkime lietuvių veiklą Kanadoje! Remkime Lietuvą!
REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Kapinių lankymo dieną Anapilio salėje buvo paliktas vokelis su nuotrauka. Ant vokelio įrašas: "Dėdės ir tetos paveikslas". Tą vokelį galima atsiimti zakristijoje.

– Vasagoje šalia Gerojo Ganytojo šventovės yra pastatyta graži lietuviška koplytėlė. Ją sukūrė ir pastatė dail. Algis Trumpickas.

– Birželio 7 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus 7 v.v. Po Mišių – Šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Mokesčiai už aukštąjį mokslą kasmet didėja. Jauniems tėvams, norintiems pradėt taupyti pinigus savo vaikučių mokslo ateičiai, siūlosi padėti *Heritage Scholarship Trust Plan* atstovė Audronė Gudzevičiūtė tel. 416 746-3636 ext. 56.

– Anapilio knygyne galima įsigyti: Viktoro Suvorovo knygą *Savižudybė* (kodėl Hitleris užpuolė Sov. Sąjungą), mons. K. Vasiliausko knygas *Širdies neskiriamasis* ir *Mūsų atsiminimuose.*

– Toronto arkivyskupijos įstatas santuokos reikalu: – norintieji tuoktis turi susitikti su savo parapijos kunigu ir tuo reikalu su juo pasikalbėti bent vienerius metus prieš numatomą santuokos datą bei atlikti reikiamą santuokai pasiruošimą. Jei kuris iš būsimųjų sutuoktinių jau yra kokia nors forma tuokęsis anksčiau (išskyrus našlystės atvejį), tai kunigas negali su juo tartis dėl santuokos datos, kol nėra gautas santuokai leidimas iš arkivyskupijos.

– Mišios birželio 9, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Albiną Kazlauskienę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už Antaną Pūką; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje birželio 8, šeštadienį, 3 v.p.p. už parapiją.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį – 11.15 v.r. pamaldos ir sekmadienio mokykla.

– Metinė parapijos iškyla įvyks birželio 23 d. "Richard's Memorial" parke pradedant ją pamaldomis 11 v. ryto. Parkas – prie Ontario ežero, Mississauga Rd. ir Lakeshore Blvd. West.

– Moterų draugijos metinis bazaras gegužės 25 d. buvo labai sėkmingas. Draugija nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie dovanojo daiktų pardavimui. Nuoširdus ačiū visiems už pagalbą, ypatingai Algiui ir Augustui Povilaičiams.

Maironio mokyklos žinios

– "Paramos" kredito kooperatyvas paaukojo mūsų mokyklai $5,500. Nuoširdžiai dėkojame.

– Prašome aukštesniųjų lituanistinių kursų moksleivius, kurie dar neatsiėmė šių metų mokyklos metraščio, tai padaryti birželio 8 d. iki 11.30 v.r.

– Paskutinės pamokos prieš vasaros atostogas vyks birželio 8 d. Prašome atsiimti vaikus 11.30 v.r. Pasimatysime vėl ateinančiais mokslo metais, rugsėjo mėnesio viduryje. Linkime visiems geros vasaros – ir neužmirškite kalbėti lietuviškai! **Živilė**

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $2,000 – O. Inčiūrienė; $200 – E. Kronienė; $150 – J. Valiukienė, G. Strimaitienė; $120 – K. Ališauskienė; $100 – F. Juzėnas, P. Ročys, R. Vaišvilaitė, L. Baumgardas, E. Raudienė, J. M. Astrauskai, J. Asmenavičius, L. Kraučiūnienė, B. Galinienė, B. A. Vaišnorai, O. Skrebūnienė, J. J. Zenkevičiai, J. O. Kirvaičiai; $60 – Z. Stančikienė; $50 – L. Einikienė, O. Rimkienė, I. Paškauskienė, L. Abromonis, S. Gampp (a.a. O. Mašalienės atminimui), P. Vitienė, A. Vaišvilienė, B. Stalioraitienė, B. G. Čižikai, V. K. Gapučiai, A. Ledienė, O. Skėrienė, F. Vanckevičienė, J. Pargauskas, T. Bildienė, B. Pivoriūnas, P. Tutlys, S. E. Kuzmickai, V. Jasinevičienė, R. Ratavičius, E. Ginčauskienė, M. Povilaitienė, D. Radzevičienė, A. I. Zalagėnai, A. A. Langai; $40 – D. Simanavičienė, P. Gabrėnas, J. Lapavičius, L. I. Adomavičiai; $30 – R. Puteris, O. Ražauskas, J. Jocas; $25 – G. Šutienė; $20 – I. Kasiulis, V. Tankevičius, J. K. Vėgiai, J. Dimskis, P. G. Astrauskai (a.a. V. Vito atminimui), B. Barisas, I. Birštonienė, R. Trinkūnas, J. Butkus, R. Kutka, P. Balasevičius, E. M. Kazakevičiai, P. G. Stripiniai, A. Šergalis, D. Styra, B. Miklo; $15 – R. Bekerinė; $10 – D. Mitalienė, P. Daržinskas, K. Žutautienė; $9 – S. Kasiulis; $5 – P. Kėvelaitis.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Prisikėlimo parapijos žinios

– Šis penktadienis yra mėnesio pirmasis – 7 v.v. aukojamos Mišios, o po Mišių vyks Šv. Valanda ir palaiminimas Švenčiausiuoju. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus.

– Parapijos jaunimo choras giedos šį sekmadienį, birželio 9, per 10.30 v.r. Mišias. Po Mišių bus išdalinti diplomai už pavyzdingą repeticijų lankymą ir giedojimą chore.

– Parapijos choras paskutinį kartą prieš vasaros atostogas giedos per trėmimų paminėjimą birželio 16 d.

– Pakrikštyta Taylor Anele, Stephanie (Lacktin) ir Kevin Morris sūnus.

– Gegužės 29 d. palaidota a.a. Janina Narienė, 82 m. Paliko vyrą Vaclovą, tris dukras ir sūnų su šeimomis.

– Dar nevėlu registruotis ir dalyvauti Pasaulio jaunimo dienose liepos 22-28 d.d. Užsiregistravusieji gaus pasą į visus PJD renginius, Toronto miesto transportaciją ir maistą. Lietuviams priimti komitetas dar ieško nakvynių jaunimui iš Lietuvos. Kas gali apnakvydinti du ar daugiau jaunuolių, yra prašomi skambinti į KLB raštinę 416 533-3292.

– Mišios sekmadienį, birželio 9: 8 v.r. už Šelmių šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Mariją Bušauskienę; 10.30 v.r. už a.a. Ireną Jurkienę, už a.a. Vytautą Vingelį, už Būdų šeimos mirusius; 12 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Muziejaus-archyvo žinios

– Muziejaus-archyvo išlaikymui "Paramos" kredito kooperatyvas aukojo $1,750. Muziejaus reikalams Jean-Genovaitė Kuzmienė aukojo $5,000. Dėkojame jiems ir visiems aukotojams, kurie remia mūsų darbus – muziejus, archyvas ir biblioteka išsilaiko vien iš tokių aukų.

Lietuvių Namų žinios

– Birželio 2 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 283 svečiai. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino LN Kultūros komisijos narė J. Krukytė. Svečių knygoje pasirašė – G. J. Zabieliauskai iš Montrealio, K. F. Tetueis iš Neustadt, Vokietijos, D. Furmonavičius iš Nottingham, UK.

– Birželio 5 d., 7 v.v. seklyčioje įvyks LN Visuomeninės veiklos k-to posėdis.

– LN valdybos posėdis – birželio 13, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Sekmadieniais Lietuvių Namuose skaniai papietavus galima pasiskaityti naujausių žinių iš Lietuvos dienraščių, pasižiūrėti televizijos laidų, pasinaudoti interneto tinklapiu.

Šlaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai T. Bartkuvienė aukojo $50 a.a. Pliopliėnės atminimui.

– Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas, kurios priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose; arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A6.

– "Labdaros" slaugos namams reikalingi tarnautojai. Ypač reikalingos lietuviškai kalbančios, diplomuotos ar turinčios patirtį gailestingos seserys. Darbui gauti prašymus siųsti raštu: Mrs. Joan Ciupek, c/o Lietuvių Namai, 1573 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6P 1A6 arba faksuoti 416 233-5519.

A. a. Natalijai Arminienei mirus Lakewood, NJ, užjausdami jos dukras Aliną Mikalauskienę ir Nijolę Saponara, *Tėviškės žiburiams* $50 aukojo Leonardas Grabošas, Irena Ross ir Jurgis Grabošas.

Toronto policija gegužės 31 d. pakvietė etninės spaudos atstovus į policijos būstinę, 40 College St., pokalbiui apie "Domestic Violence" – smurtą šeimose. Ši problema yra aktuali visoms tautybėms, todėl reikia skleisti informaciją norint ją sumažinti. Policijos pareigūnai pristatė tokių skriaudėjų būdingus bruožus, paaiškino, kokiomis paslaugomis nuskriaustieji gali pasinaudoti, kur kreiptis. Taip pat buvo išdalinti išsami spausdinta medžiaga. Susitikime dalyvavo policijos vadovas Chief Julian Fantino, pakalbėjo apie šią problemą ir kitas policijos veiklos svarbiasias sritis. Spaudos atstovai pareiškė nuomonę, jog policijos iniciatyva pasiekti įvairią spaudą yra labai teigiama. *TŽ* atstovavo R. Sakalaitė-Jonaitienė.

REIKALINGA angliškai kalbanti moteris, kuri Toronte senesnei moteriai padėtų tvarkyti namus ir gamintų maistą. Skambinkite tel. 416 535-7337. Palikite tel. numerį.

Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų 2002 m. abiturientai mokslo metų užbaigime, Prisikėlimo parapijoje gegužės 24 d. Sėdi iš k.: V. Paulionytė, J. Smailytė, A. Rusinaitė, S. Spudulytė, L. Puterytė, A. Valaitytė; stovi iš k.: A. Rygelis, T. Kuras, J. Valiulytė, P. Vaičiūnas, V. Pečiulytė, A. Ramanauskas, J. Šimonėlytė, V. Simonavičiūtė, R. Samonytė, L. Jonaitytė, J. Sondaitė, L. Paškauskas **Nuotr. R. Jonaitienės**

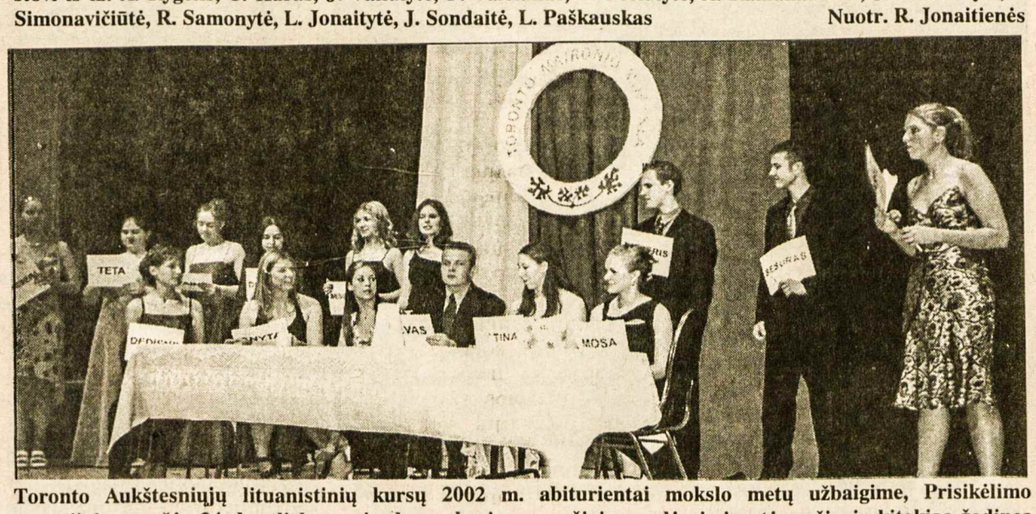

Toronto Aukštesniųjų lituanistinių kursų 2002 m. abiturientai mokslo metų užbaigime, Prisikėlimo parapijoje gegužės 24 d. atlieka pasirodymą, kuriame gražiai parodė giminystės ryšių ir kitokias žodines įdomybes **Nuotr. R. Jonaitienės**

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA
visus kviečia dalyvauti metiniame
SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ MINĖJIME
birželio 13, ketvirtadienį, 7 valandą vakaro. Ekumeninės pamaldos Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje (1 Resurrection Rd.).Visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis. Rikiuotei į pamaldas rinktis 6.30 valandą vakaro prie šventovės. Gausiu dalyvavimu pagerbkime ištremtųjų ir Sibire žuvusiųjų atminimą.
Kanados baltiečių federacija
Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba

Laima Žliobienė, PLB vicepirmininkė kultūros reikalams, spaudai išsiuntinėjo žinutę, kurioje pranešama, kad III-čioji Pasaulio lietuvių dainų šventė įvyks Vilniuje 2003 m. birželio 30 – liepos 6 d.d. Visais šio renginio reikalais prašoma kreiptis į šventės koordinatorių Darių Polikaitį, tel. 630 241-0074 arba E-paštu LDPolikaitis@Att.net.

Toronto ansamblio "Gintaras" metinis koncertas *Sesė sodą sodino* įvyko š.m. birželio 2, sekmadienį, 4 v.p.p. Anapilio didžiojoje salėje Mississaugoje. Šią gražią pavasario popietę susirinko 350 žiūrovų pasidžiaugti savo lietuvišku, šokančiu jaunimu. Įdomią ir spalvingą programą atliko studentų, jaunių, jaunesniųjų bei vyresniųjų vaikų grupės, iš viso pašokdami 15 šokių su viena pertrauka ir dviem muzikiniais kaimo kapelos įtarpais. Visi entuziastingai plojo visada įspūdingai pabaigai, kurion susirenka visos grupės. Padėkos žodžius ir dovanų įteikimui programos pabaigoje vadovavo tėvų komiteto pirmininkė Rasa Kurienė, iškvietusi vadovę Rita Karasiejienę ir visus mokytojus,-as, padėjėjas į sceną. Atspausdintoje programoje taip pat padėkota visiems rėmėjams ir talkininkams. Koncertą filmavo CFMT etninės televizijos stotis.

Aviacijos darbuotojų centras (Aviation Workers Action Centre), įsteigtas š.m. vasario mėnesį, yra finansuojamas iš valdžios lėšų, gautų trijų darbo unijų iniciatyva – CUPE, IAM (International Association of Machinists) ir CAW (Canadian Auto Workers). Centras stengiasi padėti aviacijos darbuotojams, praradusiems darbus, kai užsidarė Kanados antroji dydžiu oro linija *Canada 3000.* Centre siūlomi seminarai (workshops), teikiami patarimai, galima naudotis kompiuteriais, telefonais ir faksais naujų darbų paieškai. Šią vasarą bus pradedama teikti ir įdarbinimo (job placement) paslaugas. Norintys daugiau informacijos gali kreiptis telefonu 416 798-1111, faksu 416 675-9996 arba elektroniniu paštu Aviationcentre@bellnet.ca.

"Vilniaus rūmuose" š.m. gegužės 24 d., 3 v.p.p. įvyko vaišės tų namų valgykloje. Susirinko apie 30 žmonių, skanius pietus pagamino namų valgyklos virėja Dalia. Susirinkti buvo dvi progos – paminėtas čia gyvenančios Zuzanos vardadienis, įteikta jai gėlių ir Zuzanos dukrelės Zitos išleistuvės į Lietuvą. Jai taip pat buvo įteikta gėlių. Kalbėjo L. Balsienė. Zuzana ir Zita dėkojo už joms suruoštas vaišės ir kalbas. **P. Norušienė**

Lietuvos tekstilės pramonės delegacija lankėsi Kanadoje gegužės pabaigoje, dalyvavo Lietuvos ambasados surengtose mugėse Montrealyje ir Toronte, tos srities seminare. Gegužės 29, trečiadienį vakare Prisikėlimo parapijos patalpose įvyko įvairių įmonių atstovų susitikimas su Kanados ir Toronto lietuvių bendruomenės valdybomis ir visuomenės veikėjais.

Dr. Darius Furmonavičius, dėstantis šiuolaikinę istoriją Bradford universitete Anglijoje, lankėsi Toronte gegužės 29-birželio 2 d.d., dalyvavo 71-ame metiniame tarptautiniame Socialinių ir humanitarinių mokslų kongrese, kuris vyko tuo metu Toronto universitete. Jis atvyko Europos bendruomenės mokslų sąjungos Kanadoje kvietimu, skaitė pranešimą apie Karaliaučiaus srities perspektyvas Lietuvai įstojant į Europos sąjungą. Prieš konferenciją jis aplankė ir *Tėviškės žiburius*, kalbėjosi su redaktoriais, aplankė KLB muziejų-archyvą.

Andrius Mamontovas, žymusis Lietuvos aktorius, š.m. balandžio 16-19 d.d. vaidinęs Šekspyro *Hamletą,* atsiuntė *Tėviškės žiburiams* laišką, kuriame dėkoja už visokeriopą paramą, KLB krašto valdybos pirm. R. Žilinskienei, suorganizavusiai "mūsų išvyką prie Niagaros krioklio", Aurelijai Jusytei "už jos nuoširdų ir mielą atsiliepimą apie *Hamletą* jūsų laikraštyje". Siunčia linkėjimus Maironio mokyklos mokiniams ir tikisi, kad "tokių susitikimų bus dar ne vienas ateityje.

Toronto policijos pareigūnai, dalyvaujantys su Lietuvos policija bendradarbiavimo veikloje, kuri vyksta nuo 1999 m., ruošiasi vėl šių metų rudenį vykti į Lietuvą atlikti ketvirtąją veiklos dalį. Š.m. gegužės 31 d. Prisikėlimo parapijoje įvyko susirinkimas, kuriame dalyvavo dalis ten vyksiančių pareigūnų ir įvairūs lietuvių bendruomenės atstovai. Tikslas buvo aptarti, kaip geriausiai išryškinti šio bendradarbiavimo svarbą Lietuvos visuomenei, politikams ir žiniasklaidai, tuo pačiu suburti įvairių vietovių policijos atstovus, kad mokymų rezultatus būtų galima įgyvendinti ir puoselėti. Kaip dalį numatytos programos, siūloma surengti susirinkimą, kuriame dalyvautų ir pats Toronto policijos vadovas Chief Julian Fantino. Lietuvos policijai turint apgailėtinai mažą biudžetą, bus stengiamasi paremti šios konferencijos surengimą, kaip pozityvų šios veiklos patvirtinimą.

Baltiečių viduramžių istorijos straipsnių rinkinys *Crusade and Conversion on the Baltic Frontier 1150-1500* buvo išleistas 2001 m. Anglijoje (Ashgate Publishing). Viduramžių istorijos kongresuose (Leeds, Anglijoje) 1998 m. ir 2000 m. išryškėjus, jog trūksta istoriografijos anglų kalba apie baltiečių kovas prieš kryžiuočius ir krikščionybės plėtrą toje srityje, leidinio redaktorius, Leeds universiteto profesorius Alan V. Murray surinko keturiolikos tarptautinių mokslininkų straipsnius. Jie rašo iš Danijos, Estijos, Rusijos, Skotijos, Vokietijos, Švedijos ir JAV, o dar viena jų lietuvių kilmės kanadietė dr. Rasa Mažeikaitė, KLB muziejaus-archyvo vedėja. Gausiais nurodymais papildytame straipsnyje dr. Mažeikaitė svarsto karaliaus Mindaugo ryšius su kryžiuočiais, garbės sąvoką tuose santykiuose ir derybose dėl jo apkrikštijimo.

REIKALINGA PAGALBININKĖ vyresnio amžiaus lietuvei. Skambinti tel. 705 445-6409; mob. 416 830-4494.

MONTREAL QUE

47-asis "Lito" narių metinis susirinkimas įvyko 2002 m. gegužės 26 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Iš 1911 narių į susirinkimą suvažiavo 125 ir penki svečiai. Numatytu laiku susirinkimą pradėjo ir jam toliau vadovavo "Lito" valdybos pirmininkė Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė; visus pasveikino ir perskaitė per praeitus metus 24 mirusių narių sąrašą. Susirinkę juos pagerbė tylos minute.

Iš pranešimų paaiškėjo, kad "Litas", nepaisant praeito rudens teroristų iššaukto ekonominio sulėtėjimo, paaugo vienu milijonu ir pasiekė 33.5 mil. dolerių balansą. Pelno padaryta arti pusės milijono, todėl nutarta 300,000 dol. išdalinti nariams – maždaug po 11% nuo gautų palūkanų taupytojams ir tiek pat nuo įmokėtos paskolos sumos skolininkams. Lietuvybės reikalams paskirstyta $31,150.

Iš valdybos bei revizijos ir etikos komisijų po vieną narį baigė savo kadencijas, bet, nesant kitų kandidatų, pasiliko tie patys. Valdyba: pirm. R. Pocauskaitė-Rudinskienė, vicepirm. Andrius Gaputis, sekr. Arūnas Staškevičius, nariai – Rimantas Jurkus ir Gytis Vazalinskas. Revizijos ir etikos komisija: Haroldas Celtorius, Alfredas Pališaitis ir Roma Lietuvininkaitė-Pingitore. "Lito" vedėjas Br. Bulota. Susirinkimas baigtas vaišėmis.

Parapijos jaunimas, kuris norėtų dalyvauti Pasaulio jaunimo dienose Toronte liepos 18-28 d.d., turi kreiptis į Juozą Piečaitį tel. 514 768-8350. Pageidautina užsiregistruoti iki birželio 11 d.

Baltiečių vakare gegužės 22 d. Otavos parlamento rūmuose montrealiečiams lietuviams atstovavo Julija ir Petras Adamoniai, Joana Adamonytė ir Juozas Piečaitis. **B.S.**

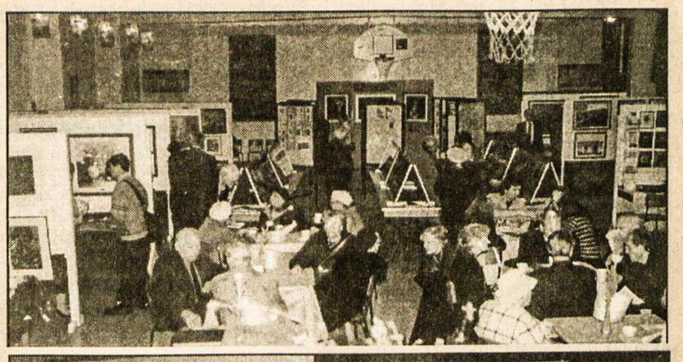

Baltiečių dailininkų, fotografų, filatelistų ir numizmatikų paroda Montrealio AV parapijos salėje 2002.IV.26-28. Žemiau – ANTANAS J. MICKUS, vienas iš parodos dalyvių su savo nuotraukom **Nuotr. J. J. Raudsepp**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*
1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

Paremkite *Tėviškės žiburius* auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – *TŽ* leidėjai

DIRBANTI, rami jauna šeima su vaiku norėtų išsinuomoti 1-2 kambarių butą arčiau lietuvių parapijos iki $850 į mėn., nuo birželio pabaigos ar liepos pradžios. Skambinti tel. 416 781-3730 arba 416 315-4360.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

"BALTIC TREE SERVICE" – Nupjaunam, genėjam ir tręšiam (fertilize) visų rūšių medžius bei krūmus. Darbas garantuotas. Skambinti Daniui Leliui: Hamiltone 905 692-9741 (iki 9 v.v.); Toronte 416 753-0790.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

RENGIAMAS "AUŠROS" GIMNAZIJOS 1941 metų laidos abiturientų susitikimas Lietuvoje, Kaune š.m. rugsėjo 21-22 dienomis. Norintys apie tai daugiau informacijos prašomi klausimus siųsti E-paštu danuzis@aol.com arba faksu 1 248 344-0782 Danutei Anužienei (Neveravičiūtei).

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Aukojo *TŽ*

$55 – A. Pušinskas; **$50** – W. Zajančauskas, D. Naikauskas; **$45** – Č. Pšezdzieckis; **$30** – V. Maželis; **$25** – A. Veselka; **$15** – V. Čypas, A. Auginas; **$10** – A. Povilaitis, S. Mikalauskas, J. Vazbys, K. Buožis, G. Agurkis, V. Bikinas, R. Balsys, J. Mikaila, V. Lelis, O. Merkis, F. Šopys; **$5** – K. Polikaitis; **$3** – T. Aleksonis.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: **$60** – G. Agurkis; **$55** – A. Astrauskienė, V. Jankevičius, K. Kačiulis, J. Šeidys, A. Ankus, P. Adomaitis, J. Janušas, O. Vasis, M. Aukštuolis, A. Stasevičius, E. Jaškus, K. Butkus, D. Jakas, G. Kazėnas, A. Kuolienė, M. Putrimas, J. Kojelis, A. Pacevičius, J. Pakalka, S. Pargauskas, V. Lelis, A. Supronas, P. V. Šturmas, V. Bieliauskas, J. Šimkus, K. Kaminskas, dr. J. Petrikonis, A. Minelga.

Garbės prenumeratą atsiuntė: **$200** – dr. A. Vyšniauskas; **$65** – P. Janulis, V. Dauginis, O. Krikščiūnas, A. Dūda, S. Grigaliūnas, M. Chrolavičius, M. Genčius, A. Jocas, L. Klimas, V. Pošius, M. Lembertas.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą prideda ir auką.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**
- **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**
- **STATOME: verandas, tvoras**
- **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ
Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122